Otázky a odpovědi k nařízení (EU) č. 1169/2011 o poskytování informací o potravinách spotřebitelům

Praktický průvodce novými pravidly pro označování potravin

Ke konci roku 2011 vstoupilo v platnost nařízení (EU) č. 1169/2011 o poskytování informací o potravinách spotřebitelům, které mění existující pravidla pro označování potravin. Pravidla pro označování potravin upravená tímto nařízením se použijí od 13. prosince 2014, s výjimkou ustanovení týkajícího se povinného uvádění výživových údajů, které se použije až od 13. prosince 2016. Evropská komise 31. ledna 2013 zveřejnila dokument shrnující pouze základní otázky a odpovědi s cílem poskytnout pomoc všem subjektům zapojeným do potravinářského řetězce. Postupem času se však ukazuje, že tento dokument neřeší celou řadu zásadních otázek, které se mohou v praxi vyskytnout…

Srpen 2015

Mgr. Markéta Chýlková, Potravinářská komora ČR
Připraveno ve spolupráci s Ing. Martinem Štěpánkem a Ing. Davidem Zimou, Ministerstvo zemědělství ČR a s využitím stanovisek Státní zemědělské a potravinářské inspekce

POTRAVINÁŘSKÁ KOMORA ČESKÉ REPUBLIKY

Otázky a odpovědi k nařízení (EU) č. 1169/2011

Potravinářská komora ČR nabízí všem provozovatelům potravinářských podniků (dále jen „PPP“) pomoc v podobě samostatných otázek a odpovědí k nařízení (EU) č. 1169/2011 o poskytování informací o potravinách spotřebitelům (dále jen „nařízení“), aby více přiblížila nová pravidla pro označování potravin. Předkládaný dokument v sobě zahrnuje otázky již zodpovězené Evropskou komisí (dále jen „EK“), známé pod označením „Q&A“. Dokument vychází ze stavu odpovídajícího situaci v květnu 2014 a je zároveň doplněním a v mnoha bodech také zpřesněním publikace „Označování potravin / Mnoho cenných informací pro spotřebitele ?“, kterou Potravinářská komora ČR vydala v polovině roku 2013.

UPOZORNĚNÍ:
Odpovědi vycházejí z obecně převládajícího názoru Potravinářské komory ČR, Ministerstva zemědělství ČR a případně také dozorových orgánů. Postup dozorových orgánů se však při kontrole v konkrétních případech může lišit, protože každý kontrolní případ je specifický. Stejně tak je nutné brát v úvahu, že se přístup k řešení některých otázek může měnit v závislosti na změnách konkrétních právních předpisů, doporučeních orgánů Evropské unie apod.

Tento dokument nemá podobu oficiálního dokumentu a o interpretaci rozhodne v případě sporu soud.

OBSAH

		strana:
Část I.	Dostupnost a umístění povinných údajů o potravinách	2
Část II.	Povinná velikost písma	5
Část III.	Vybrané povinné údaje	7
A.	Označování složek	7
B.	Označování alergenů	17
C.	Údaj o čistém množství potraviny	21
D.	Datum (minimální trvanlivosti, spotřeby, zmrazení potraviny)	23
E.	Prodej na dálku	25
F.	Ostatní	26
Část IV.	Výživové údaje	33
Část V.	Doplňky stravy, tvrzení, obohacování potravin	44
Část VI.	Přechodná ustanovení	47
Část VII.	Příklady	49

Dostupnost a umístění povinných údajů o potravinách

I. 1. Které povinné údaje musí být uvedeny na přední straně obalu ?

Nařízení nestanoví jako povinnost, že některé povinné údaje musí být umístěny na přední straně obalu (v tzv. *„hlavním zorném poli“*) nebo že v něm má být uveden název potraviny nebo čisté množství. Jediným případem, kdy hovoří o přední straně obalu, je možnost zopakování vybraných výživových údajů. Pokud se PPP rozhodne výživové údaje zopakovat na přední straně obalu (tedy v *„hlavním zorném poli“*), pak pouze za podmínek uvedených v čl. 34 odst. 3 nařízení.

I. 2. Musí se vybrané povinné údaje uvádět ve stejném zorném poli pokaždé, opakuje-li se na obalu vícekrát alespoň jeden z nich ?

NE. Nařízení stanoví v čl. 13 odst. 5 jako povinnost uvádět ve stejném zorném poli název potraviny, čisté množství a u nápojů s obsahem alkoholu vyšším než 1,2 % objemových také skutečný obsah alkoholu v procentech objemových. Pokud se však název potraviny, čisté množství potraviny a obsah alkoholu na obalu uvádějí vícekrát, nemusí být pokaždé uvedeny společně, tj. ve stejném zorném poli. Postačí, jsou-li takto uvedeny společně na obalu alespoň jednou.

(Pozn.: „stejné zorné pole“ není totéž, co „hlavní zorné pole“)

I. 3. Informace na balených potravinách mají být uváděny přímo na obalu nebo na etiketě k němu připojené a nesmí být skryté. Jsou přípustné skládačky připojené např. k sezonním figurkám ?

V případě balených potravin musí být povinné informace o dané potravině uvedeny přímo na obalu nebo na etiketě k němu připojené. Etiketa je definována jako jakýkoli štítek, značka, známka, obrazový nebo jiný popis, který je napsán, vytištěn, natištěn pomocí šablony, vyznačen, proveden jako reliéf nebo vytlačen na obalu nebo nádobě potraviny nebo k nim připojen. Etikety musí být dobře viditelné, snadno čitelné, a je-li to vhodné, nesmazatelné. Povinné informace o potravině nesmějí být žádným způsobem skryty, zastřeny ani přerušeny jiným textem nebo vyobrazením či jiným zasahujícím materiálem ani od nich nesmí být odváděna pozornost. Etikety proto nesmí být snadno odstranitelné, aby nebyla ohrožena dostupnost nebo přístupnost povinných informací o potravinách pro spotřebitele. Aby bylo zajištěno, že prostor na etiketách potravin je PPP využíván vyváženým způsobem, právní předpisy stanoví, že dobrovolně poskytované informace o potravinách nesmějí být uvedeny na úkor prostoru pro povinné informace o potravinách.

Použít lze všechny druhy etiket, o nichž se usuzuje, že splňují výše uvedená kritéria. V případě snímatelných etiket připojených k obalu lze v každém jednotlivém případě posoudit, zda jsou splněny obecné požadavky na dostupnost a umístění povinných informací o potravinách. Zvláštní pozornost je nutno věnovat tomu, zda lze informace o dané potravině uvedené na tomto druhu etikety snadno nalézt. *(Bod 2.1.1 Q&A)*

I. 4. Jaké povinné údaje musí být uvedeny na skupinovém balení (*„multipack“*), které se skládá z jednotlivě balených výrobků, které PPP prodávají do velkoobchodu/maloobchodu ? Musí být povinné údaje na každém samostatně baleném výrobku v takovém balení ?

Pokud se jedná o předání multipacku obchodníkovi, nikoli konečnému spotřebiteli (a ani do provozu společného stravování) musí být uvedeny všechny povinné údaje podle čl. 9 a 10 nařízení na:

- multipacku nebo
- etiketě připojené k multipacku nebo
- v obchodních dokladech doprovázejících daný výrobek, pokud lze zaručit, že tyto doklady jsou buď přiloženy k potravině, k níž se vztahují, nebo byly zaslány před dodávkou nebo současně s dodávkou.

V takových případech se však musí na vnějším obalu, ve kterém jsou balené potraviny nabízeny k prodeji, objevit také tyto údaje:

- název potraviny,
- datum minimální trvanlivosti nebo použitelnosti,
- zvláštní podmínky skladování a
- jméno nebo obchodní název a adresa odpovědného PPP.

Každá samostatně balená položka tedy nemusí být sama o sobě označena etiketou.

Pokud se však velkoobchodník/maloobchodník rozhodne prodávat jednotlivě balené jednotky konečnému spotřebiteli, musí zajistit, aby byly povinné údaje požadované podle čl. 9 a 10 nařízení uvedeny na každé jednotce, a to na základě informací uvedených na balení nebo etiketě, která je k němu připojena, nebo na připojených obchodních dokladech.

(Bod 2.1.2 Q&A)

Co se jazykových požadavků týká, jak průvodní dokumentace, tak i označení skupinového balení by mělo být provedeno v českém jazyce. U potravin ve smyslu čl. 8 odst. 8 nařízení, které nejsou určeny konečnému spotřebiteli, by mohl být jazyk předmětem dodavatelsko-odběratelských vztahů. Musí být však zajištěno, že informace poskytnuté v jiném jazyce, jsou pro odběratele dostatečné, aby mohl případně splnit svou povinnost podle čl. 8 odst. 2 nařízení.

I. 5. Kde mají být uvedeny povinné údaje požadované podle čl. 9 a 10 nařízení v případě skupinového balení, které je prodáváno do zařízení společného stravování podle čl. 8 odst. 7 nařízení a které se skládá z jednotlivě balených jednotek ?

V případě skupinových balení, která jsou prodávána do zařízení společného stravování a která se skládají z jednotlivě balených jednotek, musí být povinné údaje uvedeny přímo na skupinovém balení nebo na etiketě, která je k němu připojena. Pokud však jednotlivě balené jednotky (ve skupinovém balení) představují prodejní jednotky určené konečnému spotřebiteli, musí být povinné informace uvedeny rovněž na každé jednotlivé prodejní jednotce.
Je-li největší plocha těchto jednotlivých prodejních jednotek menší než 10 cm^2, jsou povinné informace, které musí být uvedeny na balení nebo na etiketě, omezeny na tyto údaje:

- název potraviny;
- každou látku nebo pomocnou látku uvedenou na seznamu v příloze II nebo odvozenou z látky či produktu uvedených na seznamu v příloze II způsobující alergie nebo nesnášenlivost, která byla použita při výrobě nebo přípravě potraviny a je v konečném výrobku stále přítomna, byť v pozměněné podobě;
- čisté množství potraviny;
- datum minimální trvanlivosti nebo datum použitelnosti.

Seznam složek se uvede jinými prostředky nebo se poskytne na žádost spotřebitele.
Vzhledem k různým formám dodávání potravin konečnému spotřebiteli v zařízeních společného stravování je třeba uvést, že by se za prodejní jednotky neměly považovat kelímky obsahující jednu porci (např. džem, marmeláda, hořčice), které se hostům zařízení společného stravování podávají jako součást jídla. V těchto případech proto postačuje, aby byly informace o dané potravině uvedeny na skupinových baleních. *(Bod 2.1.3 Q&A)*

I. 6. Lze umístit povinné údaje do míst tzv. přehybu neboli pohyblivého sváru ?

Bude nutné hodnotit každý obal zvlášť. V případě, že PPP již nemůže zvětšit obal (dostal by se do rozporu např. se zákonem o obalech) a že povinné údaje může spotřebitel přečíst bez porušení obalu (odlepování, odtrhávání apod.), je označení vyhovující. V případě, že bude obal dostatečně velký na to, aby na něj PPP umístil všechny povinné údaje v povinné velikosti písma, a přesto toto místo využije pro obrázky apod., zatímco povinné údaje umístí do tohoto sváru, bude to z pohledu nařízení nevyhovující. Platí zásada, že nepovinné údaje nesmí být na úkor těch povinných.

I. 7. Je papírová páska např. přes nebalený chléb považována za obal a musí na ní být uvedeny všechny povinné údaje podle čl. 9 a 10 nařízení ?

NE. V případě, že je na nebaleném výrobku (např. chléb nebo klobása) umístěna papírová páska s informacemi o výrobku, nelze ji považovat za obal [nechrání potravinu před znehodnocením, neznemožňuje záměnu nebo změnu obsahu bez otevření nebo změny obalu ve smyslu § 5 zákona č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o potravinách")]. Papírová páska v tomto případě neplní funkci obalu, nechrání potravinu před mechanickým a jiným poškozením, event. před kontaminací. Nebalený výrobek opatřený papírovou páskou nesplňuje definici balené potraviny ve smyslu čl. 2 odst. 2 písm. e) nařízení a na papírové pásce tudíž nemusí být v takovém případě uvedeny povinné údaje podle čl. 9 a 10 nařízení.

I. 8. Nařízení stanoví, že povinné údaje nesmí být zakryty nebo přelepeny. Co se pak rozumí *„jazykem srozumitelným spotřebitelům v členských státech, kde je potravina uváděna na trh"* ? Mohou být na výrobku, který pochází z jiného členského státu, cizí jazyky přelepeny etiketou s povinnými údaji v českém jazyce ?

Snadno srozumitelným jazykem na území České republiky se rozumí jazyk český. Údaje na potravině uváděné na trh v České republice tedy musí být uvedeny v jazyce českém. Povinné údaje a způsob jejich uvedení (umístění, velikost písma apod.) je stanoven nařízením. Zachování původních jazykových verzí při úpravě etikety do češtiny není nařízením stanoveno jako povinné, tudíž tyto jazykové verze mohou být překryty povinnými údaji v češtině. Pozor ale na pravidlo uvedené v čl. 36 odst. 1 nařízení – pokud jsou informace o potravinách uvedené v čl. 9 a 10 poskytovány dobrovolně, musí splňovat požadavky stanovené v kapitole IV oddílech 2 a 3.

I. 9. Bude dostačující uvést v případě prodeje na dálku povinné údaje na webových stránkách a v průvodní dokumentaci, v dodacím listě nebo faktuře ?

PPP je povinen poskytnout veškeré povinné údaje v okamžiku doručení (včetně data minimální trvanlivosti nebo data použitelnosti). Pokud se jedná o potravinu balenou, informace pro konečného spotřebitele musí být uvedeny v souladu s čl. 12 a 13 nařízení a nikoli pouze v průvodní dokumentaci.

I. 10. Bude nutné uvádět povinné údaje podle čl. 4b prováděcího nařízení (EU) č. 29/2012 o obchodních normách pro olivový olej v hlavním zorném poli i při distribuci v ČR ? Tzn. bude nutné umístit etiketu v češtině s těmito údaji na přední stranu ?

Z nařízení (EU) č. 29/2012 taková povinnost explicitně nevyplývá. PPP může uvést povinné údaje v češtině na etiketě nalepené např. na zadní straně obalu. Povinnost uvést požadované údaje v hlavním zorném poli se týká explicitně jazyka státu, v němž byla daná potravina poprvé uvedena na trh.

Povinná velikost písma

II. 1. Jaká je definice *„největší plochy“* v souvislosti s povinnou velikostí písma ?

V případě pravoúhlých nebo krabicových obalů se velikost *„největší plochy“* stanoví jednoduše podle strany s největší plochou, která je ohraničena hranami obalu. V těchto případech to tedy bude celá strana dotyčného obalu s obsahem výška krát šířka. U obalů válcového tvaru (např. plechovky, kornouty apod.) nebo lahvovitého tvaru (např. lahve), jež mají často nepravidelný tvar, je určení největší plochy složitější. Pragmatickým způsobem vyjasnění pojmu *„největší plocha“* u obalů ve tvaru válce nebo lahve, které mají často nepravidelný tvar, by mohlo být např. její vymezení jako plochy mimo víčko, dno, okraje na vrchní a dolní části plechovek, kuželovitých částí a hrdel lahví a sklenic. U zakřivených lahví tedy bude nutné největší plochu vypočítat pouze součtem z ploch, které nejsou žádným způsobem zakřiveny. *(Bod 2.3.1 Q&A)*

II. 2. Které údaje mají být uváděny v povinné velikosti písma ?

V povinné velikosti písma se uvádí ve smyslu čl. 13 odst. 2 nařízení povinné údaje podle čl. 9 odst. 1 nařízení. Na obalu se tedy v povinné velikosti písma uvede: název potraviny, seznam složek, alergeny, množství zdůrazněné složky (byla-li zdůrazněna), čisté množství potraviny, datum minimální trvanlivosti nebo datum použitelnosti, zvláštní podmínky uchování nebo podmínky použití, jméno nebo obchodní název a adresa PPP, země původu nebo místo provenience (ve smyslu čl. 26 nařízení), návod k použití, u nápojů s obsahem alkoholu vyšším než 1,2 % objemových skutečný obsah alkoholu v % objemových a výživový údaje.

II. 3. Vztahuje se na údaje uváděné podle čl. 10 nařízení požadavek povinné velikosti písma ?

NE. Další povinné údaje vyžadované u určitých druhů nebo skupin potravin ve smyslu čl. 10 nařízení (vazba na přílohu III) nemusí být uváděny v povinné velikosti písma. Povinná velikost písma se ve smyslu čl. 13 odst. 2 nařízení vztahuje pouze na údaje vyžadované podle čl. 9 odst. 1 nařízení. Od údajů uváděných podle čl. 10 nařízení je však nutné odlišovat údaje, které se týkají přímo jednoho z povinných údajů uváděných podle čl. 9 odst. 1 nařízení, a to např. názvu potraviny (vazba na přílohu VI), které již v povinné velikosti písma uvedeny být musí.

II. 4. Jakým způsobem bude prováděna kontrola velikosti písma ?

Podle sdělení SZPI budou měřidla používaná ke kontrole velikosti písma ve smyslu § 3 zákona č. 505/1990 Sb., o metrologii, ve znění pozdějších předpisů, pracovními měřidly nestanovenými. Kalibraci si mohou uživatelé zajistit sami pomocí hlavních etalonů nebo u jiných tuzemských nebo zahraničních subjektů, které mají hlavní etalony příslušné veličiny (např. v akreditovaných kalibračních laboratořích, Českém metrologickém institutu apod.). SZPI bude používat měřící lupy s dělením 0,1 mm kalibrované u subjektu akreditovaného pro tuto činnost Českým institutem pro akreditaci.

II. 5. Jedním z povinných údajů, který má být uváděn v povinné velikosti písma, je i údaj o čistém množství potraviny. Vztahuje se povinná velikost písma i na symbol „e“, kterým bývá množství potraviny také některými PPP uváděno ?

Pravidla pro používání označení symbolem „e“ jsou upravena vyhláškou č. 328/2000 Sb., o způsobu zhotovení některých druhů hotově baleného zboží, jehož množství se vyjadřuje v jednotkách hmotnosti nebo objemu, ve znění pozdějších předpisů. Na tento symbol se tedy povinná velikost písma stanovená nařízením nevztahuje.
O dalších souvislostech více v části III. bodě C.

II. 6. Jak stanovit největší plochu za účelem stanovení povinné velikosti písma na kelímku, který nelze před a ani po naplnění z technických důvodů potisknout, protože je vytvarován až těsně před naplněním ?

Z pohledu PPP se jedná o technickou záležitost. Nařízení v souvislosti se stanovením povinné velikosti písma nerozlišuje, zda je obal nebo nádoba technicky potisknutelný, a striktně stanoví, že se velikost písma odvíjí od velikosti největší plochy. Na tento typ výrobků lze povinné údaje umístit pouze na krycí folii (nebo na papírovém přebalu) nebo víčku, a proto bude nutné povinnou velikost písma odvíjet od největší plochy takové folie nebo víčka. PPP tedy musí hledat způsob, jak zajistit uvedení povinných údajů v povinné velikosti písma, přičemž nepovinné údaje a obchodní značení nesmí být na úkor plochy určené pro uvedení povinných údajů.

II. 7. Jak se stanoví největší plocha za účelem stanovení povinné velikosti písma na obalech typu pytlíku (ze dvou stran ohraničených svárem) nebo u tyčinek ?

U obalů typu pytlík ze dvou stran uzavřený svárem (např. sáček na smažené brambůrky, arašídy, balenou vánočku apod.) se největší plocha vypočte ze „splácnutého“ obalu, tj. půjde o ½ celkové plochy počítáno od sváru ke sváru (svár nelze započítávat do největší plochy obalu, jelikož na něj zpravidla není reálné umístit povinné údaje tak, aby byly čitelné). Obdobným způsobem se bude postupovat u typově totožných obalů na tyčinkách apod.

II. 8. Co se rozumí homogenní velikostí písma ve smyslu čl. 4b prováděcího nařízení (EU) č. 29/2012 ?

Nařízení (EU) č. 29/2012 nestanoví, co se rozumí „*homogenní velikostí písma*“. Bod 4 preambule se zmiňuje pouze o čitelnosti. Z toho lze dovodit, že zákonodárce neměl na mysli povinnou velikost písma ve smyslu nařízení. Požaduje se, aby povinné údaje u tohoto typu výrobku byly uvedeny stejnoměrným písmem, které nebude ničím přerušované, zastřešené či výrazně nerovnoměrné.

Vybrané povinné údaje

A. Označování složek

III. A. 1. Jakým způsobem se má uvádět seznam složek ?

Pravidla pro uvádění seznamu složek upravuje čl. 18 nařízení, podle něhož se seznam uvede za slovem „*složení*“, přičemž se uvedou všechny složky potraviny seřazené sestupně podle hmotnosti stanovené v okamžiku jejich použití při výrobě potraviny. Složky se označují svým specifickým názvem popřípadě podle pravidel stanovených v čl. 17 a v příloze VI nařízení. Pokud je některá ze složek anebo více složek zdůrazněna ve smyslu čl. 22 slovně nebo graficky či v názvu potraviny, je nutné procentuálně vyjádřit množství takto zdůrazněné složky (tj. pravidlo QUID zůstává zachováno).

III. A. 2. Jak správně vyznačit složení výrobku, na jehož obalu jsou graficky zdůrazněny kousky čokolády ?

Je-li graficky zdůrazněna čokoláda (např. jsou na obalu vyobrazeny čokoládové lupínky nebo kousky čokolády), musí být skutečně do výrobku použita čokoláda a ve složení uvedeno množství takto zdůrazněné složky (např. 2,5 % apod.). Vzhledem k tomu, že v případě čokolády půjde o složku složenou, je nutné ve složení rozepsat i čokoládu ve smyslu § 8 odst. 8 vyhlášky č. 113/2005 Sb., o způsobu označování potravin a tabákových výrobků, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška č. 113/2005 Sb.“).

III. A. 3. Musí se v seznamu složek uvádět umělé nanomateriály nebo existují výjimky ?

Všechny složky vyskytující se v podobě umělých nanomateriálů musí být ve smyslu čl. 18 odst. 3 nařízení jasně uvedeny v seznamu složek. Za názvy těchto složek se v závorce uvede slovo „*nano*“. Umělé nanomateriály není nutné do seznamu složek zařazovat, jsou-li ve formě jedné z následujících součástí potravin:

- potravinářské přídatné látky a potravinářské enzymy:
  - které jsou v dané potravině obsaženy pouze proto, že byly obsaženy v jedné nebo více složkách této potraviny, v souladu se zásadou přenosu uvedenou v čl. 18 odst. 1 písm. a) a b) nařízení (ES) č. 1333/2008, pokud v konečném výrobku již neplní technologickou funkci, nebo
  - které se používají jako pomocné látky;
- nosiče a látky, které nejsou potravinářskými přídatnými látkami, avšak jsou používány stejným způsobem a ke stejnému účelu jako nosiče, a které jsou použity v nezbytně nutném množství;
- látky, které nejsou potravinářskými přídatnými látkami, avšak jsou používány stejným způsobem a ke stejnému účelu jako pomocné látky a jsou nadále přítomny v konečném výrobku, třebaže ve změněné formě.

(Bod 2.7.1 Q&A)

III. A. 4. Je možné ve složení používat zkratky jako např. *„pš.mouka“*, *„suš.syrovátka“*, *„zl.přípravek“* nebo *„čok.poleva“* ?

Podle čl. 18 odst. 2 nařízení mají být složky označeny svým specifickým názvem, příp. podle pravidel stanovených v čl. 17 a v příloze VI. Podle čl. 7 odst. 1 písm. a) nařízení nesmějí být informace zavádějící, zejm. pokud se týká mj. složení. Podle čl. 7 odst. 2 nařízení musí být informace o potravině přesné, jasné a spotřebitelům snadno srozumitelné.
Použití zkratek není možné – nejedná se o specifické názvy daných složek a zároveň by zkratky mohly být v některých případech zavádějící a nesrozumitelné pro průměrného spotřebitele. Zvláštní pozornost je nutné věnovat označování alergenů, kde především by se měl PPP zkratek vyvarovat.

III. A. 5. Je pojem sacharid nebo cukry dostatečnou charakteristikou složky v potravině ?

NE. Ani v jednom případě se nejedná o složky, ale o živiny, jejichž hodnota je uváděna mezi výživovými údaji. Ve složení musí být uvedeny použité složky a složkou jsou zdroje sacharidů, resp. cukrů, tedy např. cukr, mouka apod.

III. A. 6. Jak správně označovat sladidla ? Je povinné je uvést pod obecným názvem polyalkoholy mezi výživovými údaji nebo je nutné vyjmenovat konkrétní sladidlo (např. maltitol) ?

V souvislosti s povinnostmi, které při označování vyplývají z nařízení, je nutné rozlišovat dvě roviny. První je uvedení výživových údajů, kdy je údaj o polyalkoholech údajem dobrovolným, nikoli povinným, z čehož vyplývá, že tento údaj ani uveden být nemusí. Na druhou stranu ale nařízení vyžaduje jako povinný údaj uvést informaci o tom, že bylo použito sladidlo nebo sladidla, a pokud bylo použito víc jak 10 % přidaných polyalkoholů povolených nařízením (ES) č. 1333/2008, je nutné uvést informaci, že *„nadměrná konzumace může vyvolat projímavé účinky“*. Informace o přítomnosti sladidel bude tedy spotřebiteli poskytnuta jednak v blízkosti názvu (*„se sladidly“*), jednak ve složení, kde bude např. konkrétně již maltitol vyjmenován buď názvem anebo E kódem, a konečně se může (ale nemusí) objevit také ve výživových údajích, pokud se výrobce rozhodne uvést i údaj týkající se polyalkoholů.

III. A. 7. Musí být ve složení uvedeno v případě označení rostlinného oleje celé označení např.: *„rostlinný slunečnicový olej“* ?

NE. V seznamu složek není nutné uvádět celé spojení *„rostlinný slunečnicový olej“*. Označení složky jako *„slunečnicový olej“* je pro splnění povinnosti označit složku specifickým názvem dostačující (čl. 18 nařízení ve spojení s částí A body 8. a 9. přílohy VII). Tento údaj se musí povinně uvádět bez ohledu na použité množství. *(Bod 2.9.1 a 2.9.2 Q&A)*

III. A. 8. Je možné vynechat ve složených složkách potraviny ty podsložky, které již byly jednou ve složení uvedeny ?

NE. Podsložky nelze vynechat, a to i kdyby se některé složky opakovaly (s ohledem na výjimky, kdy některé složky uváděny být nemusí ve smyslu zejm. čl. 19 a 20 nařízení). Pokud by některá z podsložek uvedena nebyla, mohl by spotřebitel být uveden v omyl tím, že jí je např. v potravině méně než ve skutečnosti. Možným řešením by však mohlo být seskupení stejných složek a stejných podsložek a následně jejich uvedení v sestupném pořadí.

III. A. 9. Je nutné rozepisovat složenou složku, které je v potravině méně než 2 % ?

ANO. Dílčí složky se uvedou samostatně ve složení potraviny vždy, a to i když jich je méně než 2 %. Pokud by se u složky pod 2 % některé látky vynechaly, protože již budou vypsány jinde ve výčtu složek, pak by to mohlo být vnímáno jako klamání spotřebitele, protože daná složená složka obsahuje více podsložek, než by de facto výrobce na obalu přiznal.
Z nařízení jednoznačně vyplývá, že se složení dílčí složky pod 2 % uveden až na výjimky téměř vždy. Seznam složek u směsných složek není povinný v případech uvedených v bodě 2 písm. a) části E přílohy VII nařízení (tj. u směsné složky, jejíž složení je stanoveno v platných předpisech EU a které je méně než 2 %, u směsné složky z bylin nebo koření, které je méně než 2 %, anebo u směsné složky, u které předpisy EU nestanovují složení).

III. A. 10. Jak správně označit složení na potravině, která se sama skládá z více druhů potravin (např. mix různých druhů cukroví nebo různých druhů čokoládových bonbónů) ?

Balení mixu různých druhů potravin je nutné posuzovat případ od případu. Nařízení však primárně neřeší, jak pohlížet na balení, v nichž je obsaženo více různých druhů potravin. Legislativa výrobek typu směs cukroví nebo různých druhů bonbónů chápe jako jednu potravinu. Ve složení postačí uvést součet jednotlivých použitých surovin podle pravidel pro uvádění složek (sestupné pořadí atd.). Není nutné identifikovat a pojmenovávat jednotlivé druhy a ty potom každý zvlášť rozepisovat. I z pohledu značení alergenů je toto irelevantní, jelikož stopy alergenu z jednoho druhu v konečném důsledku mohou obsahovat všechny druhy. Pro spotřebitele by však mělo být jasné, že dané složení se vztahuje ke všem druhům např. cukroví nebo čokoládových bonbónů, obsažených v jednom balení.

III. A. 11. Za jakých podmínek lze na obalu uvést dovětek *„Ilustrační foto“*, když je graficky zdůrazněna určitá složka (např. u koláče s povidlovou náplní půlené švestky nebo u závinu s kakaovou náplní půlené kakaové plody) ?

V případě koláče, na jehož obalu budou vyobrazeny půlené švestky, nebo závinu, na jehož obalu budou vyobrazeny kakaové plody, lze předpokládat, že spotřebiteli bude zřejmé, že výrobek tyto plody neobsahuje, ale bude očekávat, že výrobku jsou skutečně švestková povidla anebo kakaová náplň je skutečně z kakaa. V takovém případě se bude jednat o zdůraznění složky, jejíž zastoupení musí být vyjádřeno v % ve složení. Dovětek by v takovém případě na obalu být ani nemusel.

III. A. 12. Jak správně označit např. koláč s náplní jahodovou, když se tato náplň skládá z jahod a ze směsi dalšího různého ovoce (např. bezinek, rybízu, višní apod.) ?

Pokud výrobek obsahuje náplň, která se skládá z více druhů ovoce, nesmí být jeho označení pro spotřebitele zavádějící. Podle SZPI ji nelze pojmenovat jen podle jedné složky (doporučuje označení např. „ovocná náplň"). Je také nutné rozlišovat mezi názvy typu „*koláč s jahodovou náplní*" a „*koláč s náplní s jahodami*" a podle toho také vyjádřit % zdůrazněné složky. Legislativa však explicitně nestanoví, jak má být název sestaven, resp. pouze stanoví, že musí být indikováno množství složky zdůrazněné v názvu.

III. A. 13. Je nutné u složky, která byla zdůrazněna v názvu (např. „*žitný chléb*") a ve složení se objevuje několikrát, uvádět u každého slovního spojení s touto složkou (např. „*žitná mouka*", „*žitný kvas*") % zdůrazněné složky ?

Správně by to tak být mělo – vyžaduje se uvést % zdůrazněné složky, proto se doporučuje uvést přímo v názvu výrobku % takto zdůrazněné složky (v tomto případě žitné mouky). Potom již nebude nutné uvádět % ve složení.

III. A. 14. Je povinné u potraviny, která jako jednu ze složek obsahuje strouhanku, uvádět ve složení také složení strouhanky ? Považuje se v těchto případech strouhanka za složenou složku ?

ANO. Strouhanka je složená složka, a proto by měla být ve složení rozepsána na jednotlivé podsložky, a to včetně zvýraznění alergenů. Nařízení umožňuje pro pojmenování strouhanky složené z různých výrobků využít přílohu VII část B bod 10, není zde však umožněno vynechat složení. Proto musí být uvedeno i složení strouhanky.

III. A. 15. Je povinné uvádět na výrobcích balených v ochranné atmosféře také složení balících plynů ?

NENÍ. Podle čl. 10 odst. 1 nařízení je nutné uvádět kromě údajů povinných podle čl. 9 odst. 1 nařízení ještě další povinné údaje, které jsou uvedeny v příloze III nařízení. Podle bodu 1.1 této přílohy se na potravinách, jejichž trvanlivost byla prodloužena pomocí balících plynů povolených podle nařízení (ES) č. 1333/2008, uvede informace „*baleno v ochranné atmosféře*". Další konkrétní požadavky na označování uvedeny nejsou a není zde ani stanovena žádná výjimka.
Z původního znění části C přílohy VII nařízení vyplývalo, že potravinářské přídatné látky náležející do jedné ze skupin uvedených v této části musí být označeny názvem této skupiny, po kterém následuje jejich specifický název nebo případně jejich číslo E, a mezi těmito skupinami jsou uvedeny i balící plyny. Namísto balících plynů však mají být správně uvedeny propelenty. Nařízení tedy zakládá pouze povinnost uvádět ve složení propelenty a označovat je jejich názvem nebo E kódem. Povinnost označovat slovy „*Baleno v ochranné atmosféře*" v případě, že byly při výrobě použity balící plyny, zůstává nedotčena.
Příloha VII byla v této části opravena korigendy ze dne 18. listopadu 2014 (upraveno na „*Propelent (hnací plyn)*").

III. A. 16. Je povinné označovat ve složení přídatné látky nebo enzymy, které byly do potraviny přidány jako součást některé ze složek, ale ve finálním výrobku již neplní technologickou funkci ?

NE. Podle čl. 20 písm. b) bod i) nařízení se nemusí v seznamu složek uvádět potravinářské přídatné látky a enzymy, které jsou v dané potravině obsaženy pouze proto, že byly obsaženy v jedné nebo více složkách této potraviny, v souladu se zásadou přenosu uvedenou v čl. 18 odst. 1 písm. a) a b) nařízení (ES) č. 1333/2008, pokud v konečném výrobku již neplní technologickou funkci. Výrobce tedy nemusí takovou přídatnou látku nebo enzym ve složení označit, přestože je finálním výrobku detekovatelná. Musí si však sám vyhodnotit, zda přídatná látka nebo enzym i ve finálním výrobku technologickou funkci neplní či zda by detekovatelné množství postačilo k určitému technologickému účelu i ve finální potravině (např. ke konzervaci). Přitom detekovatelné množství tímto způsobem neoznačené látky nařízení nestanoví.
V těchto případech bude nutné posoudit kontext celé etikety. Pokud PPP použije např. označení „*bez přídatných látek*" nebo „*bez éček*" a ve výrobku bude přídatná látka detekovatelná, bude to považováno za klamavé označení.

III. A. 17. Je povinné označovat ve složení přídatnou látku, která nebyla do potraviny přidána, ale vznikla během výroby potraviny a je tudíž ve finálním výrobku přítomna ?

NE. Ve smyslu čl. 18 odst. 1 nařízení seznam složek obsahuje všechny složky potraviny seřazené sestupně podle hmotnosti, stanovené v okamžiku jejich použití při výrobě potraviny. PPP tedy není povinen ve složení výrobku uvádět přídatnou látku, která nebyla do potraviny přidána (a to ani jakou součást jedné ze složek) a která vznikla až v procesu výroby potraviny (např. konzervant).

III. A. 18. Je povinné uvádět u výrobků označených např. jako *„rohlík slaný“* nebo *„rohlík sladký“* procento v názvu zdůrazněné složky (tj. soli, cukru) ?

NE. V těchto případech se nejedná o zdůraznění složky, ale chuti potraviny, a proto není nutné uvádět % cukru nebo soli.

III. A. 19. Je při označování složek, které se při výrobě určitých potravin střídají podle toho, jak jsou momentálně dostupné, možné používat kódy tak, aby nemusely být vytvářeny 2 různé obaly ?

Informace na obalu musí být jasné a srozumitelné. PPP může vytvořit jeden obal, v němž využije např. šarže k tomu, aby odkázal na konkrétní surovinu, která byla použita. Neměl by však v takových případech používat nejednoznačné pojmy, které by potřebovaly dalšího vysvětlení (např. slovo *„kód“*).
Příklad: PPP používá při výrobě bramborových hranolků různé oleje. Využije číslo šarže k následovnému označení: *„Složení: rostlinný olej (řepkový nebo palmový viz číslo šarže)“*, přičemž následně uvede místo na obalu, kde má spotřebitel šarži hledat. Vysvětlení musí být jednoznačné, přičemž zkratky příliš používat nedoporučujeme (viz bod III. A. 4.).

III. A. 20. Je při označování možné použít označení *„přírodní barvivo“* ?

Právní předpisy nestanoví požadavky na označování slovem *„přírodní“* v souvislosti s použitými barvivy. Tvrzení odkazující se na přírodní barviva typu *„přírodní barvivo“*, *„s přírodními barvivy“* nebo *„bez umělých barviv“* musí být podle obecných požadavků na označování pravdivá a nesmí uvádět spotřebitele v omyl. Vždy také bude nutné posoudit, zda dané označení neporušuje čl. 7 odst. 1 písm. c) nařízení.

III. A. 21. Jakým způsobem označovat ve složení suroviny, které se přidávají v různých formách (např. fermentovaná pšeničná mouka, sladová pšeničná mouka apod.) ?

Podle čl. 18 odst. 2 nařízení se složky označují svým specifickým názvem. PPP by měl posoudit, do jaké míry došlo ke změně původní suroviny, zda např. původní složka prošla změnou ještě před zpracováním apod. a posléze tedy i vyhodnotit, zda je tento údaj nezbytný pro informování spotřebitele.

III. A. 22. Lze použít označení *„palmový olej a palmový částečně ztužený olej v různém poměru“* ?

NE. Ve smyslu bodu 8. a 9. části A. přílohy VII nařízení se mohou takto „seskupit“ pouze rostlinné oleje pocházející z různých druhů rostlin, nikoli však různého charakteru. Lze tedy uvést např. *„slunečnicový a řepkový olej v různém poměru“* nebo *„palmový a kokosový plně ztužený tuk v různém poměru“* apod.

III. A. 23. Jak správně uvádět rostlinné oleje, které byly použity samostatně jako složky, a složky skládající se v z více rostlinných olejů ? Které lze seskupovat a které nikoli ? Kdy používat označení *„v různém poměru“* ?

Seskupovat lze pouze ty rostlinné oleje, které by bylo nutné uvést do seznamu složek samostatně. Nelze seskupovat složky, které se samy skládají z více rostlinných olejů. Z části A bodu 8 přílohy VII nařízení vyplývá, že rafinované oleje rostlinného původu (které by měly být seřazeny podle hmotnosti) mohou být uvedeny v seznamu složek společně pod označením *„rostlinné oleje“* a musí být bezprostředně doplněny o údaje o jejich konkrétním rostlinném původu s dovětkem *„v různém poměru“*. Pokud se sama složka ještě navíc skládá z několika rostlinných olejů, nelze na ní uplatnit toto pravidlo, tj. nelze ji „seskupit“ s jinými nesloženými rostlinnými oleji, a při jejím označování se uplatní požadavek uvedený v části E bodě 1 přílohy VII nařízení. Pak se u těchto olejů identifikuje jejich rostlinný původ.
Z českého překladu vyplývá, že pokud je použito souhrnné označení *„rostlinné oleje“*, musí být dále uvedeno *„v různém poměru“*. Z anglické verze nařízení však vyplývá, že tento dovětek použit být může a nemusí („… may be followed by the phrase „in varying proportions“). Ze slovenského překladu vyplývá totéž („…pričom môže nasledovať označenie „v rôznych pomeroch“). V případě české verze nařízení se tedy jedná o nesprávný překlad, který bude napraven při nejbližších korigendech.

III. A. 24. Bude akceptováno sloučení rostlinných olejů a tuků následovně: *„rostlinné oleje a tuky (řepkový, slunečnicový, palmový, plně ztužený řepkový“* ?

NE. Ve smyslu bodu 8. a 9. části A. přílohy VII nařízení se mohou „seskupit“ pouze rostlinné oleje pocházející z různých druhů rostlin, nikoli však různého charakteru, nebo pouze tuky. Za souhrnným označením následuje výčet jednotlivých druhů olejů / tuků. Nelze je uvádět dohromady jako *„rostlinné tuky a oleje“*.

III. A. 25. Považuje se cukr nebo (tekutý) invertní cukr za sladidlo ? Je možné označit tekutý invertní cukr pouze jako „*cukr*“ ?

NE. Cukr nebo (tekutý) invertní cukr nelze považovat za sladidlo. Sladidly se rozumí přídatné látky používané k tomu, aby se potravinám nebo stolním sladidlům dodala sladká chuť. Ve smyslu čl. 7 nařízení (ES) č. 1333/2008 je jejich účelem nahrazovat cukry.
Tekutý invertní cukr se řadí k přírodním sladidlům. Ve smyslu § 1 písm. e) vyhlášky č. 76/2003 Sb., kterou se stanoví požadavky pro přírodní sladidla, med, cukrovinky, kakaový prášek a směsi kakaa s cukrem, čokoládu a čokoládové bonbony, ve znění vyhlášky č. 43/2005 Sb. (dále jen „vyhláška č. 76/2003 Sb.“), se tekutým invertním cukrem rozumí vodný roztok sacharózy částečně invertované hydrolýzou, v němž nepřevažuje podíl invertního cukru a splňující požadavky stanovené v bodě 2 přílohy č. 2 k této vyhlášce. Sirupem z invertního cukru se rozumí vodný roztok sacharózy (s možnou krystalizací), která byla částečně invertována hydrolýzou, přičemž obsah invertovaného cukru musí být vyšší než 50 % hmotnostních sušiny a splňující požadavky stanovené v bodě 2 přílohy č. 2.
Názvem cukr lze na obalu označit jen cukr bílý. Cukr bílý je skupina, do které se řadí cukr krystal, krupice a moučka. Ve smyslu § 3 odst. 1. písm. b) vyhlášky č. 76/2003 Sb. se tekuté výrobky z cukru označují podskupinou, tedy tekutý cukr, tekutý invertní cukr, sirup z invertního cukru, karamel.
Ve složení lze nahradit slovem cukr všechny druhy sacharózy. Invertní cukr a sirup z invertního cukru již nelze považovat za sacharózu, je to vícesložková potravina (voda a sacharóza) a tak je nelze nahradit názvem „*cukr*“ ve složení.

III. A. 26. Je nutné uvádět složení jodidované soli ?

ANO. Jodidovanou sůl, pokud byla sůl jodem obohacena, lze považovat podle č. 18 a 19 nařízení za vícesložkovou potravinu. Složení se musí uvést.
Pokud je jodidovaná sůl použita jako složka, podíl jodu se neuvádí, ale je nutné rozepsat, z jakých složek se složená složka skládá.

III. A. 27. Je zatím povinné uvádět množství soli nad 2,5 % nebo bude již tolerována hodnota jen v tabulce výživových údajů ?

Obsah soli se jako povinný výživové údaj podle čl. 30 odst. 1 písm. b) nařízení uvede způsobem podle čl. 34 nařízení, a to buď v tabulce, nebo při nedostatku místa v řadě za sebou.
Uvádění výživových údajů je povinné od 13. prosince 2016, do té doby potravina, která obsahuje více než 2,5 % jedlé soli, se označí obsahem jedlé soli v % hmotnostních podle vyhlášky č. 113/2005 Sb. Od tohoto označení lze upustit, budou-li před tímto datem uváděny výživové údaje ve smyslu nařízení.

III. A. 28. Je možné pojmenovat tavený sýr, do jehož receptury vstupuje bílý jogurt a po následném tavícím procesu již neobsahuje živé jogurtové bakterie jako „*tavený sýr s jogurtem*“ ? Přítomnost jogurtu ovlivní pouze chuťové vlastnosti výrobku.

ANO, lze. Podmínka jogurtu jako jedné ze složek jiného výrobku je, že musí být získaný kysáním mléka, smetany, podmáslí nebo jejich směsi pomocí „*jogurtových*“ mikroorganismů. Mléčný výrobek typu „*tavený sýr s jogurtem*“ nemá v předpisech EU či ČR stanoveny žádné specifické mikrobiologické požadavky, tudíž orgány dozoru nebudou sledovat v takovém výrobku obsah vitálních jogurtových bakterií.

III. A. 29. Lze používat aronii (termoplodec černý) do čajových směsí ?

ANO. V části A přílohy č. 2 vyhlášky č. 330/1997 Sb., kterou se provádí § 18 písm. a), d), j) a k) zákona č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, pro čaj, kávu a kávoviny, ve znění pozdějších předpisů, jsou vyjmenovány části rostlin, které lze použít bez omezení. Aronie mezi nimi sice vyjmenována není, nicméně v bodě 27. je uvedena možnost použít bez omezení i ostatní nejmenované sušené ovoce a jádra skořápkového ovoce. Aronie je ovoce v souladu s vyhláškou č. 157/2003 Sb., kterou se stanoví požadavky pro čerstvé ovoce a čerstvou zeleninu, zpracované ovoce a zpracovanou zelenin, suché skořápkové plody, houby, brambory a výrobky z nich, jakož i další způsoby jejich označování, ve znění pozdějších předpisů.

III. A. 30. Musí být uvedena na obalu informace týkající se obsahu chininu, že výrobek není vhodný pro děti a těhotné ženy: „*Obsahuje chinin. Nevhodné pro děti a těhotné ženy*“ ?

NE. V příloze III nařízení není mezi potravinami, jejichž označení musí obsahovat jeden nebo více dalších údajů, chinin uveden. Věta taktéž naformulována není. Pokud je chinin použit jako aroma, uvede se ve smyslu bodu 3 části D přílohy VII pod svým zvláštním označením na seznamu složek bezprostředně za slovem „*aroma*“.

III. A. 31. Potravina se skládá ze složek a složených složek. Lze uvést složení tak, že se složky, které se ve složení opakují několikrát, seskupí, tj. sečtou ?

ANO. Pokud se daná složka vyskytuje v potravině vícekrát (jak samostatně, tak i jako podsložka složky), lze ji ve složení uvést odděleně. Lze tedy jednotlivé stejné složky sčítat.
Příklad:
„Potravina. Složení: pitná voda, cukr, ochucující složka (aroma, barvivo: karoteny, kyselina: kyselina L-askorbová), antioxidant: kyselina L-askorbová“
nebo alternativně jako součást absolutního výčtu všech složek (bez vyjádření směsných složek) dle hmotnosti v době výroby v sestupném pořadí:
„Potravina. Složení: pitná voda, cukr, kyselina askorbová, aroma…“.

III. A. 32. Jsou povinné údaje typu *„se sladidly“* (resp. *„s cukry a sladidly“*) považovány za zdůraznění složky a musí být na obalu uvedeno jejich % zastoupení ?

NE. Na tento doplňkový údaj se nevztahuje pravidlo QUID (quantitative ingredients declaration). Podle bodu 2 písm. a) přílohy VIII nařízení se ustanovení čl. 22 odst. 1 písm. a) a b) nepoužije v případě složky nebo skupiny složek, na něž se vztahuje označení *„se sladidlem (sladidly)“* nebo *„s cukrem (cukry) a sladidlem (sladidly)“*, pokud je toto označení připojeno k názvu potraviny podle přílohy III nařízení.

III. A. 33. Je povinné uvádět u názvu potraviny označení *„s cukry“* a považovat jej za zdůraznění složky, tj. uvést i jeho % zastoupení ?

NE. Doplňkové označení, které musí být ve smyslu bodu 2.2 přílohy III nařízení připojeno k názvu potraviny, se týká pouze potravin, do nichž byl přidán jak cukr, tak i sladidla (*„s cukrem (cukry) a sladidlem (sladidly)“*). Na samotný přídavek cukru se tato doplňková informace nevztahuje. V takovém případě bude cukr považován za nezdůrazněnou složku a bude uveden ve složení.

III. A. 34. Vztahuje se na označení *„s fruktózou a sladidlem“* povinnost uvést množství zdůrazněných složek ?

V tomto označení jsou spojeny dvě různé věci – zdůraznění obsahu fruktózy a povinný údaj se sladidlem. Podle bodu 2 písm. a) přílohy VIII nařízení se ustanovení čl. 22 odst. 1 písm. a) a b) nepoužije v případě složky nebo skupiny složek, na něž se vztahuje označení *„se sladidlem (sladidly)“* nebo *„s cukrem (cukry) a sladidlem (sladidly)“*, pokud je toto označení připojeno k názvu potraviny podle přílohy III nařízení.
Podle definice uvedené v příloze I nařízení se *„cukry“* rozumí všechny monosacharidy a disacharidy přítomné v potravině, kromě polyalkoholů. Tzn. fruktóza je monosacharid a tudíž i cukr. Pokud PPP zahrne fruktózu pod cukr a na obalu uvede *„s cukrem a sladidlem“*, je to v pořádku a taková povinná informace nespouští povinnost uvádět % zdůrazněné složky. Pokud PPP fruktózu označí v názvu jako *„s fruktózou a sladidlem“*, již ji konkretizuje – zdůrazňuje a měl by uvést % fruktózy. Ale nikoli sladidel, na to se pravidlo o zdůrazňování složky vůbec nevztahuje.

III. A. 35. Musí být množství složky zdůrazněné slovně, obrazově nebo graficky na obalech lihovin uvedeno v % ? Je možné použít označení *„Meruňková vodka“* i v případě, kdy je ve složení pouze: líh, cukr a aroma (nikoli přírodní) ?

Příloha II nařízení (ES) č. 110/2008 stanoví požadavky pro jednotlivé kategorie lihovin. Pokud spadá výrobek do kategorie 31, tj. aromatizovaná vodka, lze ji označit dle převažujícího aromatu, tj. meruňková vodka. Aromatické látky, které lze použít, jsou vymezeny v čl. 5 odst. 2 písm. c) nařízení (ES) 110/2008. Kromě toho nařízení (EU) č. 1169/2011 stanoví v příloze VIII případy, kdy se uvedení množství složky nevyžaduje. Podle bodu 1 písm. a) podbodu iii) se uvedení množství nevyžaduje u složek použitých v malých množstvích za účelem aromatizování. Podle části D přílohy VII. by na obale mělo být uvedeno, že jde o aroma. Obrázek ovoce na obale lihoviny, která obsahuje jen aroma, není v rozporu s předpisy. Podle čl. 22 odst. 1 písm. b) se množství složky nebo skupiny složek použité při výrobě nebo přípravě potraviny uvede, pokud je dotčená složka nebo skupina složek na etiketě zdůrazněna slovy, vyobrazením nebo grafickým znázorněním, kromě zvláštních případů, kdy se u určitých složek údaj o množství nevyžaduje. Pravidla jsou stanovena v příloze VIII – viz výše. Z označení by ale mělo být spotřebiteli jasné, že jde o aroma.
Ani u ovocných destilátů nemusí být uvedeno % ovoce. Ovoce použité pro výrobu se v destilátu již nevyskytuje. Ovoce je v tomto případě sice surovina, ale již není složkou finálního výrobku. Složkou je ovocný destilát o určité koncentraci. Určité koncentrace se dosáhne přidáním vody. Podíl ovocného destilátu vyjadřuje již údaj o obsahu alkoholu.

III. A. 36. Je nutné ve složení lihovin uvádět i vodu ?

Voda by neměla být vyloučena v případech, kdy je použita pro úpravu obsahu alkoholu na požadovaná %. Stejný závěr vyplývá i z bodu 1. přílohy VII. Nicméně u lihovin je potřeba vzít v úvahu čl. 16 odst. 4 nařízení, tj. lihoviny jsou vyjmuty z povinnosti uvádět složení. Pokud nemusí být uvedeno složení, nemusí být uvedena ani voda. Čl. 41 nařízení umožňuje, že do přijetí předpisů Unie uvedených v čl. 16 odst. 4 mohou členské státy zachovat vnitrostátní opatření pro uvádění složek v případě nápojů obsahujících více než 1,2 % objemových alkoholu. Pro lihoviny vyrobené v ČR sice zůstává povinnost uvádět složení zachována, ale podle § 18 odst. 9 vyhlášky 335/1997 Sb. nemusí být u lihovin ve složení uvedena voda. I tento požadavek komoditní vyhlášky lze považovat za vnitrostátní opatření pro uvádění složek v případě nápojů obsahujících více než 1,2 % objemových alkoholu. S ohledem na výše není nutné vodu uvádět. U lihovin vyrobených v jiné členské zemi EU bude záležet na tom, jak má konkrétní členská země tuto povinnost upravenu ve svých předpisech.

III. A. 37. Jakým způsobem uvádět množství složek v případě *„řezané“* lihoviny vzniklé smícháním lihu a destilátu, když množství použitého destilátu je rozdílné podle % obsaženého alkoholu. Je správná varianta rozdělit procentuálně tyto složky podle podílu etanolu, který do finálního výrobku vnesou (např. 70 % slivovice, 30 % etanol), a pak již neuvádět vodu, anebo v případě výrobku o obsahu alkoholu 45 % a výše uvedeného poměru obou složek, uvést ve složení: 55 % voda, 31,5 % slivovice (či dokonce a v podstatě přesněji například *„etanol ze slivovice“*), 13,5 % etanol) ?

Tuto problematiku řeší čl. 11 nařízení (ES) č. 110/2008 - Popis, obchodní úprava a označování míchaných lihovin.
1. Pokud bylo provedeno přidání zředěného nebo nezředěného alkoholu ve smyslu bodu 5 přílohy I do lihoviny uvedené v kategoriích 1 až 14 přílohy II, nese taková lihovina obchodní označení *„lihovina“*. Nesmí obsahovat v žádné formě název vyhrazený v kategoriích 1 až 14.
2. Pokud je lihovina uvedená v kategoriích 1 až 46 přílohy II smísena
a) s jednou či více jinými lihovinami nebo
b) s jedním či více destiláty zemědělského původu,
nese obchodní označení *„lihovina“*. Toto obchodní označení musí být uvedeno jasně a zřetelně na viditelném místě na označení a nesmí být nahrazeno jiným ani pozměněno.
3. Odstavec 2 se nevztahuje na popis, obchodní úpravu ani označování míchaných lihovin uvedených ve zmíněném odstavci, pokud tyto míchané lihoviny odpovídají jedné z definic uvedených v kategoriích 1 až 46 přílohy II.
Uvedení jednotlivých složek řeší odst. 4 a 5:
4. Aniž je dotčena směrnice 2000/13/ES, může být v popisu, obchodní úpravě nebo označení míchaných lihovin uvedených v odstavci 2 tohoto článku uveden pouze jeden nebo více z výrazů uvedených v příloze II, pouze pokud daný výraz netvoří součást obchodního označení, ale je uveden výhradně na stejném místě etikety ve výčtu všech alkoholových složek obsažených v míchané lihovině a předcházejí mu slova *„míchaná lihovina“*.
Výraz *„míchaná lihovina“* musí být na etiketě uveden jednotnými písmeny stejného typu a barvy, jako jsou písmena použitá pro obchodní označení. Písmena nesmějí být větší než poloviční velikost písmen použitých pro obchodní označení.
5. V označování a obchodní úpravě směsí uvedených v odstavci 2, na něž se vztahuje povinnost uvést výčet alkoholových složek podle odstavce 4, se podíl každé alkoholové složky vyjadřuje jako procentní podíl v sestupném pořadí podle použitého množství. Tento podíl se rovná podílu jednotlivé složky obsahu ethanolu na celkovém obsahu ethanolu v míchané lihovině vyjádřenému v procentech objemových. [např. složení: švestkový destilát 47 % obj. (60 %), líh zemědělského původu 37 % obj. (20 %)]. Podle § 18 odst. 9 vyhlášky 335/1997 Sb. nemusí být u lihovin ve složení uvedena voda.

III. A. 38. Je povinnost uvádět množství složek podle původní suroviny např. švestek při výrobě slivovice (prakticky to není možné z důvodu rozdílné výtěžnosti) ?

Při výrobě ovocného destilátu je rozhodující zralost ovoce, jeho jakost, odrůda, kvalita připraveného kvasu, technologický postup výroby destilátu a nikoliv množství ovoce. Kromě toho již nejsou švestky ve finálním výrobku přítomny. Švestky nejsou složkou, ale pouze surovinou, která již není ve finálním výrobku v podobě složky přítomna. Množství původní suroviny se uvádět nemusí. U čistých ovocných destilátů je podíl ovocného destilátu dostatečně vyjádřen obsahem alkoholu v % objemových dle čl. 28 nařízení (EU) č. 1169/2011. Pro uvádění složky existuje vodítko - General guidelines for implementing the principle of Quantitative Ingredients Declaration (QUID) – Article 7 of Directive 79/112/EEC as amended by Directive 97/4/EC - http://ec.europa.eu/food/food/labellingnutrition/foodlabelling/index_en.htm
V bodě 21 jsou ovocné destiláty uvedeny jako výjimka (fruit-based spirits).

III. A. 39. Vyplývá při použití ovocných koncentrátů či sušeného ovoce do lihovin z bodu 4 přílohy VIII nařízení (EU) č. 1169/2011 nutnost zjistit hmotnost před odstraněním vody a takto i počítat do hmotnostního podílu ve finálním výrobku ?

Záleží na tom, jaký byl výrobní proces. Např. pokud někdo vyrábí alkoholický nápoj *„vodka s džusem“*, záleží, zda použil vodku + vodu + koncentrovanou ovocnou šťávu v jednom kroku (postup podle c) uvedeného bodu přílohy nařízení) nebo si nejdříve připravil složku *„džus“* smícháním ovocné šťávy a vody (tedy nejdříve rekonstitutoval *„džus“*) a potom takto připravenou surovinu smíchal s vodkou (postup podle písm. d) téhož).

III. A. 40. Bod 3. písm. a) přílohy VIII nařízení (EU) č. 1169/2011 uvádí, že se procentuální podíl složky uvede v okamžiku použití. Jak postupovat např. u výrobku, který obsahuje destilát z macerátu ovoce ? Je nutno uvést podíl *„v okamžiku použití“*, tedy podíl lihu a ovoce (případně vody) nebo může být ve složení až finální výrobek, tedy např. *„destilát z macerátu z malin“*, kterého je prakticky 100 %, a tudíž by se ve smyslu čl. 19 odst. 1 písm. e) nařízení ani uvádět nemusel?

Takto vyrobená lihovina budě pravděpodobně spadat do kategorie 16 nebo 17 nařízení (ES) č. 110/2008. Podíl ovoce před destilací se uvádět nemusí. Ovoce již není přítomno ve finálním výrobku. Za složku v okamžiku použití se považuje již vyrobený destilát. Podíl ovocného destilátu vyjadřuje obsah alkoholu v % objemových dle čl. 28 nařízení (EU) č. 1169/2011. Kromě toho pro uvádění složky existuje vodítko - General guidelines for implementing the principle of Quantitative Ingredients Declaration (QUID) – Article 7 of Directive 79/112/EEC as amended by Directive 97/4/EC - http://ec.europa.eu/food/food/labellingnutrition/foodlabelling/index_en.htm. V bodě 21 jsou lihoviny na bázi ovoce uvedeny jako výjimka, kdy se nemusí uvádět % zdůrazněné složky.

III. A. 41. Je pravda, že pokud hořká čokoláda obsahuje mléčný tuk, tak ji PPP nesmí nazvat jako *„čokoláda“* ?

NENÍ. Hořkou čokoládou je ve smyslu § 19 písm. a) vyhlášky č. 76/2003 Sb. potravina vyrobená z kakaových součástí, přírodních sladidel, sladidel nebo jejich kombinací, přídatných látek nebo látek určených k aromatizaci, popřípadě z dalších složek, a která vyhovuje požadavkům uvedeným v příloze 9 této vyhlášky. V tabulce 1 přílohy 9 není v případě hořké čokolády obsah mléčného tuku stanoven, což znamená, že není stanoven limit, nikoli že je zakázáno jej použít. Co se obsahu tuku týká, je zde diskvalifikace pro jakýkoliv jiný tuk než kakaové máslo, mléčný tuk a jasně definované rostlinné tuky (do 5 %). Podle § 22 odst. 4 vyhlášky je zakázáno do všech druhů čokolád podle přílohy 8 a čokoládových bonbonů přidávat živočišné tuky, které nepocházejí výhradně z mléka.

N

III. A. 42. Musí být na potravině uvedeno *„se sladidlem“*, pokud do této potraviny není sladidlo jako složka přidávané, ale je přidávána např. sterilovaná zelenina, v jejímž nálevu sladidlo je ?

Podle čl. 18 odst. 1 věty 2. nařízení seznam složek obsahuje složky potraviny, tedy i směsné složky, seřazené sestupně dle hmotnosti, stanovené v okamžiku jejich použití při výrobě potravin. Podle odst. 1 části E přílohy VII musí za směsnou složkou následovat výčet jejich vlastních složek.
Okurka z nálevu je v tomto případě složka složená, která by se měla rozepsat. Dle čl. 20 písm. b) bodu i) není nutné do seznamu složek zařazovat potravinářské látky, které jsou v dané potravině obsaženy pouze pro to, že byly obsaženy v 1 složce této potraviny a v konečném výrobku již neplní technologickou funkci. V případě sladidla, jehož technologická funkce je slazení, se lze domnívat, že stále svoji technologickou funkci v konečném výrobku plní a tudíž by mělo být ve výčtu složek za okurkou uvedeno. Zároveň, podle bodu 2.1 přílohy III nařízení obsahuje-li potravina sladidlo, musí být uveden údaj *„se sladidlem“*. Nařízení ohledně sladidel nestanovuje žádné výjimky.

N

III. A. 43. Pokud potravina obsahuje např. sterilovanou zeleninu, musí se uvádět i složení nálevu, ze kterého sterilovaná zelenina pochází, i když se do potraviny nepřidává ?

Podle čl. 18 odst. 1 nařízení seznam složek obsahuje složky potraviny, tedy i směsné složky, seřazené sestupně dle hmotnosti, stanovené v okamžiku jejich použití při výrobě potravin. Podle odst. 1 části E přílohy VII musí za směsnou složkou následovat výčet jejich vlastních složek. Složení nálevu se nevyžaduje, pokud se nálev ve finální potravině nevyskytuje. V opačném případě se složení nálevu uvede vypsáním podsložek, a pokud nálev obsahuje sladidlo i s údajem *„se sladidlem“* připojeným k názvu potraviny.

III. A. 44. Pokud je do potraviny jako složka přidávána fruktóza a zároveň i sladidlo, musí být na obalu uvedeno *„s fruktózou a sladidlem“* ?

NE. Podle definice *„cukru“* v příloze I nařízení se *„cukry“* rozumějí všechny monosacharidy a disacharidy přítomné v potravině, kromě polyalkoholů. Tzn. že fruktóza je monosacharid, a tudíž i *„cukr“*. K názvu se připojí pouze *„s cukrem a sladidlem“* podle odst. 2 bodu 2.2 přílohy III nařízení. Do složení, např. jako informaci pro diabetiky, může PPP uvést např. „cukr: fruktóza“, aby bylo zřejmé, co použil.
Údaj *„s fruktózou a sladidlem“* není akceptovatelný, a to ani v případě, že PPP uvede % použité fruktózy (jako zdůrazněné složky), protože nařízení zná pouze označení *„s cukrem a sladidlem“*.

III. A. 45. Může být seznam složek uveden slovem „Složení:“, které bude uvedeno tučným písmem ?

Podle čl. 18 odst. 1 nařízení se seznam složek nadepíše nebo uvede patřičným nadpisem obsahujícím slovo „složení“. Další podrobnosti pro provedení tohoto nadpisu stanoveny nejsou. PPP může slovo „složení“ jakkoli provést, přičemž ztučnění se nezakazuje.

III. A. 46. Jak uvést množství zdůrazněné složky u výrobků typu pepřenky, matjesy s cibulí nebo nakládaný hermelín, když se poměr jednotlivých zdůrazněných složek mění ?

Množství zdůrazněné složky uvedené v označení výrobku představuje dle vodítek EK General guidelines for implementing the principle of Quantitative Ingredients Declaration (QUID) –III/5260-rev5/98 průměrné množství deklarované složky nebo kategorie složek. Průměrné množství znamená množství složky nebo kategorie složek dle použité receptury a v souladu se správnou výrobní praxí, přičemž se zohledňují běžné výrobní odchylky.

III. A. 47. Musí se uvést ve složení nezpracovaných produktů rybolovu, ke kterým byla přidána voda v množství menším než 5 % hmotnostních konečného výrobku, voda ?

ANO. Jedná se o složku, tudíž musí být voda uvedena ve složení. Informace o tom, že byla přidána voda, však být uveden nemusí. Výjimka pro potraviny obecně uvedená v bodě 1 části A přílohy VII (přidaná voda a těkavé látky) se nevztahuje na maso, masné polotovary, nezpracované produkty rybolovu a nezpracované mlže.

III. A. 48. Lze se odchýlit od pojmenování skupiny přídatných látek např. uvedením *„konzervační látka“* namísto *„konzervant“* ? Musí se v tomto případě PPP striktně držet překladu ?

Podle části C přílohy VII se označí přídatná látka do skupiny uvedené v tabulce. Zde je uvedeno *„konzervant“*. V příloze 1 nařízení (ES) č. 1333/2008 jsou také uvedeny *„konzervanty“*. Naproti tomu je ve slovenském překladu nařízení (EU) č. 1169/2011 uvedeno *„konzervačná látka“*. Slovo *„konzervant“* a *„konzervační látka“* jsou slova se stejným významem a právní předpisy používají oba termíny, je tedy možné použít obojí.

III. A. 49. Je povinné uvádět střívko v seznamu složek, a to včetně určení živočišného, příp. jiného původu ?

Jedlé střívko je složkou potraviny. Ač je technologickým obalem, nařízení nestanoví výjimku, aby požívatelný technologický obal nemusel být uveden v seznamu složek. Jelikož je složku nutné označit specifickým názvem, u přírodního střívka se uvede název živočišného druhu, ze kterého střívko pochází. V případě, že je střívko složkou složenou uvede se i seznam podsložek. Střívko se uvede v seznamu složek na místě podle pravidel v čl. 18 nařízení.

III. A. 50. Je nutné uvádět QUID na kandovaném ovoci nebo rozinkách ?

ANO. Množství složky se uvede podle odst. 3 přílohy VIII nařízení jako procentní podíl, který odpovídá množství složky v okamžiku jejího použití a uvede se buď v názvu potraviny nebo bezprostředně vedle něj nebo v seznamu složek spolu s danou složkou.
V případě směsi kandovaného ovoce za podmínky, že žádný druh ovoce výrazně ve směsi nepřevládá, lze použít výjimku dle přílohy VII části A odst. 4 nařízení a uvést např: *„kandované rozinky, brusinky a meruňky v různém poměru“*.

III. A. 51. Lze použít E 520 k přípravě pečiva, když je povolen pouze do tekutého vaječného bílku ?

ANO. E 520 lze přidat do tekutého vaječného bílku k výrobě sněhu a tento sníh následně použít do pečiva – uplatní se tak zásada přenosu. Obdobně je E 920 povolen do mouky, ale pro použití do pečiva (7.2) povolen není, přesto se z mouky E 920 přenese do jemného pečiva.

III. A. 52. Je nutné specifikovat fyzikální stav každé složky, pokud jsou bezprostředně v řadě za sebou? Např. *„sušené mléko“*, *„sušený jogurt“* a *„sušená syrovátka“* nebo postačí uvést *„sušené mléko, jogurt a syrovátka“* ?

Fyzikální stav každé složky by měl být uveden u každé složky. Pokud jsou však stejně upravené složky ve složení uvedeny bezprostředně za sebou, lze použít slovo *„sušený/á“* pouze jednou. Musí však být dostatečně srozumitelné, že se informace specifikace fyzikálního stavu vztahuje na všechny za sebou uvedené složky, proto se doporučuje fyzikální stav uvést raději u každé složky.

III. A. 53. Musí se ve složení dražovaných výrobků uvádět slovně tučnost mléka (např. *„sušené mléko odstředěné / plnotučné“*) ?

NE. Do mléčné čokolády lze použít jak mléko plnotučné, tak polotučné i odstředěné. Tučnost mléka nemusí být uvedena ani u samotné čokolády. Samozřejmě musí být ale dodržen obsah mléčného tuku stanovený pro jednotlivé druhy čokolády.

III. A. 54. Lze na obale zobrazit čerstvé ovoce (např. jahoda), pokud je ve složení prášek z mrazem sušených jahod nebo koncentrovaná jahodová šťáva ?

Čl. 7 nařízení uvádí, že informace o potravinách nesmějí být zavádějící mimo jiné, pokud jde o charakteristiky potraviny, její složení a vlastnosti. Pokud je na obale výrobku vyobrazena čerstvá jahoda, spotřebitel očekává, že ve výrobku nebude pouze syntetické jahodové aroma. Vyobrazení čerstvé jahody lze podle stanoviska SZPI v případě použití prášku z mrazem sušených jahod nebo koncentrované jahodové šťávy připustit.

III. A. 55. Musí se PPP striktně držet terminologie podle nařízení (např. podle nařízení *„sezamová semena“*, ale v naší vyhlášce je uveden termín *„sezam“*) ? Lze v případě *„emulgátoru“*, pokud je jich ve složení více, uvést *„emulgátor: x, y“* nebo *„emulgátory: x, y“* ?

Lze použít termíny, které jsou významově shodné a nacházejí se v jiných právních předpisech např. *„sezamová semena“* a *„sezam“*. V případě více emulgátorů, lze použít údaj *„emulgátory“*.

III. A. 56. Musí se rozepisovat složení jogurtového prášku, pokud je vyroben pouze z mléka a jogurtové kultury ?

Jedná se o jednosložkový výrobek ve smyslu čl. 19 odst. 1 písm. d) a jogurtový prášek není nutné rozepisovat.

III. A. 57. Je nutno uvádět procenta mandlí a hořké čokolády, pokud se jedná o mandle v hořké čokoládě ve směsi (např. s ovocem) a PPP uvede procenta mandlí v hořké čokoládě ?

Záleží na tom, jak bude celý výrobek vypadat, jak bude pojmenován, co bude vyobrazeno na obale výrobku. Pokud bude v názvu uvedeno *„Směs ovoce a mandlí v hořké čokoládě“* uvede se ve smyslu čl. 22 nařízení procentuální vyjádření ovoce, mandlí i čokolády. Obdobně pokud by název byl jiný, ale ovoce a mandle v čokoládě by byly vyobrazeny na obalu výrobku.

Vybrané povinné údaje

B. Označování alergenů

III. B. 1. Jak správně zdůrazňovat alergenní složky potravin ? Musí být jasně odlišen celý název této složky nebo stačí, aby byla odlišena ta část, která označuje látku nebo produkt vyvolávající alergie nebo nesnášenlivost ?

Při uvádění složek musí PPP zvýraznit název látky/produktů, jež odpovídají látkám/produktům uvedeným v příloze II nařízení. Musí být zvýrazněna ta část názvu složky, která odpovídá látkám/produktům uvedeným v příloze II nařízení. Zvýraznění celého názvu dotčené složky však bude považováno rovněž za splnění požadavků nařízení. Jestliže je název složky tvořen několika samostatnými slovy, musí být zvýrazněna pouze taková látka či takový produkt, jež vyvolávají alergie nebo nesnášenlivost. *(Bod 2.4.1 Q&A)*

Příklady zvýraznění tučným písmem: „**mléko**“, „**smetana**“, „**pšeničná** mouka“ ale lze i „**pšeničná mouka**“, „sušené **mléko**“ ale lze i „**sušené mléko**“.

Nařízení nestanoví přesnou formu zvýraznění alergenů na obalech potravin, tj. není v něm uvedeno, zda má být alergen uveden za pomlčkou, v závorce nebo přímo tučným písmem apod. Musí být pouze zvýrazněn tak, aby byl jasně odlišen od ostatních složek ve složení. A spotřebiteli musí být jasné, že se ve složení alergen nachází. Např. doplnění typu „**smetana** (obsahuje **mléko**)“ není vyžadováno. Takto zvýrazněna musí být všechna slova, a to i když se v textu vyskytují opakovaně. Také je nutné mít na paměti, že je potřeba zachovat dobrou čitelnost povinných údajů.

III. B. 2. Jak zvýraznit alergeny, pokud jsou jimi všechny složky ve složení ?

Pokud jsou všechny složky určité potraviny látkami vyvolávajícími alergie nebo nesnášenlivost, musí být všechny tyto složky uvedeny v seznamu složek a musí být zvýrazněny. Způsoby takového zvýraznění jsou do určité míry flexibilní, zvýraznit je možno např. typem či stylem písma nebo barvou pozadí. Jestliže jsou všechny složky uvedeny v příloze II, musí být odlišeny od jiných povinných údajů, jako je např. slovo „*složky*“ uvozující seznam složek.

Zvýraznění složek vyvolávajících alergie nebo nesnášenlivost v seznamu složek slouží k tomu, aby spotřebitelé pročítali seznam složek a aby se spotřebitelé trpící alergiemi nebo nesnášenlivostí určitých potravin (které jsou spouštěny zejm. látkami neuvedenými v nařízení, jako je např. hrášek) mohli informovaně rozhodnout, které potraviny jsou pro ně bezpečné. *(Bod 2.4.2 Q&A)*

III. B. 3. Jakým způsobem vyznačovat alergeny na obalech nebo nádobách, jejichž plocha je menší než 10 cm² ?

U obalů nebo nádob, jejichž největší plocha nepřesahuje 10 cm², lze seznam složek vynechat. Není-li seznam složek uveden, musí se povinně uvádět výskyt látek nebo produktů vyvolávajících alergie nebo nesnášenlivost v dotčených potravinách, a to tak, že se po slově „*obsahuje*“ uvede název látky nebo produktu, jež vyvolává alergie nebo nesnášenlivost.

Na tento případ se také vztahuje obecné pravidlo, podle kterého se přítomnost látek nebo produktů vyvolávajících alergie nebo nesnášenlivost nemusí uvádět tehdy, kdy název potraviny jednoznačně odkazuje na dotčenou látku nebo produkt. Analogicky není v takovém případě zapotřebí žádné zvýraznění nebo zdůraznění látek či produktů vyvolávajících alergie a nesnášenlivost. *(Bod 2.4.3 Q&A)*

III. B. 4. Lze uvádět na obalech větu „*Může obsahovat stopy:..*“ nebo „*Vyrobeno v závodě, který zpracovává…*“ ?

Alergeny musí být uvedeny ve složení vždy, když jsou do potraviny záměrně přidány (s některou ze složek apod.). Uvedení věty typu „*Obsahuje alergeny uvedené ve složení*“ je informací navíc, která nesmí být uvedena na úkor prostoru pro povinné údaje.

Věta „*Může obsahovat stopy (alergenu neuvedeného ve složení)*“ je informací pro spotřebitele, která mu má říct, že ve stejném závodě nebo na stejné lince jsou zpracovávány i jiné suroviny s jiným alergenem a, přestože se výrobce snaží dodržovat zásady správné hygienické praxe, mohou se stopy jiných alergenů než ze surovin vyskytovat i v dané potravině. Ani tyto informace však nesmí být zavádějící – ve výrobě, kde se zpracovává pouze mouka, vejce, oříšky nelze uvést na etiketě výrobku, že může obsahovat stopy alergenů, které se ve výrobě vůbec nepoužívají (např. celer).

III. B. 5. Lze používat označení *„bez alergenů“* ?

Nařízení neobsahuje pravidla pro uvádění takového označení. Je nutné vycházet z obecných požadavků na označování potravin, kdy uváděné údaje nesmí být zavádějící a nesmí uvádět spotřebitele v omyl (čl. 7 nařízení). Přestože existuje v současné době uzavřený seznam alergenů uvedený v příloze II nařízení, nelze dopředu vyloučit, že konkrétní potravina nevyvolá u některých spotřebitelů alergii nebo intoleranci, proto se doporučuje takové označení vůbec nepoužívat.

III. B. 6. Jaké jsou tolerance týkající se alergenů a co se považuje za mnohonásobné překročení meze detekce ?

Pokud vycházíme ze situace, kdy alergen nebyl do potraviny přidán jako složka, ale na obale je uvedeno upozornění pro spotřebitele *„Může obsahovat stopy…“*, pak by měl být takový alergen pod hodnotou citlivosti akreditované laboratorní metody (na potravinu bude pohlíženo, jakože alergen neobsahuje).
Tolerance v žádném právním předpise stanoveny nejsou. Pokud je obsah alergenu v potravině na hranici meze stanovitelnosti akreditované laboratorní metody anebo nepatrně vyšší (např. pro účely kontroly SZPI považuje za nepatrně vyšší hodnoty max. 10 krát vyšší), lze hovořit o stopovém množství a označování by mohlo být považováno za vyhovující. Větu *„Může obsahovat stopy…“* nelze v žádném případě používat neomezeně. Je nutné, aby si PPP prověřil, zda má správně vypracován HACCP, jaké jsou rozbory apod.

III. B. 7. Může PPP poskytovat informace o alergenech, které byly použity při výrobě nebo přípravě nebalených potravin, pouze na žádost spotřebitele ?

NE. Pravidla pro poskytování informací na nebalených potravinách jsou uvedena v čl. 44 nařízení. V případech, kdy se při výrobě nebalených potravin používají látky uvedené v příloze II, je uvádění údajů o alergenech povinné. Tyto údaje musí být dostupné a snadno přístupné, aby byl spotřebitel informován o tom, že se u nebalených potravin řeší problematika alergenů a nesnášenlivosti. Z tohoto důvodu není možné uvádět údaje o alergenech pouze na žádost spotřebitele.
(Bod 2.5.1 Q&A)

III. B. 8. Může PPP poskytovat informace o alergenech, které byly použity při výrobě nebo přípravě nebalených potravin, jiným způsobem než na etiketě např. využívat nástrojů moderní technologie nebo slovního vyjádření ?

Členské státy mohou přijmout vnitrostátní opatření, jimiž stanoví způsoby poskytování informací o alergenech. V zásadě jsou při poskytování informací o potravinách včetně informací o alergenech přípustné všechny způsoby komunikace, které umožní spotřebiteli, aby si na základě těchto informací informovaně vybral určitou potravinu – např. etiketa, jiný přiložený materiál nebo jakýkoli jiný způsob včetně využití nástrojů moderní technologie nebo verbální komunikace (tzn. ověřitelné ústní informace).
Jestliže nejsou přijata vnitrostátní opatření, platí pro nebalené potraviny a označování látek nebo produktů vyvolávajících alergii nebo nesnášenlivost příslušná ustanovení nařízení. Tyto informace o alergenech musí být uváděny písemnou formou, pokud členské státy nepřijaly specifická vnitrostátní opatření. *(Bod 2.5.2 Q&A)*

III. B. 9. Mohou členské státy v rámci vnitrostátních opatření povolit, aby byly informace o alergenech, jež byly použity při výrobě nebo přípravě nebalených potravin, poskytovány pouze na žádost spotřebitele ?

Poskytování informací o alergenech *„na žádost“* není považováno za *„způsob poskytování informací“*. Avšak z hlediska účelnosti mohou vnitrostátní opatření stanovit, že podrobné informace o alergenech nebo nesnášenlivosti v souvislosti s výrobou nebo přípravou nebalených potravin mohou být poskytnuty na žádost spotřebitele pod podmínkou, že PPP na dobře viditelném místě uvede sdělení, které musí být dobře patrné, snadno čitelné a je-li to vhodné nesmazatelné, v němž bude uvedeno, že tyto údaje lze získat na vyžádání. Tento kombinovaný postup by již spotřebiteli naznačil, že se u těchto nebalených potravin řeší problematika alergenů a že takové informace jsou dostupné a snadno přístupné. *(Bod 2.5.3 Q&A)*

III. B. 10. Je nutné vyznačovat alergeny v případě nápojů podávaných prostřednictvím např. kávových automatů ?

ANO. Alergeny je nutné vyznačit. Nápoje nabízené prostřednictvím kávových automatů jsou nebalenými potravinami, resp. pokrmy, na které se uplatní čl. 44 odst. 1 písm. a) nařízení. Informace o alergenech bude provozovatel daného kávového automatu povinen sdělit spotřebiteli písemně např. tím, že umístí seznam nabízených nápojů s uvedením alergenů (stejně jako název nápoje) přímo na automatu.

III. B. 11. Jak budou alergeny vyznačeny na lihovinách ?

Ve druhém odstavci čl. 21 odst. 1 nařízení se stanoví, že není-li seznam složek uveden, musí být součástí údajů podle č. 9 odst. 1 písm. c) slovo „*obsahuje*“ a následně název látky nebo produktu ze seznamu v příloze II nařízení. Vycházíme-li ze skutečnosti, že na lihovinách nebude uveden seznam složek (výjimka ve smyslu čl. 16 odst. 4 nařízení), pak se složky uvedou následovně: „*Obsahuje: …*“ společně s výčtem alergenů.
ČR si však v novelizovaném ustanovení § 6 odst. 1 písm. b) ponechala povinnost uvádět seznam složek u tohoto typu nápojů, a proto se uplatní čl. 21 odst. 1 nařízení a alergeny se uvedou zvýrazněně přímo ve složení.
V této souvislosti je potřeba vzít v úvahu některé výjimky. V nařízení jsou u některých alergenů uvedeny dovětky, např. „*kromě ořechů použitých k výrobě alkoholických destilátů, včetně etanolu zemědělského původu*“. U destilátů vyrobených destilací zkvašených ořechů být alergeny uvedeny nemusí (ani nemohou být přítomny). Obdobně u obilovin použitých k výrobě alkoholických destilátů, včetně etanolu zemědělského původu a syrovátky použité k výrobě alkoholických destilátů, včetně etanolu zemědělského původu.

III. B. 12. Lze prohlášení, které je vyjádřeno větou „*Vyrobeno v závodě, který zpracovává vejce, arašídy, sezam*“ považovat za jasnou a dostatečně vypovídající informaci pro spotřebitele o tom, že výrobek, který si kupují může obsahovat takové množství alergenu, že může být pro alergiky nebezpečný ?

NELZE. Větu „*Vyrobeno v závodě, který zpracovává vejce, arašídy, seznam*“ nelze považovat za informaci, která dostatečně jasně, určitě a bez vší pochybnosti informuje spotřebitele o tom, že výrobek, který si kupují, může obsahovat takové množství alergenu, že může být pro alergiky nebezpečný.

III. B. 13. Je povinné uvést na balených potravinách informaci, že alergeny jsou ve složení zvýrazněny ?

NENÍ. Povinnost uvést na obalu informaci pro spotřebitele o tom, že alergeny jsou ve složení zvýrazněny (např. tučným písmem nebo velkými písmeny), stanovena v právních předpisech není. Požadavku uvedenému v čl. 21 odst. 1 písm. b) nařízení plně vyhoví to, že alergeny budou ve složení zvýrazněny tak, že budou dostatečně odlišeny od ostatních složek.

N

III. B. 14. Jak označit alergen, je-li jako složka použit pouze bílek ?

V příloze II nařízení (EU) č. 1169/2011 je jako alergen uvedeno „Vejce a výrobky z nich“. Příloha dále nerozlišuje, zda se jedná o bílek nebo žloutek. Domníváme se proto, že pokud byl použit pouze bílek, i tak musí být zvýrazněn ve složení jako alergen.

N

III. B. 15. Jak ve složení označit konzervant oxid siřičitý ? Lze jej uvést pouze pod symbolem E 220 ? Je-li uveden pouze pod označením E, vyhovuje to požadavku na správné označení alergenu ?

V bodě 12 přílohy II nařízení (EU) č. 1169/2011 se uvádí jako alergen oxid siřičitý a siřičitany. Z toho lze dovodit, že se v těchto případech musí uvést alergeny tak, jak je pojmenovává nařízení, tj. celým názvem. Nepostačí označení symbolem E a jeho zvýraznění. Tj. např. „siřičitan draselný E 225“ a nikoli pouze „**E 225**“.
V případě použití oxidu siřičitého v potravině je pro účely označení alergenů nezbytné posoudit koncentraci oxidu siřičitého a siřičitanů v potravině. Je-li oxid siřičitý v potravině použit jako konzervant, je jeho koncentrace zpravidla vyšší než 10 mg/kg, nelze tedy uvést pouze označení symbolem E, protože označení kódem není považováno za jasný odkaz na alergen.

N

III. B. 16. Musí se zvýraznit deproteinovaný pšeničný škrob ve složení jako alergen ?

Pro splnění toho, že se jedná o alergen, musí být splněny 2 podmínky – musí se jednat o obilovinu vyjmenovanou v bodě 1. přílohy II nařízení (EU) č. 1169/2011 a zároveň taková obilovina musí obsahovat lepek (viz. dikce „*obiloviny obsahující lepek, konkrétně: pšenice, žito atd…*“).
Deproteinovaný pšeničný škrob není alergen a nemusí být ve složení zvýrazněno slovo **pšeničný**. Podmínkou však vždy je uvést, proč se o alergen nejedná (v tomto případě je uvedeno, že se jedná o deproteinovaný škrob).

III. B. 17. Pokud je v dobrovolném preventivním označení uvedeno např. *„může obsahovat stopy lepku“*, je povinné uvést také z jaké obiloviny ?

Jedná se o dobrovolně poskytnuté informace neupravené právními předpisy, povinnost uvést z jaké obiloviny lepek je není stanovena.
Jde o případy, kdy provozovatel nepřidal alergenní složku do potraviny záměrně, přesto si je vědom, že mohou nastat případy, kdy potravina může stopové množství alergenu obsahovat. Musí se jednat pouze o takovou kontaminaci, ke které dochází nezáměrně, nechtěně a při dodržení pravidel HACCP a správné výrobní praxe. U dobrovolně poskytovaných informací je třeba zohlednit čl. 36 nařízení (EU) č. 1169/2011.

III. B. 18. Pokud PPP vyznačuje možnou přítomnost alergenů (stopy), je správné vyznačit skupinu podle přílohy II nařízení (EU) č. 1169/2011, tj. např. skořápkové plody nebo obiloviny obsahující lepek ? Nebo je nutné vyjmenovat jednotlivé druhy, např. ořechy, mandle, pistácie, pšenice apod. ?

Informace o možném nezáměrném výskytu látek nebo produktů vyvolávajících alergie nebo nesnášenlivost je dobrovolnou informací. Nařízení (EU) č. 1169/2011 předpokládá přijetí prováděcích aktů, které budou v budoucnu upravovat použití výše uvedených dobrovolných informací (čl. 36 odst. 3 písm. a) nařízení). V současné době není stanoven konkrétní způsob poskytování informací o nezáměrném výskytu alergenních látek, avšak tyto dobrovolně poskytované informace nesmí spotřebitele uvádět v omyl, být pro spotřebitele nejednoznačné nebo matoucí. Povinnost vyznačit konkrétní druh obiloviny nebo konkrétní druh skořápkového plodu se vztahuje na informace o alergenních látkách, které byly použity při výrobě potraviny, nikoliv na alergenní látky, které byly vneseny do potraviny v důsledku kontaminace.
Podle názoru SZPI označení *„může obsahovat ořechy“*, ve kterém nejsou specifikovány konkrétní druhy skořápkových plodů, není v rozporu s platnými právními předpisy. Jiná by byla situace, kdy výrobce ve snaze „pojistit se pro všechny případy“ by uvedl např. sdělení „může obsahovat + výčet všech skupin alergenů uvedených v příloze II nařízení (EU) č. 1169/2011, bez ohledu na to, zda existuje reálné riziko kontaminace potraviny všemi alergeny uvedenými v příloze II při výrobě potravin. Sdělení *„může obsahovat…“* lze použít pouze tam, kde je ze strany PPP prokazatelné a významné riziko nezáměrné křížové kontaminace a v případě maximálního dodržení správné hygienické praxe.

III. B. 19. Pokud je jednosložková potravina výhradně alergenem (např. jádra lískových ořechů), je nutné alergen ve složení zvýraznit, když samotný název odkazuje na alergen ?

NE. Využije se výjimka uvedená v posledním pododstavci čl. 21 odst. 1 nařízení (EU) č. 1169/2011, podle něhož se uvedení alergenů nevyžaduje v případech, kdy název potraviny jasně odkazuje na danou látku nebo produkt.
Pozn.: Výklad a přístup dozorových orgánů v jiných členských státech může být odlišný v tom smyslu, že pokud je na výrobku uvedeno složení (tj. na dobrovolné bázi), alergeny musí být zvýrazněny vždy.

III. B. 20. Je možné označit bezvaječné těstoviny informací, že výrobek může obsahovat stopy vajec ?

ANO. Jedná se o dobrovolně poskytnuté informace neupravené právními předpisy. Jde o případ, kdy provozovatel nepřidal alergenní složku do potraviny záměrně, přesto si je vědom, že mohou nastat případy, kdy potravina může stopové množství alergenu obsahovat. Musí se jednat pouze o takovou kontaminaci, ke které dochází nezáměrně, nechtěně a při dodržení pravidel HACCP a správné výrobní praxe. U dobrovolně poskytovaných informací je třeba zohlednit čl. 36 nařízení (EU) č. 1169/2011.

Vybrané povinné údaje

C. Údaj o čistém množství potraviny

III. C. 1. Je možné na mražených krémech uvést současně hmotnost v g a objem v ml ?

Podle čl. 23 nařízení se čisté množství potravin vyjadřuje u tekutých produktů v objemových jednotkách, u ostatních produktů – tedy i zmrzlin – v jednotkách hmotnosti. Na obalu je nutné tedy primárně vyjádřit čisté množství u zmrzliny v jednotkách hmotnosti a doplnit jej lze údajem v objemových jednotkách.
Podle stanoviska SZPI je v této souvislosti nutné vzít v úvahu čl. 7 odst. 1 nařízení, který stanoví, že informace o potravinách nesmějí být zavádějící, zejména pokud jde o množství. Bude tedy nutné při uvedení obojích jednotek zvolit takovou formu, aby nedošlo ke klamání spotřebitele. Dále je nutné si uvědomit, že i výživové údaje musí být tedy primárně uvedeny na jednotku hmotnosti a event. doplněny údaji na jednotky objemu.

III. C. 2. Jak pohlížet na hodnoty čistého množství potraviny a hodnoty uvedené symbolem „e“ uváděné najednou na tomtéž obalu ?

Podle čl. 9 odst. 1 písm. e) nařízení je jedním z povinných údajů údaj o čistém množství potraviny. K tomuto údaji se nevztahují žádné záporné hmotnostní odchylky, nestanoví-li se ve zvláštních právních předpisech či přímo v národních právních předpisech jednotlivých členských států ve smyslu čl. 42 nařízení jinak.
Pro uvádění množství označeného symbolem „e“ se uplatní požadavky jiných právních předpisů (viz bod II. 5.) a především se k takovému označení vztahují záporné hmotnostní odchylky.
Na obalu se tedy nemohou objevit oba údaje společně. Mohlo by to být považováno za zavádějící a klamavou informaci.

III. C. 3. V případech, kdy se uvádí údaj o čistém množství na balených potravinách, které se skládají z několika samostatně balených položek, jejich velikost se může lišit, musí PPP také uvádět celkový počet jednotlivých balení ? Může tento údaj označovat průměrný počet ?

Bod 4 přílohy IX nařízení. Pokud se potraviny v hotovém balení skládají ze dvou nebo více jednotlivých balení, která nejsou považována za prodejní jednotky a která neobsahují stejné množství téhož produktu, musí být kromě údaje o čistém množství celého balení uveden i údaj o celkovém počtu těchto jednotlivých balení.
V případech, kdy v souvislosti se zavedenými výrobními postupy nelze uvést přesný údaj o celkovém počtu jednotlivých balení, a to z technických důvodů (není prováděna kontrola počtu kusů) nebo v důsledku jiných výrobních omezení, může tento počet výjimečně vyjadřovat průměrný počet. Lze rovněž použít výraz „*přibližně*“ nebo podobnou formulaci či zkratku.

(Bod 2.12.1 Q&A)

III. C. 4. Musí se na obalu uvádět čistá hmotnost a čistá hmotnost po odkapání ?

Nařízení v bodě 5 přílohy IX nařízení stanoví, že u pevných potravin v nálevu se při označování uvádí též čistá hmotnost po odkapání. V případě potravin s polevou (špatný překlad, rozumí se „*glazurou*“) se uvádí čistá hmotnost potraviny bez glazury.
U pevných potravin v tekutém nálevu se musí kromě údaje o čisté hmotnosti/množství uvádět i údaj o čisté hmotnosti po odkapání. Pro účely tohoto bodu se zmrazená nebo hluboce zmrazená voda považuje za tekutý nálev, což s sebou nese povinnost uvádět na etiketě informace jak o čisté hmotnosti, tak i o čisté hmotnosti po odkapání. Kromě toho nařízení stanoví, že pokud mají zmrazené nebo hluboce zmrazené potraviny glazuru, nesmí se do čisté hmotnosti započítávat hmotnost samotné glazury (čistá hmotnost potraviny bez glazury).
V důsledku toho je deklarovaná čistá hmotnost potraviny s glazurou totožná s čistou hmotností této potraviny po odkapání.
Z tohoto důvodu a vzhledem k tomu, že je třeba zabránit, aby byl spotřebitel uveden v omyl, mohou se údaje o čisté hmotnosti uvádět těmito způsoby:

- dvojí údaje:
  - čistá hmotnost: X g
  - hmotnost po odkapání: X g
- komparativní údaj:
  - čistá hmotnost = = hmotnost po odkapání = X g
- jeden údaj:
  - hmotnost po odkapání X g

(Bod 2.12.2 Q&A)

III. C. 5. Jak správně uvést čisté množství u potravin, které jsou v kapalném médiu – oleji (např. nakládaný hermelín, olivy v oleji, rybičky v oleji apod.) ? Musí se uvést čisté množství odkapaného pevného podílu ?

Pro účely označování potravin údajem o čistém množství dle přílohy IX nařízení není dle odst. 5 olej nálevem. Na obale se uvede čisté množství potraviny včetně oleje a QUID u složek uvedených v názvu potravin, tedy např.: % rybiček, % oliv, atd.

Vybrané povinné údaje

D. Datum (minimální trvanlivosti, spotřeby, zmrazení potraviny)

III. D. 1. Musí se povinně na etiketách u nebaleného zmrazeného masa, zmrazených masných polotovarů a zmrazených nezpracovaných produktů rybolovu uvádět datum zmrazení nebo (u produktů zmrazených více než jednou) datum prvního zmrazení ?

NE. Datum zmrazení se musí povinně uvádět pouze na etiketách baleného zmrazeného masa, zmrazených masných polotovarů a zmrazených nezpracovaných produktů rybolovu. Členské státy mohou rozšířit tento požadavek i na nebalené produkty tohoto typu. *(Bod 2.10.1 Q&A)*

III. D. 2. Jak jsou definovány *„nezpracované produkty rybolovu“* ?

Produkty rybolovu zahrnují všechny mořské nebo sladkovodní živočichy (s výjimkou živých mlžů, živých ostnokožců, živých pláštěnců a živých mořských měkkýšů a všech savců, plazů a žab) volně žijící nebo pocházejíc z umělého chovu, včetně všech jedlých forem, částí a produktů těchto živočichů. Nezpracované produkty rybolovu jsou takové produkty, které neprošly zpracováním a patří mezi ně produkty dělené, porcované, oddělené, plátkované, vykostěné, sekané, stažené, drcené, krájené, očištěné, nařezané, loupané, mleté, chlazené, mražené, hluboce zmrazené nebo rozmrazené.
(Bod 2.10.2 Q&A)

III. D. 3. Jak má být vyznačeno datum zmrazení ?

Datum zmrazení nebo datum prvního zmrazení musí být uvedeno tímto způsobem:

- před datem se uvede výraz *„Zmrazeno dne:…“* a
- u těchto slov bude uvedeno samotné datum nebo odkaz, kde se datum na obalu nachází, přičemž
- datum se uvádí v nekódovaném tvaru v pořadí den, měsíc a rok, např. *„Zmrazeno dne DD/MM/YYYY“*.

(Bod 2.10.3 Q&A)

III. D. 4. V souvislosti s uváděním informací o produktech rybolovu, je v nějakém právním předpise stanoveno, jakým způsobem tyto produkty označovat ?

Pravidla pro označování ryb jsou uvedena v nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) **č. 1379/2013** ze dne 11. prosince 2013 o společné organizaci trhů s produkty rybolovu a akvakultury a o změně nařízení Rady (ES) č. 1184/2006 a (ES) č. 1224/2009 a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 104/2000. Nařízení se vztahuje na ulovené volně žijící ryby a produkty akvakultury prodávané spotřebitelům nebo zařízením společného stravování.
Nařízení stanoví, za jakých podmínek má být používáno označení ***„uloveno“*** nebo ***„chováno“***, stanoví rovněž pravidla pro označování původu údajem o odlovu nebo produkce. Na obalu by se tedy měla objevit oblast, v níž byl produkt odloven nebo odchován, a kategorie lovného zařízení použitého při rybolovu. Pokud je spotřebiteli nebo zařízení společného stravování nabízen smíšený produkt složený z téhož druhu, který byl však získán různými způsoby produkce, označí se způsob produkce u každé šarže. Členské státy mohou osvobodit od požadavků uvedených v nařízení malá množství produktů prodávaná přímo z rybářských plavidel spotřebitelům za předpokladu, že jejich hodnota nepřekročí určitou finanční částku. Produkty rybolovu a akvakultury a jejich balení opatřená etiketou nebo štítem před 13. prosincem 2014, které nejsou v souladu s tímto nařízením, je možné uvádět na trh až do vyčerpání zásob. Nařízení bude aplikovatelné od stejného okamžiku jako nařízení (EU) č. 1169/2011 o poskytování informací o potravinách spotřebitelům.

III. D. 5. Může být na obalu uvedeno *„Minimální trvanlivost do data uvedeného na hrdle láhve“*, pokud jsou na hrdle láhve uvedeny najednou údaje např. *„17.03.2007“* a *„i KA 17/03/08“* ?

Takový způsob není pro spotřebitele srozumitelný. Výše popsané označení je tak způsobilé uvádět spotřebitele v omyl a je zavádějící. Na obalu výrobku se uvádí, že datum minimální trvanlivosti je uvedeno na hrdle láhve, avšak na tomto místě jsou uvedena dvě data, přičemž není zřejmé, které z nich je datum minimální trvanlivosti. Jedná se o uvádění spotřebitele v omyl ve smyslu čl. 16 nařízení (ES) č. 178/2002.
Výše popsané označení je zavádějící ve smyslu čl. 7 odst. 1 písm. a) nařízení, podle kterého nesmí být informace o potravinách zavádějící, zejména pokud jde o charakteristiky potraviny a zvláště o její povahu, totožnost, vlastnosti, složení, množství, trvanlivost, zemi původu nebo místo provenience, způsob výroby nebo získání.

III. D. 6. Údaj o tom, že potravina byla rozmrazena, je povinným údajem, nebylo-li zmrazení použito k technologickým účelům. Pak by se údaj o rozmrazení uvádět nemusel. Vztahuje se tato výjimka i na uzené ryby ?

U balených uzených ryb nemusí být uveden údaj typu „roz/mrazena“, a to ze dvou důvodů. Ve smyslu čl. 35 odst. 1 písm. d) nařízení (EU) č. 1379/2013 je sice povinností PPP uvést u vybraných produktů rybolovu a akvakultury informaci o tom, že byl produkt rozmražen, avšak dále ve smyslu čl. 35 odst. 1 písm. d) nařízení (EU) č. 1379/2013 se požadavek uvedený v písm. d) mimo jiné nevztahuje na *„d) produkty rybolovu a akvakultury, které byly rozmraženy před uzením, solením, vařením, nakládáním, sušením nebo kombinací některých z těchto postupů.“*.
Dále není dotčen ani odstavec 2 přílohy VI nařízení (EU) č. 1169/2011, neboť roz/mrazení ryby k uzení je jednak z technologického hlediska považováno za nezbytnou součást výrobního procesu /odstavec 2 písmeno c) přílohy VI/, a také protože po vyuzení již nebyla ryba před prodejem zmrazena. Není tudíž prodávána v rozmraženém stavu, ale ve stavu po vyuzení /odstavec 2 přílohy VI – úvodní text/.
Pokud je vyuzená ryba zmrazena a následně rozmrazena, nelze uplatnit žádnou výjimku.

III. D. 7. Jak se mají správně předávat informace o správném nakládání s potravinou v B2B vztazích, zejm. co se data minimální trvanlivosti resp. data použitelnosti týká ?

PPP je povinen předat veškeré informace, které se týkají potraviny, aby byla zaručena pro konečného spotřebitele její bezpečnost a kvalita. Odběrateli je tudíž povinen sdělit veškeré údaje, které se týkají nakládání s potravinou, tedy i podmínky skladování a nakládání s ní po otevření např. vakuového balení a nakrájení.
Dle čl. 8 odst. 7 nařízení (EU) č. 1169/2011 je PPP povinen zajistit v podnicích, které řídí, aby povinné údaje požadované podle článků 9 a 10 byly uvedeny na balení nebo na etiketě, která je k němu připojena, nebo na obchodních dokladech týkajících se daných potravin, lze-li zaručit, že tyto doklady jsou buď přiloženy k příslušné potravině, nebo byly zaslány před dodávkou nebo současně s dodávkou, a to v případě pokud jsou balené potraviny určeny konečnému spotřebiteli, avšak jsou uváděny na trh ve fázi, která předchází prodeji konečnému spotřebiteli a při které nejsou prodávány zařízením společného stravování.
Navíc podmínky uchování a použití musí být dle čl. 8 odst. 7 vždy uvedeny na vnějším obalu.

Vybrané povinné údaje

E. Prodej potravin na dálku

III. E. 1. Jestliže jsou potraviny nabízeny k prodeji na dálku, kdo odpovídá za poskytování informací spotřebitelům a kdo nese odpovědnost za uvádění a správnost informací o potravinách ?

PPP odpovědným za informace o potravinách je ve smyslu čl. 8 nařízení ten provozovatel, pod jehož jménem nebo obchodním jménem je potravina prodávána. Tento PPP musí zajistit, že spotřebitel dostane informace o potravinách a že tyto informace budou přesné.
V případech, kdy jsou potraviny nabízeny k prodeji na dálku ve smyslu čl. 14 nařízení, nese odpovědnost za poskytnutí povinných informací o potravinách před dokončením nákupu vlastník webových stránek. *(Bod 2.6.1 Q&A)*

III. E. 2. Jestliže jsou potraviny prodávány na dálku, jaké druhy informací musí odpovědný PPP poskytnout a v jaké etapě prodeje ?

Je nutné rozlišovat mezi balenými potravinami ve smyslu čl. 2 odst. 2 písm. e) nařízení a nebalenými potravinami nabízenými k prodeji na dálku podle čl. 14 nařízení.
A) BALENÉ potraviny:
Před dokončením nákupu je odpovědný PPP povinen zpřístupnit všechny povinné informace o potravinách definované v čl. 2 odst. 2 písm. c) nařízení, kromě data minimální trvanlivosti nebo data použitelnosti. Definice *„povinných informací o potravinách“* zahrnuje všechny informace, které se musí povinně poskytnout konečnému spotřebiteli v souladu s legislativou EU obecně, nikoli pouze na základě tohoto nařízení. Povinné informace o potravinách musí být uvedeny v materiálu podporujícím prodej na dálku nebo musí být poskytnuty jinými vhodnými prostředky jasně určenými PPP, aniž by na konečného spotřebitele byly přenášeny dodatečné náklady.
Kromě toho je PPP povinen poskytnout veškeré povinné údaje v okamžiku doručení (včetně data minimální trvanlivosti nebo data použitelnosti).
B) NEBALENÉ potraviny:
PPP je povinen uvádět pouze informace o alergenech, ledaže by vnitrostátní opatření vyžadovala uvádění všech údajů uvedených v čl. 9 a 10 nařízení, případně některých z nich. Informace o alergenech nebo jakékoli jiné údaje vyžadované vnitrostátní legislativou musí být poskytnuty a) před dokončením prodeje, a to buď uvedením v materiálu podporujícím prodej na dálku, nebo jinými vhodnými prostředky jasně určenými PPP, aniž by na konečného spotřebitele byly přenášeny dodatečné náklady, a b) také v okamžiku doručení. *(Bod 2.6.2 Q&A)*

III. E. 3. Musí PPP před dokončením nákupu uvádět v souladu se směrnicí 2011/91/EU číslo šarže u balených potravin prodávaných na dálku ?

Povinné informace o potravinách zahrnují všechny údaje, které se musí povinně poskytovat konečnému spotřebiteli podle předpisu EU. Číslo šarže je stanoveno ve směrnici EP a Rady 2011/91/EU ze dne 13. prosince 2011 o údajích nebo značkách určujících šarži, ke které potravina patří. Tyto informace však nejsou určeny pro konečného spotřebitele. Je to především nástroj sloužící ke sledovatelnosti potravin a nemá vliv na výběr spotřebitele. Vzhledem k této situaci a z praktických důvodů není stanovena povinnost poskytovat tuto informaci před dokončením nákupu. *(Bod 2.6.3 Q&A)*

Vybrané povinné údaje

F. Ostatní

III. F. 1. Mohou PPP používat v *„návodu k použití“* grafické symboly pánve a trouby bez slovního vyjádření výrazů *„pánev“* a *„trouba“* ?

NE. Povinné údaje, jako je návod k použití, se uvádějí nejprve vždy slovy a čísly. Piktogramy nebo symboly tato slovní vyjádření mohou pouze doplňovat.
EK může v budoucnosti přijmout akty v přenesené pravomoci/prováděcí akty, na jejichž základě může být jeden nebo více údajů vyjádřen piktogramy nebo symboly namísto slov nebo čísel. *(Bod 2.2.1 Q&A)*

III. F. 2. Čeho se týká údaj o přítomnosti vody uvedený v názvu potraviny ve smyslu bodu 6 přílohy VI ?

Záměrem tohoto požadavku je chránit spotřebitele před nekalými a zavádějícími praktikami v případě masa a produktů rybolovu, které mají podobu krájeného masa, kusu masa, plátku masa, porce masa nebo jatečně upraveného těla zvířat a do kterých byla v průběhu výrobního procesu přidána voda, nikoli však z technologických důvodů. Spotřebitelé nepředpokládají, že by se v těchto potravinách vyskytovalo významné množství vody. Přidáním vody se může zvýšit hmotnost masných/rybích polotovarů. Z tohoto důvodu údaj o přítomnosti přidané vody, který je uveden v názvu těchto potravin, umožňuje spotřebiteli rozpoznat takové potraviny na první pohled. *(Bod 2.11 Q&A)*

III. F. 3. Kdy musí název potraviny obsahovat údaj o přítomnosti vody do ní přidané, pokud množství přidané vody představuje více než 5 % hmotnosti konečného výrobku ?

Údaj o přítomnosti přidané vody, pokud množství přidané vody představuje více než 5 % hmotnosti konečného výrobku, se musí uvádět u názvu potraviny v těchto případech:

- u masného výrobku a masného polotovaru, který má podobu krájeného masa, kusu masa, plátku masa, porce masa nebo jatečně upraveného těla zvířat;
- u produktů rybolovu a upravených produktů rybolovu, které mají podobu krájeného masa, kusu masa, plátku masa, porce masa, filé nebo celého produktu rybolovu.

O tom, zda potravina splňuje tyto požadavky, rozhodují v konkrétních případech primárně PPP a následně členské státy v rámci dozorové činnosti. V tomto smyslu se musí vzít v úvahu vzhled potraviny. Konkrétně u potravin, jako jsou salámy/uzeniny (např. mortadela, hot dog), jelita, sekaná, paštiky z masa/ryb, masové/rybí kuličky by se tento údaj nemusel uvádět. *(Bod 2.11.1 Q&A)*

III. F. 4. Za jakých podmínek lze uvádět při označování dovětek *„Ilustrační foto“* nebo *„Návod k servírování“* ?

Označení *„Ilustrační foto“*, které ukazuje potravinu/složku, která se jasně nepojí s potravinou (např. zelená petrželka na ozdobení bramborové kaše), by mohlo být akceptovatelné, protože spotřebiteli bude jasné, že čerstvá zelená petrželka není součástí balení. Je nutné tedy posoudit, zda nedochází ke klamání ve smyslu čl. 7 odst. 1 písm. a) nařízení. Pokud by se spotřebitel mohl domnívat, že uvedená potravina/složka ve výrobku obsažena být může, pak je takové označení nevyhovující. Zároveň je k takovému typu označení nutné přistupovat s ohledem na možné uplatnění pravidel pro zdůrazňování složek.
Pojem *„Ilustrační foto“* není právními předpisy definován, proto je vhodnější v případech, ve kterých je to možné, raději používat označení *„Návod k servírování“*.

III. F. 5. Za jakých podmínek lze používat označení *„dětský/á/é“* ?

Nejedná-li se o potravinu pro kojence a malé děti (počáteční a pokračovací výživa, obilná a ostatní výživa určená pro kojence a malé děti), které jsou upraveny zvláštními právními předpisy, pak konkrétní podmínky pro používání označení výrazem *„dětský“* upraveny nejsou a uplatní se obecné pravidlo, že způsob označení nesmí uvádět spotřebitel v omyl. PPP by tedy měl být minimálně schopen doložit, proč potravinu takto označil (např. snížil obsah soli, pak lze používat schválené výživové tvrzení, apod.).

III. F. 6. Pokud se jedná o výrobek, na němž jsou původní údaje v jiném jazyce než v češtině, postačí v českém jazyce uvést pouze povinné údaje ? Pokud originální obal obsahuje výživové údaje, je nutné je rovněž v českém jazyce nebo je možné využít přechodné období až do 13.12.2016 ?

Ve smyslu čl. 15 nařízení se povinné informace o potravině uvádějí v jazyce snadno srozumitelném spotřebitelům v členských státech, kde je potravina uváděna na trh. Povinné informace tedy z originálního textu být přeloženy musí.
Podle čl. 54 odst. 2 nařízení v období mezi 13. prosincem 2014 a 13. prosincem 2016 musí být dobrovolně uváděné výživové údaje v souladu s čl. 30 až 35. Jazykový požadavek stanoven není. Výživové údaje poskytnuté na originálním obalu v mezidobí od 13. prosince 2014 do 13. prosince 2016 v češtině být uvedeny nemusí.

III. F. 7. Bude akceptována informace: *„Skladujte při teplotě od + 2 °C do + 15 °C“* ? Nebo je nutné držet se striktně překladu, který hovoří o uchovávání ?

Z jazykového hlediska lze skladování jako činnost vnímat jako podmnožinu činnosti uchovávání. Další takovou podmnožinou může být nabízení k prodeji nebo transport od výrobce do distribuce. Ve všech případech si potraviny pouze uchovávají vlastnosti, které potravina získala v okamžiku výroby. Slovo *„skladování“* lze použít bez ohledu na uvozovky.

III. F. 8. Co je v případě lihovin považováno za zákonný název ? Je tím myšlena i kategorie podle nařízení (ES) č. 110/2008 ?

Podle čl. 2 odst. 2 písm. n) nařízení je zákonným názvem název potraviny stanovený v předpisech Unie, které se na ni vztahují, nebo při neexistenci těchto předpisů Unie název uvedený v právních a správních předpisech platných v členském státě, kde se daná potravina prodává konečnému spotřebiteli nebo zařízením společného stravování.
Pro lihoviny bude zákonný název stanovovat především nařízení (ES) č. 110/2008. Pokud by takové nařízení neexistovalo, ale existoval by náš národní předpis (třeba vyhláška – u nás č. 335/1997 Sb.), který by stanovil, jak se má co nazývat, pak by bylo zákonným názvem to, co se stanoví ve vyhlášce (u nás přílohy 4 této vyhlášky – např. tuzemák). Pokud by vedle sebe existovaly jak národní, tak i evropský předpis, pak by se muselo vycházet z obojího. Neexistuje-li vůbec zákonný název, pak nastupuje užití vžitého názvu a neexistuje-li ani ten, nastupuje popisný název.
Pro lihoviny bude zákonným názvem kategorie jako rum, obilná pálenka, destilát z cidru apod.

III. F. 9. Platí, že u lihovin není nutné uvádět datum minimální trvanlivosti ani použitelnosti ?

V bodě 1. písm. d) přílohy X nařízení se stanoví, že s výhradou předpisů Unie, které ukládají jiné způsoby uvedení data, nemusí být datum minimální trvanlivosti uvedeno v případě nápojů obsahujících nejméně 10 % obj. alkoholu. Znamená to tedy, že pokud není v nějakém předpise EU (třeba i v nařízení na lihoviny – č. 110/2008) přesně stanovena povinnost datum minimální trvanlivosti uvádět, pak u lihovin nad 10 % obj. alkoholu se skutečně nemusí.

III. F. 10. Jakým způsobem se uvede země původu podle čl. 26 odst. 3 nařízení, když se primární složka (líh nebo ovocný destilát a o to více základní surovina, kterou je ovoce) vyskytují u jednoho a téhož výrobků v různých podílech z více zemí nebo se liší u jednotlivých šarží ?

Země původu by se musela uvést pouze v případě, že by opomenutí tohoto údaje mohlo uvádět spotřebitele v omyl ohledně skutečné země původu nebo místa provenience potraviny, zejména pokud by informace připojená k potravině nebo etiketa jako celek jinak naznačovala, že potravina je z jiné země původu nebo místa provenience. Za primární složku lze v tomto případě považovat líh nebo ovocný destilát, ne ovoce.

III. F. 11. Lze použít termín *„šlehačka“* v označování výrobků používaných jako rostlinná náhrada smetany ve spreji ?

ANO. Termín *„šlehačka“* není chráněn žádným právním předpisem, proto jeho užívání není ničím omezeno a daný případ nelze považovat za klamání spotřebitele, pokud ostatní údaje v označení výrobku splňují požadavky právních předpisů.
Vyhláška č. 77/2003 Sb., kterou se stanoví požadavky pro mléko a mléčné výrobky, mražené krémy a jedlé tuky a oleje, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška č. 77/2003 Sb.“) blíže nespecifikuje termín *„šlehačka“* a nestanovuje zvláštní podmínky pro jeho použití (definován je pouze pojem *„smetana“*). Výraz *„šlehačka“* není ani uveden mezi označeními, která jsou přímo vyhrazena nařízením (EU) č. 1308/2013 pouze pro mléčné výrobky (viz. část III přílohy VII tohoto nařízení).

III. F. 12. Lze použít označení *„sypaný sýrem“*, pokud při výrobě takové potraviny nebyl použit výhradně sýr, ale zapékací směs, která kromě sýra obsahuje i sýrový analog a další složky ?

NE. Podle čl. 7 odst. 1 písm. d) nařízení informace o potravinách nesmějí být zavádějící zejména vyvoláváním dojmu na základě vzhledu, popisu nebo vyobrazení, že je přítomna určitá potravina nebo složka, ačkoli ve skutečnosti byla určitá přirozeně se vyskytující součást nebo běžně používaná složka v této potravině nahrazena odlišnou součástí nebo složkou. Slova *„sypaný sýrem“* jsou součástí názvu takového výrobku, u něhož právě posyp sýrem ho odlišuje od jiných podobných výrobků, přičemž ze slovního spojení *„sypaný sýrem“* nijak nevyplývá, že v posypu se nevyskytuje pouze sýr, ale i jiné složky. V této souvislosti je možné poukázat i na to, že dle čl. 78 odst. 2 nařízení (EU) 1308/2013, v souvislosti s částí III bod 2 přílohy VII, lze v EU použít označení *„sýr“* pro uvádění na trh pouze v případě produktu, který splňuje požadavky stanovené v příloze. Název *„sýr“* se pak použije výhradně pro mléčné výrobky, přičemž je možné takový název použít ve složeném názvu. Sýr je tedy významnou složkou, která dává takovému výrobku specifickou charakteristiku a spotřebitel oprávněně předpokládá, že výrobek označený např. *„Rohlík sypaný sýrem“*, *„Pletýnka sypaná sýrem“* je sypán výhradně sýrem. Jestliže je však složka sýr částečně nahrazena jinou součástí (analogem sýra a bramborovým škrobem), pak je údaj v označení *„sypaný sýrem“* zavádějící (složení použitého posypu neodpovídá údaji o posypu sýrem) a tím je způsobilý uvést spotřebitele v omyl.

III. F. 13. Lze při označení potravin pocházejících z jiných členských států nebo ze třetích zemí, na nichž je řádně země původu uvedena, na regálu uvést *„český výrobek“* nebo *„domácí kvalita“* ?

Pokud byla potravina prokazatelně vyrobena (tedy k poslední podstatné změně došlo) v jiné zemi než je ČR, nelze u ní vyobrazovat vlajku nebo trikoloru ČR, neboť ta je ve spojitosti s termínem *„česká kvalita“* způsobilá navodit ve spotřebitelích mylný dojem, že potravina je původem z ČR. Vychází se z koncepce původu potraviny, přičemž ze které země potravina pochází, definuje v současné době nařízení (ES) č. 450/2008, kterým se stanoví celní kodex Společenství (tzv. Modernizovaný celní kodex) tak, že podle čl. 36 odst. 1 tohoto nařízení se za zboží pocházející z určité země nebo z určitého území považuje zboží zcela získané v této zemi nebo na tomto území. Podle čl. 36 odst. 2 tohoto nařízení se zboží, na jehož produkci se podílela více než jedna země nebo jedno území, považuje za zboží pocházející ze země nebo území, kde došlo k jeho poslední podstatné změně. Zdůraznění českého charakteru výrobku slovy *„česká kvalita“*, s vyobrazením vlaječky nebo trikolory ČR na regálových štítcích, je v takovém případě způsobilé uvést v omyl i průměrně obezřetného spotřebitele. Ten se, pokud jsou mu takové informace poskytnuty, orientuje pro urychlení informovaného výběru potravin podle dominantních informací, které jsou mu nabízeny, a ty ho vedou k závěru, že si kupuje potravinu českého původu. Pak dochází k potlačení samotné informace nacházející se na obalu, že potravina byla vyrobena jinde, než v ČR. Spotřebitel se tak důvodně domnívá, že výrobek, který je mu takto nabízen, skutečně pochází z ČR.
Obdobným způsobem, jak je uvedeno výše, je možné přistupovat k potravinám, u kterých je na regálu umístěna cedule, na níž je uveden nápis *„Domácí kvalita“*, doplněný o vlajku či trikoloru ČR. Pokud však regálové označení *„Domácí kvalita“* není doplněno vlajkou či trikolorou ČR, je potřeba každou situaci posoudit ad hoc. Výraz *„domácí“* nemusí být použit ve smyslu tuzemský, ale může být použit i ve smyslu *„doma vyrobený“* a jako takový je zakázaný ustanovením § 4 odst. 2 písm. f) vyhlášky č. 113/2005 Sb.

III. F. 14. Může PPP označit med vyrobený v ČR jako *„český výrobek“*, ačkoliv na jeho výrobu byla použita surovina ze zahraničí ?

Označování medu bylo v rámci EU harmonizováno směrnicí Rady (ES) č. 2001/110/ES o medu, která byla transponována do českého právního řádu vyhláškou č. 76/2003 Sb. Podle § 9 této vyhlášky se med (kromě dalších údajů stanovených zákonem nebo vyhláškou) povinně označí údajem o konkrétní zemi původu, kde byl med získán; pokud se jedná o směs medů pocházejících z více zemí EU (dříve ES) nebo ze třetích zemí, lze jej označit příslušným názvem jako *„směs medů ze zemí ES“*, *„směs medů ze zemí mimo ES“*, případně *„směs medů ze zemí ES a ze zemí mimo ES“*.
Pokud je med označen jako *„směs medů ze zemí ES“* nebo *„směs medů ze zemí mimo ES“*, případně *„směs medů ze zemí ES a ze zemí mimo ES“* a zároveň jako *„český výrobek“*, je způsobilý tímto označením klamat spotřebitele o původu medu a toto označení je porušením čl. 7 odst. 1 písm. a) nařízení (EU) č. 1169/2011, podle nějž informace o potravinách nesmějí být zavádějící, zejména pokud jde o charakteristiky potraviny a zvláště o její povahu, totožnost, vlastnosti, složení, množství, trvanlivost, zemi původu nebo místo provenience, způsob výroby nebo získání. V tomto případě se jedná o zavádějící informace, pokud jde o zemi původu, respektive ve smyslu vyhlášky č. 76/2003 Sb. (tedy transponované směrnice Rady (ES) č. 2001/110/ES) zemi získání resp. zemi sklizení medu.
Označení *„český výrobek“* je tak s ohledem na zvláštní pravidla pro označování země původu medu přípustné a nezavádějící pouze v případě medu získaného/sklizeného výhradně v České republice.

III. F. 15. Lze na obalu graficky zdůraznit složku, aniž by název této zdůrazněné složky a její množství bylo uvedeno na obalu ?

Obchodní úprava potravin, na jejichž obalu určeném pro spotřebitele je obrazově zdůrazněna složka potraviny, aniž by název této zdůrazněné složky a její množství bylo uvedeno na obalu, uvádí spotřebitele v omyl a je v rozporu s ustanovením čl. 16 nařízení (ES) č. 178/2002.
Podle čl. 22 odst. 1 písm. b) nařízení se množství složky nebo skupiny složek použité při výrobě nebo přípravě potraviny uvede, pokud je dotčená složka nebo skupina složek v označení zdůrazněna slovy, vyobrazením nebo grafickým znázorněním. Technická pravidla pro použití odstavce 1 jsou stanovena v příloze VIII nařízení.
V důsledku nedodržení těchto požadavků je v tomto případě spotřebiteli nabízena potravina, která nesplňuje požadavky na označování, a její označení je zavádějící, co se týče jejího složení.

III. F. 16. Lze použít na obalu označení *„bez umělých aromat“* ?

Pokud bylo při výrobě potraviny použito aroma obsahující výhradně přírodní aromatické látky (tj. dle čl. 3 odst. 2 písm. c) nařízení (ES) č. 1334/2008 látky získané vhodnými fyzikálními, enzymatickými nebo mikrobiologickými procesy z materiálů rostlinného, živočišného nebo mikrobiologického původu), není označené *„bez umělých aromat“* považováno za klamavé.
Pokud však bylo při výrobě použito aroma vyrobené chemickými postupy tak, aby obsahovalo aromatickou látku chemicky identickou s přírodní aromatickou látkou, může označení *„bez umělých aromat“* uvést spotřebitele v omyl, pokud se jedná o vlastnosti a složení potraviny, neboť navozuje dojem, že potravina obsahuje pouze přírodní aromatické látky (což je v rozporu s § 4 odst. 1 písm. a) vyhlášky č. 113/2005 Sb.).
Při kontrole je však nezbytné zohlednit čl. 30 nařízení (ES) č. 1334/2008, podle kterého potraviny zákonně uvedené na trh nebo označené před 20. lednem 2011, které nejsou v souladu s nařízením č. 1334/2008, mohou být uváděny na trh do konce doby minimální trvanlivosti nebo data spotřeby.

III. F. 17. Je procentickým obsahem kakaa v *„čokoládě v prášku“* a v *„čokoládě k přípravě nápoje“* ve smyslu vyhlášky č. 76/2003 Sb. myšlen obsah kakaa ve výrobku v původním stavu ?

ANO. Požadavky stanovené dle § 15 písm. f) a g) vyhlášky č. 76/2003 Sb. pro potraviny *„čokoláda v prášku“* a *„čokoláda k přípravě nápoje“* se uplatní pouze pro takto označené potraviny v původním stavu (ve stavu, v jakém je potravina uváděna na trh), nikoliv pro produkty z těchto potravin připravené.

III. F. 18. Pokud výrobek obsahuje více než 25 % kakaa (příp. 32 % kakaa) a k tomu další látky typu protispékavé látky, mléčné složky apod., lze jej označit jako *„čokoláda k přípravě nápoje“* (příp. *„čokoláda v prášku“*) ?

Podle čl. 3 odst. 1 směrnice 2000/36/ES o kakaových a čokoládových výrobcích určených k lidské spotřebě jsou prodejní názvy uvedené v příloze I této směrnice vyhrazeny pouze pro výrobky tam uvedené a musí být při obchodování s nimi použity pro jejich pojmenování (příloha I pak uvádí prodejní názvy a definice: *„Čokoláda v prášku“* - je názvem pro výrobek sestávající ze směsi kakaového prášku a cukrů, obsahující nejméně 32 % kakaového prášku; *„Čokoláda k přípravě nápoje“* - je názvem pro výrobek sestávající ze směsi kakaového prášku a cukrů, obsahující nejméně 25 % kakaového prášku). Ze znění směrnice 2000/36/ES tak lze dovodit, že pokud výrobek splňuje požadavky přílohy I, má PPP povinnost takový výrobek označit legálním názvem směrnice (respektive vyhlášky č. 76/2003 Sb.).
Úprava legálních názvů a definic ve směrnici byla identicky transponována do ustanovení § 15 písm. f) a g) vyhlášky č. 76/2003 Sb. ve spojení s přílohou 7 tabulka 2 *„směs kakaa s cukrem“*. V daném případě se tak při využití daných označení musí jednat o výrobky vyrobené pouze ze směsi kakaa a cukrů obsahující nejméně 32 % (resp. 25 %) kakaa. Ostatní složky (např. aditivní látky) se do směsí kakaa s cukrem mohou dostat pouze přenosem z některé hlavní složky. Vyhláška v § 18 odst. 2 výslovně stanoví, že do kakaových prášků, čokolád v prášku, čokolád k přípravě nápojů nelze přidávat látky určené k aromatizaci, které napodobují chuť čokolády nebo mléčného tuku, což koresponduje se zněním směrnice (viz příloha I, část B odst. 2).
Povinnost označit výrobky splňující požadavky definice v příloze 7 vyhlášky č. 76/2003 Sb. legálním názvem (zde *„čokoláda v prášku“*, *„čokoláda k přípravě nápoje“*) není ve vyhlášce výslovně uvedena.

III. F. 19. Pokud směsi nelze zařadit do podskupiny, protože neobsahují jen cukr a kakao, lze je zařadit do podskupiny *„nápoj v prášku“* podle § 1 písm. g) vyhlášky č. 335/1997 Sb. ?

V závislosti na povaze konkrétního výrobku mohou být zařazeny do podskupiny *„nápoj v prášku“* podle § 1 písm. g) vyhlášky č. 335/1997 Sb. Nelze však taxativně uvést, do jakých skupin takovéto směsi mohou být a budou moci být zařazovány, neboť nelze předvídat výrobní postupy ani záměry PPP. Zařazení takovýchto výrobků bude podléhat individuálnímu posouzení.

III. F. 20. Musí být směsi neobsahující stanovený obsah kakaa zařazeny do podskupiny *„nápoj v prášku“* a mohou tedy obsahovat i jiné látky než kakao a cukr ?

Směsi zařazené do podskupiny „nápoj v prášku“ mohou obsahovat i jiné látky než kakao a cukr. Dále viz odpověď na dotaz v bodě III. F. 19.

III. F. 21. Může vyvolat obchodní název *„čoko“* u spotřebitele dojem, že se u takto označeného výrobku jedná o *„čokoládu v prášku“* nebo o *„čokoládu k přípravě nápoje“* ?

Dle názoru SZPI pouhé užití obchodního názvu *„čoko“* bez dalšího spotřebitele v omyl neuvádí. Je však nutné vždy posoudit každý případ individuálně a posoudit, zda spotřebitele obchodní název *„čoko“* ve spojitosti s dalšími výrazy může uvádět v omyl.

III. F. 22. Může výrobce použít označení *„čoko“* pro výrobek, který nesplňuje požadavky stanovené pro *„čokoládu v prášku“* nebo *„čokoládu k přípravě nápoje“*, ale je správně zařazen do podskupiny *„nápoj v prášku“* ?

Dle názoru SZPI pouhé užití obchodního názvu *„čoko“* bez dalšího spotřebitele v omyl neuvádí. Je však nutné vždy posoudit každý případ individuálně a posoudit, zda spotřebitele obchodní název *„čoko“* ve spojitosti s dalšími výrazy může uvádět v omyl.

III. F. 23. Je správný názor, že označení *„čokoládový nápoj“* je totožné s označením *„čokoláda k přípravě nápoje“* ?

Pojem *„čokoláda k přípravě nápoje“* je právní úpravou v § 15 písm. g) vyhlášky č. 76/2003 Sb. (na základě transpozice směrnice 2000/36/ES) přímo definován a každý takto označený výrobek musí odpovídat stanoveným požadavkům. Naproti tomu pojem *„čokoládový nápoj“* právně vymezen není, takže se může jednat jak o výrobek totožný s výrobkem označeným *„čokoláda k přípravě nápoje“*, (i když striktně vzato, dle směrnice 2000/36/ES by pak měl být označen legálním názvem *„čokoláda k přípravě nápoje“* – viz odpověď na dotaz III. F. 18) tak výrobek naprosto odlišný (např. výsledný nápoj). Případnou možnost klamání je vždy nutno posoudit individuálně – viz odpověď na dotaz III. F. 21.
Uplatní se zde také obecná pravidla ohledně zvýrazněné složky v názvu ve smyslu čl. 22 odst. 1 písm. a) nařízení.

N

III. F. 24. Jak označit lahůdkářské výrobky, když pro ně neexistuje komoditní vyhláška ?

Neupravuje-li zákonný název zvláštní právní předpis, označí se potravina ve smyslu čl. 17 odst. 1 nařízení (EU) č. 1169/2011 vžitým názvem. V případě, že neexistuje nebo se nepoužívá vžitý název, uvede se název popisný.
Lahůdkářské výrobky lze tedy označit buď obecně jako *„lahůdkářský výrobek“* nebo blíže je popsat jako např. *„obložená bageta s vejci“* apod. Příkladem vžitého názvu může být např. i označení *„vlašský salát.“*.

N

III. F. 25. Pokud PPP vyrábí lahůdkářský výrobek a označuje jej jako sýrovou pomazánku s česnekem, vztahují se na takový výrobek požadavky vyhlášky č. 77/2003 Sb. a musí obsahovat požadované množství sýra?

NE. Požadavky vyhlášky č. 77/2003 Sb. se vztahují pouze na mléko a mléčné výrobky, nikoli na lahůdkářské výrobky. Požadavek na alespoň 50-ti % obsah sýra tudíž nemusí být splněn. Použitím názvu *„sýrová pomazánka“* však nesmí dojít k porušení čl. 7 odst. 1 písm. a) nařízení (EU) č. 1169/2011. Ve složení výrobku prodávaného pod názvem *„Sýrová pomazánka s česnekem“* nebo v názvu potraviny, případně bezprostředně vedle názvu musí být v souladu s čl. 22 odst. 1 písm. a) nařízení (EU) č. 1169/2011 uvedeno % množství sýra, neboť se jedná o složku použitou v názvu potraviny.

N

III. F. 26. Je možné použít název sardelová pasta pro výrobky ze sardinek ?

Za účelem transparentnosti trhu s produkty rybolovu a akvakultury musí být informace pro spotřebitele přesné a jasné. Proto je možné podle nařízení (EU) 1169/2011 a nařízení (EU) 1379/2013 použít název *„sardelová pasta“* pouze pro výrobky vyrobené ze suroviny označené KN 0302 69 55 Sardele (Engraulis spp), čili čeleď Engraulidae, neboli sardelovití. Sardinka patří do čeledi Clupeidae. V nařízení (EU) 1379/2013 je pro sardinku vyhrazen jiný kód - KN 0302 61 10 Sardinky druhu Sardina pilchardus.

III. F. 27. Je povinné označit přípravek k výrobě pečiva, např. pekařskou směs nebo směs na přípravu krému, zákonným názvem, tj. zařadit jej do skupiny / podskupiny podle příslušného prováděcícho právního předpisu ?

Podle čl. 8 odst. 8 nařízení (EU) č. 1169/2011 jsou PPP dodávající jiným PPP potraviny, které nejsou určeny konečnému spotřebiteli, nebo zařízením společného stravování, povinni zajistit, aby byly poskytnuty dostatečné informace ke splnění povinností podle čl. 8 odst. 2 nařízení (EU) č. 1169/2011. Z uvedeného vyplývá, že výrobce směsi není povinen tuto informaci označit přímo na potravině, ale přesto má povinnost tuto informaci poskytnout např. v průvodních dokladech. V případě pekařských směsí např. do domácích pekáren, které jsou určeny pro konečného spotřebitele nebo do provozoven společného stravování, musí výrobek obsahovat všechny povinné údaje dle požadavku čl. 9 nařízení.

III. F. 28. Pokud PPP použije např. pro pečivo zákonný název jako *„pšeničný chléb“* nebo *„žitno-pšeničný chléb“*, jedná se o zdůrazněnou složku a je nutné uvést procento takto zdůrazněné složky i ve složení?

Požadavek na pekařské výrobky a obsah mouky je stanoven v § 11 vyhlášky č. 333/1997 Sb. Podle § 13 písm. a) vyhlášky se pekařské výrobky označí názvem druhu a skupiny, které jsou uvedeny v příloze č. 8 této vyhlášky. Obsah mouky u výrobků, jejichž název vychází z této vyhlášky, nemůže být odlišný, proto lze uplatnit odst. 1 písm. a) bod iv) přílohy VIII nařízení (EU) č. 1169/2011. Uvedení množství se nevyžaduje u složky, která není takové povahy, aby její uvedení v názvu potraviny mělo vliv na volbu spotřebitele v zemi prodeje, neboť rozdílné množství není podstatné pro charakterizaci potraviny nebo potravinu neodlišuje od podobných potravin.

III. F. 29. Lze použít označení *„kaviár“* na jikrách jiných ryb, než jsou jikry jesetera ?

Označení *„kaviár“* je harmonizováno v EU jako popisný název, který je vyhrazen jikrám jesetera v právním předpise - příloze I nařízení Rady (EHS) č. 2658/87 o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku, v platném znění. Stejně tak i popisný název *„kaviárové náhražky“*. Jikry jesetera se běžně označují jako *„kaviár“*, je to zároveň i název zaužívaný v ČR pro všechny jeseterovité ryby, rozuměj celá čeleď Jeseterovití (Acipenseridae), do které patří rody jeseter, vyza (např. Vyza velká též zvaná Běluha obecná) a lopatonos. Proto výrazy *„pravý kaviár“* nebo *„černý kaviár“* nebo *„nepravý kaviár“* jsou názvy přímo porušující čl. 7 odst. 1 písm. a) nařízení (EU) č. 1169/2011, pokud jde o charakter, vlastnosti a totožnost výrobku. Na druhou stranu slovo *„kaviár“* v názvu jako např. zeleninový kaviár z lilku, norský kaviár či ruský červený kaviár použít lze za určitých podmínek. V uvedených případech slovo *„kaviár“* použít lze, ale vždy musí jednoznačně uvedeno (nikoliv jen ve složení), z čeho jikry pochází nebo o jaké kaviárové náhražky se jedná, aby nedocházelo ke klamání spotřebitele. Příklady: *„zeleninový kaviár z lilku“* - zeleninový pokrm na způsob kaviáru z rozmačkaného lilku s rajčaty; *„norský kaviár“* – upravené jikry z treskovitých ryb jako kaviárová náhražka; *„oranžový kaviár“* nebo *„červený kaviár“* – upravené jikry vyrobené z jiných ryb než jeseterovitých jako kaviárová náhražka; *„kaviár z tuňáka / lososa / kapra“*; upravené jikry vyrobené z tuňáka/lososa/kapra jako kaviárová náhražka. Nelze použít označení *„nepravý kaviár“*, nutno specifikovat *„Kaviár z …“*.

III. F. 30. Kdo nese odpovědnost za klamavé údaje na potravině, pokud potravinu vyrobil např. polský PPP, ten je uveden na obalu, avšak do ČR potravinu dovezl český distributor a umístil ji do pronajatého skladu a sám na obalu uveden není? Může být stíhán sklad, hraje-li pouze úlohu prostředníka s tím, že pronajímá pouze skladovací prostory ?

Obecně lze říci, že pronajatý sklad zajišťuje-li pouze činnosti související se skladováním, nebude považován ve vztahu k označování za kontrolovanou osobu, ale za povinnou osobu. Provozovatel skladu bude odpovídat za požadavky jako je hygiena potravin, apod.
Distributor, který potravinu distribuuje v ČR, se podílí na uvádění potraviny na trh a jako takový má objektivní odpovědnost za potraviny, které uvádí na trh a má povinnost ověřovat splnění požadavků potravinového práva.

III. F. 31. Je třeba na obale žvýkaček rozepisovat podsložky žvýkačkové báze ?

Podle části E přílohy VII nařízení (EU) č. 1169/2011 by podsložky měly být vyznačeny. Žvýkačková báze není uvedena v čl. 19 a není tedy udělena výjimka pro vypuštění složek.

N

III. F. 32. Je povinné uvádět zemi původu u drobů, kostí nebo sádla ?

Rozsah působnosti nařízení (EU) č. 1337/2013, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení (EU) č. 1169/2011 pokud jde o uvádění země původu u čerstvého masa, chlazeného a zmrazeného vepřového, skopového, kozího a drůbežího masa je stanoven v čl. 26 odst. 2 písm. b) a spolu s přílohou XI nařízení. Povinně se musí uvádět země původu nebo místo provenience u masa, které spadá pod KN kódy uvedené v příloze XI nařízení.
Droby, kosti a sádlo z prasat, skopového a kozího nespadá pod KN kódy 0203 a 0204, tedy se na ně nevztahuje povinnost uvádění země původu nebo místa provenience.
Droby z drůbežího masa spadají pod KN 0207, ale v příloze XI nařízení je uvedeno Ex 0207, tedy že se týká pouze některých produktů pod tímto KN kódem a to masa z drůbeže čísla 0105, tedy bez drobů. Na droby z kuřecího masa se tedy povinnost uvedení země původu nebo místa provenience také nevztahuje.

N

III. F. 33. Pokud je na obrázku (např. jogurt s lesní směsí, směs zeleniny na obalu polévky / hotového pokrmu apod.) vyznačena směs ovoce/zeleniny, je nutné vyznačovat množství každé složky ? V případě ovoce, kdy se jedná o směs ovoce a koncentrátu, musí být uvedeno zvlášť % ovoce odděleně od koncentrátu ?

Pokud je uvedeno s *„lesní směsí“* a na obrázku vyobrazeny borůvky, maliny, rybíz, …. uvede se množství v % hmotnostních každé vyobrazené složky. Pokud je na obale výrobku údaj *„s lesní směsí“* bez grafického vyobrazení plodů, lze v % hmotnostních uvést údaj o množství směsi, např. lesní plody 20 % (borůvky, maliny, rybíz))
V případě ovoce, kdy se jedná o směs ovoce a koncentrátu, musí být uvedeno zvlášť % ovoce odděleně od koncentrátu, aby byl spotřebitel informován, kolik ovoce skutečně výrobek obsahuje.
V případě, že se jedná o směs ovoce nebo zeleniny, ve které výrazně nepřevládá hmotnostní podíl žádné ze složek směsi, lze použít výjimku dle přílohy VII části A odst. 4 nařízení a ve složení uvést *„ovoce/zelenina v různém poměru“*.

N

III. F. 34. Podle české legislativy se směs obsahující koření a ještě další složky (sůl, zeleninu, hořčici, celer atd.) označuje jako *„kořenící přípravek*", ale na ten se nevztahuje výjimka 2 % a je tedy nutné jej rozepsat na podsložky. Výrobci v EU ale běžně označují složku jako *„koření (obsahuje hořčici, celer)“* bez uvedení podsložek. Jaký je přístup kontroly?

Vzhledem k tomu, že nařízení (ES) č. 1333/2008 ve své příloze rozlišuje *„směsi koření a bylin“* a *„kořenící přípravky“* – stejně jako naše vyhláška – uplatní se výjimka uvedená pod bodem 2 písm. b) části E přílohy VII nařízení (EU) č. 1169/2011 pouze pro směsi bylin a koření, které jsou v konečném výrobku obsaženy do 2 %, nikoli pro kořenící přípravky. Alergeny musí být uvedeny vždy.

Výživové údaje

IV. 1. Vztahuje se povinnost uvádět výživové údaje na všechny potraviny ?

Povinné uvádění výživových údajů se ve smyslu čl. 29 nařízení nevztahuje na potraviny, které se řídí vlastními pravidly pro uvádění výživových údajů a kterými jsou:

- doplňky stravy;
- přírodní minerální vody;
- potraviny určené pro zvláštní výživu, ledaže by neexistovaly žádné zvláštní předpisy týkající se údajů uváděných v rámci výživového označování výrobků.

(Viz také bod 3.1 Q&A)

IV. 2. Které výživové údaje se musí povinně uvádět ?

Povinné uvádění výživových údajů na balených potravinách musí podle čl. 30 odst. 1 nařízení zahrnout všechny následující údaje: energetická hodnota, množství tuků, nasycených mastných kyselin, sacharidů, cukrů, bílkovin a soli.
Údaj týkající se množství soli nelze v žádném případě zaměnit za údaj týkající se sodíku. Pouze v případech, kdy je sůl v potravině obsažena výlučně v důsledku přirozeně se vyskytujícího sodíku, lze v těsné blízkosti výživových údajů umístit formulaci např. *„Sůl je v potravině obsažena pouze v důsledku přirozeně se vyskytujícího sodíku“*.
Jsou-li energetická hodnota nebo obsah živin ve výrobku zanedbatelné, lze informace o nich nahradit ve smyslu čl. 34 odst. 5 nařízení např. prohlášením *„Obsahuje zanedbatelné množství…“* umístěným v těsné blízkosti výživových údajů.
U nebalených potravin lze obsah výživových údajů omezit ve smyslu čl. 30 odst. 5 ve spojení s čl. 44 nařízení na údaje o energetické hodnotě nebo na údaje o energetické hodnotě a o obsahu tuků, nasycených mastných kyselin, cukrů a soli.

(Viz také bod 3.2 Q&A)

IV. 3. V jakém pořadí se povinné výživové údaje musí uvádět ?

Povinné výživové údaje se musí uvádět v pořadí, v jakém jsou vyjmenovány v čl. 30 odst. 1 nařízení, tj. jako:

- energetická hodnota
- tuky
  z toho
  - nasycené mastné kyseliny
- sacharidy
  z toho
  - cukry
- bílkoviny
- sůl

Pořadí povinných výživových údajů nelze změnit. Povinné výživové údaje musí být umístěny podle čl. 34 odst. 1 ve stejném zorném poli a je-li na obalu dostatek místa, musí být ve smyslu čl. 34 odst. 2 nařízení uvedeny v tabulce s přiřazenými číselnými hodnotami. Při nedostatku místa se uvedou v řadě za sebou. *(Viz také bod 3.2 Q&A)*

IV. 4. V jakých jednotkách se výživové údaje musí uvádět ?

Povinné výživové údaje se, stejně jako nepovinné výživové údaje, musí uvádět podle čl. 34 odst. 2 nařízení společně s přiřazenými číselnými hodnotami uvedenými v měrných jednotkách stanovených v příloze XV nařízení. Údaje o obsahu živin se vyjadřují v gramech (g) na 100 g nebo 100 ml. Údaje o energetické hodnotě se vyjadřují v kilojoulech (kJ) a v kilokaloriích (kcal) na 100 g nebo 100 ml. *(Viz také bod 3.3 Q&A)*

IV. 5. Mohu označit *„energetickou hodnotu“* pouze jako *„energie“* a mohu ji vyjádřit pouze v *„kJ“* ?

Nařízení pracuje stále s pojmem *„energetická hodnota“*. Povinným údajem je podle čl. 30 odst. 1 nařízení údaj o energetické hodnotě. Dozorové orgány a MZe však připouští i možnost označení *„energie“*.
Korigenda k nařízení ze dne 18. listopadu 2014 umožnila použití obou výrazů, jak *„energetická hodnota“*, tak i jenom *„energie“*.
Energetickou hodnotu nelze uvádět pouze v kJ nebo pouze v kcal – vždy musí být systematicky uváděny obě hodnoty, což vyplývá z přílohy XV nařízení.

IV. 6. Jak správně nazvat tabulku s výživovými údaji ?

Nařízení nestanoví, jak nazvat tabulku s výživovými údaji. Pokud vycházíme z požadavku uvedeného v čl. 9 odst. 1 písm. l) nařízení, plně postačí tabulku nazvat „*Výživové údaje:…*“. Další požadavky nařízení týkající se např. toho, že mají být průměrné apod., se týkají kvality údajů jako takových, nikoli samotného označení povinné informace, kterou musí PPP na potravině uvést (tedy „*výživových údajů*“).

Pozn.: Navíc, při přípravě dvojjazyčného textu CZ/SK bude takové označení výhodou, jelikož ve slovenštině je text po korigendech totožný.

IV. 7. V jaké velikosti písma se uvádí povinné výživové údaje ?

Povinné výživové údaje musí být uváděny v povinné velikosti písma, tedy buď ve velikosti písma 1,2 mm anebo 0,9 mm v závislosti na největší ploše obalu (přičemž platí samozřejmě výjimka týkající se největší plochy menší než 25 cm^2).

(Viz také bod 3.2 Q&A)

IV. 8. Kdy už musím uvádět výživové údaje v tabulkové formě a kdy postačí je uvést lineárně ?

V čl. 34 odst. 2 nařízení se pouze stanoví, že při nedostatku místa se výživové údaje uvedou v řadě za sebou (tj. lineárně). Nestanoví se, kdy je již na obalu nedostatek místa, aby postačilo uvést výživové údaje lineární formou. Je tedy nutné vycházet z obecných požadavků na viditelnost a čitelnost povinných údajů, které nesmí být žádným způsobem skryty, zastřeny ani přerušeny jiným textem či vyobrazením. Pokud je na obalu dostatek místa např. na obrázky a jiný nepovinný text, pak je na obalu dostatek místa i na tabulku s výživovými údaji. Nepovinné údaje či obrázky nemají nikdy před povinnými přednost.

IV. 9. Jaké platí výjimky z povinného uvádění výživových údajů ?

Od povinného uvádění výživových údajů jsou osvobozeny potraviny uvedené v příloze V nařízení (např. sůl, sladidla, bylinné a ovocné čaje apod.). Jsou-li výživové údaje poskytovány dobrovolně, musí splňovat požadavky, které platí pro povinné výživové údaje. Avšak:

- u alkoholických nápojů není nutné uvádět výživové údaje a lze uvést pouze údaje o energetické hodnotě. Není stanoven žádný konkrétní formát;
- u nebalených potravin se mohou výživové údaje omezit na údaje o energetické hodnotě nebo na údaje o energetické hodnotě a obsahu tuku, nasycených mastných kyselin, cukrů a soli. Výživové údaje mohou být uváděny pouze v přepočtu na jednu porci nebo jednotku spotřeby za předpokladu, že je kvantifikována porce/jednotka a je stanoven počet porcí/jednotek. *(Viz také bod 3.5 Q&A)*

IV. 10. Jaké další živiny lze na obalu uvádět ?

Povinné výživové údaje lze ve smyslu čl. 30 odst. 2 doplnit o údaj týkající se jedné nebo více těchto živin:

- mononenasycené mastné kyseliny;
- polynenasycené mastné kyseliny;
- polyalkoholy;
- škroby;
- vláknina;
- vitamíny a minerální látky uvedené v příloze XIII.

Dobrovolně lze uvést i je jeden z těchto údajů (nemusí být povinně všechny – PPP si může vybrat). Při uvedení dobrovolných výživových údajů by mělo být v případech, kdy je to vhodné, zachováno následující pořadí:

- energetická hodnota
- tuky
  z toho
  - nasycené mastné kyseliny
  - mononenasycené mastné kyseliny
  - polynenasycené mastné kyseliny
- sacharidy
  z toho
  - cukry
  - polyalkoholy
  - škroby
- vláknina
- bílkoviny
- vitamíny a minerální látky.

→ dobrovolné údaje se uvádí v měrných jednotkách uvedených v příloze XV a nelze je uvádět v % referenčních hodnot příjmu

→ nelze již mezi výživovými údaji uvádět údaje o dalších (nepovolených) živinách (TFA, cholesterol apod.)

→ údaje spojené s uvedením výživového či zdravotního tvrzení se uvádějí v těsné blízkosti výživových údajů, nikoli mezi nimi, pokud se daná látka neobjevuje mezi výživovými údaji

→ dobrovolné údaje nemusí být uvedeny v povinné velikosti písma

(Viz také bod 3.6 Q&A)

IV. 11. Které vitamíny a minerální látky a v jakých jednotkách lze na obalu uvádět ?

Vitamíny a minerální látky, které lze na obalech ve smyslu čl. 30 odst. 2 písm. f) nařízení uvádět, jsou vyjmenovány v příloze XIII nařízení. Musí být uváděny v jednotkách specifikovaných v příloze, a to na 100 g nebo na 100 ml a zároveň také v % referenčních hodnot příjmu na 100 g nebo na 100 ml (viz. čl. 32 odst. 3 nařízení). Kromě toho může být tato informace uváděna podle čl. 33 odst. 1 písm. a) nařízení také v přepočtu na porci nebo jednotku spotřeby.

(Viz také bod 3.7 Q&A)

IV. 12. Lze na obalu deklarovat jakékoli vitamíny a minerální látky, které jsou v potravině obsaženy ?

NE. Vitamíny a minerální látky, které lze na obalech deklarovat, musí být v potravině přítomny alespoň ve významném množství. Pokud jich je méně, nesmí se na obalu uvést vůbec. Významným množstvím se ve smyslu bodu 2 části A přílohy XIII rozumí:

- 15 % referenční hodnoty příjmu pro daný vitamín nebo minerální látku na 100 g nebo 100 ml v případě produktů jiných, než jsou nápoje,
- 7,5 % referenční hodnoty příjmu pro daný vitamín nebo minerální látku na 100 ml v případě nápojů nebo
- 15 % referenční hodnoty příjmu pro daný vitamín nebo minerální látku na porci v případě, že balení obsahuje pouze jednou porci.

(Viz také bod 3.7 Q&A)

IV. 13. Jaký pojem používat pro deklaraci vitamínů a minerálních látek – *„referenční hodnota příjmu“* nebo *„denní referenční hodnota příjmu“* ? Lze použít označení *„DDD“* ?

Příloha XIII nařízení se souhrnně nazývá *„Referenční hodnoty příjmu“*, kdy v části A jsou uvedeny denní referenční hodnoty pro vitamíny a minerální látky a v části B jsou uvedeny referenční hodnoty příjmu pro energetickou hodnotu a vybrané živiny. Z čl. 32 odst. 3 nařízení vyplývá, že pokud se uvádějí údaje o vitamínech a minerálních látkách, vyjadřují se také jako % podíl referenčních hodnot příjmu. Z toho lze dovodit, že postačí označení *„referenční hodnota příjmu“* (jedná se o nadřazený pojem).

Označení *„DDD“* by správně tedy nemělo být používáno, a to ani na doplňcích stravy (nejde o legální pojem ve smyslu nařízení). U doplňků stravy se pravděpodobně ještě povedou diskuse o možnosti používat i nadále označení *„NRV“*.

IV. 14. Které údaje lze uvádět, kromě vitamínů a minerálních látek, v % podílu referenčních hodnot příjmu ?

Podle čl. 32 odst. 4 nařízení lze v % podílu referenčních hodnot příjmu pouze povinné výživové údaje (pomineme-li údaj o vitamínech a minerálních látkách). Tzn. jako % podíl referenční hodnoty příjmu lze uvést pouze údaj o energetické hodnotě, obsahu tuků, nasycených mastných kyselin, sacharidů, cukrů, bílkovin a soli, a to na 100 g nebo 100 ml. Kromě nebo namísto takového vyjádření na 100 g nebo na 100 ml se mohou podle čl. 33 odst. 1 nařízení % podíly referenčních hodnot příjmu vyjádřit v přepočtu na jednu porci nebo jednotku spotřeby.

Referenční hodnoty příjmu pro energetickou hodnotu a živiny jsou uvedeny v části B přílohy XIII.

Jsou-li % podíly referenčních hodnot příjmu vyjádřeny na 100 g nebo na 100 ml, musí být v blízkosti výživových údajů ve smyslu čl. 32 odst. 5 nařízení uvedeno prohlášení: *„Referenční hodnota příjmu u průměrné dospělé osoby (8400 kJ/2000 kcal)“*. Z toho vyplývá, že pokud budou mezi výživovými údaji uvedeny % podíly referenčních hodnot příjmu pouze na porci, prohlášení již uvedeno být nemusí.

U nebalených potravin lze výživové údaje vyjádřit jedině v přepočtu na porci nebo jednotku spotřeby (čl. 33 odst. 3 nařízení).

(Viz také bod 3.3 Q&A)

IV. 15. Které údaje lze uvádět na porci ?

Podmínky pro uvádění výživových údajů na porci jsou uvedeny v čl. 33 nařízení. V zásadě lze na porci nebo jednotku spotřeby vyjádřit jak povinné, tak dobrovolné výživové údaje. Porce nebo jednotky spotřeby se uvádějí v těsné blízkosti výživových údajů. Podmínkou pro jejich uvedení je, aby byla na obalu vyznačena velikost porce nebo jednotek spotřeby a jejich počet v balení (čl. 33 odst. 1 nařízení).

IV. 16. Je velikost porcí stanovena nějakým předpisem ?

Velikost porcí (jednotek spotřeby) není stanovena žádným právním předpisem. Záleží tedy na PPP, jak porci kvantifikuje. EK by však ve smyslu čl. 33 odst. 5 nařízení mohla přijmout pravidla pro vyjadřování na jednu porci nebo jednotku spotřeby pro určité skupiny potravin.

IV. 17. Jaké výživové údaje se mohou na obalu opakovat ?

Nařízení připouští možnost zopakovat některé z povinně uváděných výživových údajů v hlavním zorném poli (tedy na přední straně balení, čl. 34 odst. 3 nařízení). Zopakována může být podle čl. 30 odst. 3 buď pouze energetická hodnota anebo energetická hodnota spolu s množstvím tuků, nasycených mastných kyselin, cukrů a soli.
Na zopakované výživové údaje se vztahují pravidla o minimální velikosti písma ve smyslu čl. 13 odst. 2 nařízení (tj. musí být zopakovány buď ve velikosti písma 1,2 anebo 0,9 mm).
I v případě opakování se výživové údaje stále uvádějí formou seznamu s přesně definovaným a limitovaným obsahem. Ve výživových údajích uvedených v hlavním zorném poli se nesmí objevit žádné další informace. Při opakování mohou být výživové údaje vyjádřeny v přepočtu na jednu porci nebo jednotku spotřeby (pokud je v jejich blízkosti vyznačena velikost porce či jednotky spotřeby a pokud je na obalu uveden počet porcí nebo jednotek obsažených v balení). Navíc však musí být uvedena energetická hodnota přepočtená vždy na 100 g nebo 100 ml. *(Viz také bod 3.16 Q&A)*

IV. 18. Jestliže jsou opakované výživové údaje v hlavním zorném poli (na přední straně) vyjádřeny jako % podíl referenční hodnoty příjmu, musí se tato informace opakovat v povinných výživových údajích (tj. na zadní straně balení) ?

Dobrovolně zopakované informace týkající se výživových údajů uvedené v hlavním zorném poli (na přední straně obalu) smějí obsahovat pouze údaje týkající se energetické hodnoty nebo údaje týkající se energetické hodnoty a obsahu tuků, nasycených mastných kyselin, cukrů a soli. Tyto informace musí být zároveň uvedeny v povinných výživových údajích (na zadní straně).
Je však možné vyjádřit informace na přední straně jako procentní hodnotu referenční hodnoty příjmu (jako doplněk absolutních hodnot), a to i v případě, že se tato forma vyjádření v povinných výživových údajích nepoužívá.
(Viz také bod 3.17 Q&A)

IV. 19. Může se pro označení *„referenční hodnota příjmu“* používat zkratka *„RI“* nebo *„RHP“* ?

Nařízení neupravuje používání zkratek a bude tedy nutné vycházet z obecných požadavků na to, aby informace uváděné na potravinách byly pro spotřebitele srozumitelné. Kdykoliv se tedy zkratka na obalu používá, musí být někde na obalu vysvětlen její význam. Přitom bude pro spotřebitele pravděpodobně srozumitelnější zkratka *„RHP“* (z *„referenční hodnota příjmu“*) než *„RI“* (z *„reference intake“*), neboť nelze předpokládat, že všichni spotřebitelé umí anglicky.
Formulace *„Referenční hodnota příjmu u průměrné dospělé osoby (8400 kJ/2000 kcal)“* se nesmí vůbec pozměňovat (viz. čl. 32 odst. 5 nařízení). Zkratky však v konečném důsledku nemusí být použity vůbec – lze využít označení přes *„*“*, které odkáže přímo k povinnému dovětku. *(Viz také bod 3.18 Q&A)*

IV. 20. Může se používat zkratka *„GDA“* ?

Záměrem nařízení je harmonizovat obsah, vyjádření a prezentaci výživových údajů poskytovaných spotřebitelům včetně dobrovolně poskytovaných výživových údajů. Proto nelze používat výraz *„GDA“* (z *„guideline daily amounts“*, *„doporučené denní množství“*) při aplikaci požadavků vyplývajících z čl. 32 a 33 nařízení. Podle stanoviska EK se pojem *„referenční hodnota příjmu“* liší od pojmu *„doporučené denní množství“*, jelikož výraz *„referenční hodnota příjmu“* nevyjadřuje – na rozdíl od výrazu *„guideline“* – výživové doporučení. Pokud jde o spotřebu, neuvádí se žádné výživové doporučení (např. 20 g nasycených mastných kyselin denně). Spotřebitelé by se neměli domnívat, že se jedná o minimální množství potřebné k zachování dobrého zdravotního stavu.
Označení *„GDA“* by bylo možné používat tehdy, pokud by byly splněny požadavky čl. 35 nařízení týkající se dalších způsobů vyjadřování a uvádění výživových údajů. *(Viz také bod 3.19 Q&A)*

IV. 21. Musí se vždy v těsné blízkosti výživových údajů uvádět prohlášení *„Referenční hodnota příjmu u průměrné dospělé osoby (8400 kJ/2400 kcal)“* ?

ANO – pokud je informace vyjádřena jako % podíl referenční hodnoty příjmu na 100 g nebo 100 ml.
NE – pokud je vyjádřena v přepočtu na jednu porci.
Z toho prakticky vyplývá např. skutečnost, že pokud se na přední straně uvede údaj o energetické hodnotě pouze na 100 g nebo 100 ml a pouze % podíl referenčních hodnot příjmu na porci, povinná formulace již uvedena být nemusí.
(Viz také bod 3.20 Q&A)

IV. 22. Referenční hodnoty příjmu jsou stanoveny pro dospělé. Lze dobrovolně uvádět energetickou hodnotu a množství živin i jako % podíl referenčních hodnot příjmu pro děti – a to buď jako informaci, která doplňuje referenční hodnoty příjmu pro dospělé nebo je nahrazuje ?

NE. Dobrovolné uvádění referenčních hodnot příjmu pro specifické skupiny populace přichází v úvahu pouze v případě, pokud by na úrovni EU byly ve smyslu čl. 36 odst. 3 písm. c) nařízení přijaty příslušné předpisy nebo (v případě, že předpisy na úrovni EU neexistují) pokud by byly ve smyslu čl. 43 nařízení přijaty vnitrostátní předpisy.
Kromě vyjádření v absolutních hodnotách lze energetickou hodnotu a obsah živin vyjádřit jako % podíl referenčních hodnot příjmu pro dospělé. Nařízení však požaduje, aby Komise přijala prováděcí akty týkající se uvádění referenčních hodnot příjmu pro specifické skupiny populace, které by doplňovaly referenční hodnoty příjmu pro dospělé. Referenční hodnoty příjmu pro děti by tudíž mohly být k dispozici v budoucnosti. Než budou takové předpisy na úrovni EU přijaty, mohou v mezidobí členské státy přijímat vnitrostátní předpisy, které stanoví vědecky podložené referenční hodnoty příjmu pro takové skupiny populace. Po skončení přechodného období, to znamená od 13. prosince 2014, nebude tudíž užívání referenčních hodnot příjmu pro jiné specifické skupiny populace (jako např. děti) povoleno, ledaže by předpisy EU nebo vnitrostátní předpisy stanovily pro tyto skupiny vědecky podložené referenční hodnoty příjmu.

(Viz také bod 3.21 Q&A)

IV. 23. Mohou se používat další způsoby vyjadřování a uvádění údajů ?

Kromě již zmiňovaných způsobů vyjádření výživových údajů (na 100 g/ml, přepočet na jednu porci, % podíl referenčních hodnot příjmu) a prezentace (název živiny, číselná hodnota) lze použít další způsoby vyjádření/prezentace za využití grafického znázornění nebo symbolů, jsou-li splněny ve smyslu čl. 35 nařízení tyto požadavky:

- jsou založeny na důkladných a vědecky ověřených spotřebitelských výzkumech a neuvádějí spotřebitele v omyl;
- jsou vytvořeny na základě konzultací s velkým počtem skupin zúčastněných subjektů;
- jejich cílem je usnadnit spotřebitelům pochopení příspěvku nebo významnosti potraviny pro její energetickou hodnotu a obsah živin v jejich stravě;
- pokud jde o jiné způsoby vyjadřování, vycházejí buď z harmonizovaných referenčních hodnot příjmu uvedených v příloze XIII anebo nejsou-li k dispozici z obecně přijatých vědeckých doporučení o příjmu energie a živin;
- jsou objektivní a nediskriminační; a
- jejich použití nevytváří překážky volnému pohybu zboží.

(Viz také bod 3.4 Q&A)

IV. 24. Jak lze určit obsah živin určité potraviny ?

Uváděné výživové údaje jsou průměrné hodnoty, které ve smyslu čl. 31 odst. 4 nařízení vycházejí z:
a) analýzy výrobce dané potraviny;
b) výpočtu s použitím známých nebo skutečných průměrných hodnot použitých složek, nebo
c) obecně zjištěných a přijímaných údajů. *(Viz také bod 3.8 Q&A)*
Žádné jiné další pravidlo nařízení nestanoví. Doporučuje se využívat buď služeb akreditovaných laboratoří anebo dat z osvědčených databází složení potravin (např. dánská, USA apod.). Do budoucna se počítá i s plnohodnotnou databází českou. V nařízení není stanovena ani metodika pro výpočet výživových údajů, ani zde není uveden potřebný počet analýz pro stanovení průměrné hodnoty. Toto si musí „odzkoušet" každý PPP. Doporučuje se však nechat např. jeden rozbor udělat v laboratoři a hodnoty pro tutéž potravinu si vypočítat pomocí dat z jedné z databází chemického složení potravin. Výsledky je pak praktické porovnat s odchylkami stanovenými EK.

IV. 25. Jak lze vypočítat energetickou hodnotu určité potraviny ?

Energetická hodnota se ve smyslu čl. 31 odst. 3 nařízení vypočítá pomocí převodních faktorů uvedených v příloze XIV nařízení, které jsou stanoveny následovně:

Živina	Převodní faktor
sacharidy (s výjimkou polyalkoholů)	17 kJ/g – 4 kcal/g
polyalkoholy	10 kJ/g – 2,4 kcal/g
bílkoviny	17 kJ/g – 4 kcal/g
tuky	37 kJ/g – 9 kcal/g
salatrimy	25 kJ/g – 6 kcal/g
alkohol (ethanol)	29 kJ/g – 7 kcal/g
organické kyseliny	13 kJ/g – 3 kcal/g
vláknina	8 kJ/g – 2 kcal/g
erythritol	0 kJ/g – 0 kcal/g

→ způsob výpočtu energetické hodnoty jako takový však nařízení nestanoví

(Viz také bod 3.9 Q&A)

IV. 26. Má se obsah živin dané potraviny uvádět ve stavu po úpravě nebo ve stavu, v němž je potravina prodávána ?

Výživové údaje potravin se musí uvádět podle čl. 31 odst. 3 nařízení na potravinu ve stavu, v němž je potravina prodávána. Ve vhodných případech se mohou tyto údaje týkat stavu po úpravě potraviny, pokud jsou uvedeny dostatečně podrobné pokyny pro tuto úpravu. Lze tedy uvádět pouze výživové informace týkající se stavu po úpravě, kdy je potravina připravena ke spotřebě (např. instantní polévka apod.) *(Viz také bod 3.10 Q&A)*

Pokud jsou výživové údaje uváděny na potravinu ve stavu po úpravě potraviny, vždy by měl předcházet návod na přípravu s jasnou identifikací potravin, které mají být k úpravě použity.

IV. 27. Kdy lze použít formulaci uvádějící, že sůl je v potravině obsažena výlučně v důsledku přirozeně se vyskytujícího sodíku ?

Formulace uvádějící, že sůl je v potravině obsažena výlučně v důsledku přirozeně se vyskytujícího sodíku, může být uvedena podle čl. 30 odst. 1 nařízení v těsné blízkosti výživového označování na potravinách, k nimž nebyla sůl přidána, jako je např. mléko, zelenina, maso a ryby. Tato formulace se nesmí používat v případech, kdy byla sůl přidána během zpracování nebo v případech, kdy byla sůl přidána v souvislosti s přidáním složek obsahujících sůl (např. šunka, sýr, olivy, ančovičky apod.) *(Viz také bod 3.11 Q&A)*

IV. 28. Lze v případě, že jsou výživové údaje dobrovolně zopakovány v hlavním zorném poli, uvádět údaje o energetické hodnotě pouze v kcal ?

NE. Informace o energetické hodnotě se musí ve všech případech systematicky uvádět společně jak v kilojoulech (kJ), tak i v kilokaloriích (kcal). Nařízení nezná pro tento případ žádné výjimky. *(Viz také bod 3.12 Q&A)*

IV. 29. Lze označit obsah základních součástí dobrovolně uváděných živin (např. *„mastné kyseliny omega-3“*) jako součásti polynenasycených mastných kyselin ?

NE. Výživové údaje představují ve smyslu čl. 30 nařízení uzavřený seznam obsahující údaj o energetické hodnotě a vyjmenovaných živinách a nelze do něj doplňovat žádné další výživové údaje (tj. ani např. údaj týkající se cholesterolu nebo TFA). Nicméně je nutné pamatovat na povinnost týkající se uvádění např. výživových tvrzení.

(Viz také bod 3.13 Q&A)

IV. 30. Musí se také uvádět množství živin nebo jiných látek, k nimž se vztahuje výživové nebo zdravotní tvrzení ? Lze tyto živiny nebo látky uvést v rámci výživových údajů ?

Jestliže je živina, k níž se vztahuje výživové nebo zdravotní tvrzení, součástí výživových údajů podle čl. 30 nařízení, nemusí se již uvádět na žádném jiném místě.

Jestliže živina nebo jiná látka, k níž se vztahuje výživové nebo zdravotní tvrzení, není součástí výživových údajů, musí být množství živiny nebo jiné látky vyznačeno v těsné blízkosti výživových údajů, nikoli však mezi nimi (viz. čl. 49 nařízení).

(Viz také bod 3.14 Q&A)

IV. 31. Jestliže produkt obsahuje zanedbatelné množství povinně uváděných živin nebo jestliže má zanedbatelnou energetickou hodnotu, musí se takové živiny nebo taková energetická hodnota uvádět v tabulce s výživovými údaji ?

NE. Jsou-li energetická hodnota nebo obsah živin ve výrobku zanedbatelné, lze informace o nich ve smyslu čl. 34 odst. 5 nařízení nahradit např. prohlášením *„Obsahuje zanedbatelné množství…“* umístěným v těsné blízkosti výživových údajů. Co se rozumí *„zanedbatelným množstvím“* a od kterého okamžiku lze množství živiny nebo údaj o energetické hodnotě považovat za zanedbatelný, stanoví metodický dokument EK *„Pokyny pro příslušné orgány pověřené kontrolou shody s právními předpisy EU k nařízení (EU) č. 1169/2011 a směrnici Rady 90/496/EHS a směrnici Evropského parlamentu a Rady 2002/46/ES s ohledem na stanovení přípustných odchylek od nutričních hodnot uvedených na etiketě“*.

(Viz také bod 3.15 Q&A)

IV. 32. Kde najdu, co se rozumí *„zanedbatelným množstvím“* ?

Co se rozumí *„zanedbatelným množstvím“*, stanoví metodický dokument EK *„Pokyny pro příslušné orgány pověřené kontrolou shody s právními předpisy EU k nařízení (EU) č. 1169/2011 a směrnici Rady 90/496/EHS a směrnici Evropského parlamentu a Rady 2002/46/ES s ohledem na stanovení přípustných odchylek od nutričních hodnot uvedených na etiketě“*.

IV. 33. Musí být zachováno pořadí výživových údajů i v případě, že se některé živiny vyskytují v potravině v zanedbatelném množství ?

Na tyto případy nařízení výslovně nepamatuje. Z textu lze však dovodit, že výživové údaje, které nelze vyjádřit jako zanedbatelné množství, se vyjádří v pořadí za sebou tak, jak vyžaduje nařízení. Údaje, které lze vyjádřit tak, že se v potravině daná živina nebo energetická hodnota vyskytují pouze v zanedbatelném množství, lze vyjádřit v těsné blízkosti těchto výživových údajů nejlépe v pořadí stanoveném nařízením za slovy: *„Obsahuje zanedbatelné množství:….“*.

IV. 34. Kde jsou stanovena pravidla pro zaokrouhlování výživových údajů ?

Pravidla pro zaokrouhlování výživových údajů stanoví metodický dokument EK *„Pokyny pro příslušné orgány pověřené kontrolou shody s právními předpisy EU k nařízení (EU) č. 1169/2011 a směrnici Rady 90/496/EHS a směrnici Evropského parlamentu a Rady 2002/46/ES s ohledem na stanovení přípustných odchylek od nutričních hodnot uvedených na etiketě“*. V tomto dokumentu jsou stanoveny podmínky pro zaokrouhlování výsledných výživových údajů a počet desetinných míst.

IV. 35. Co znamená jednotka spotřeby ? Mohou se k definování porce použít piktogramy ? Může se pro označení počtu porcí v balení použít symbol „~“ nebo „≈“ (ve významu *„rovná se přibližně“*) ?

Výraz *„jednotka spotřeby“* musí být pro spotřebitele snadno srozumitelný a označuje jednotku, která může být samostatně konzumována. Jednotlivá jednotka spotřeby nemusí nutně představovat jednu porci. Např. čtvereček z tabulky čokolády může být jednotkou spotřeby, ale jedna porce je větší než jeden čtvereček čokolády.
Pro definování porce nebo jednotky spotřeby se mohou používat symboly nebo piktogramy. Nařízení pouze vyžaduje, aby jednotka spotřeby nebo porce byly ve smyslu čl. 33 snadno srozumitelné a aby byly na etiketě kvantifikovány. Při užívání symbolů nebo piktogramů nesmí docházet k tomu, že by jejich význam byl spotřebiteli nejasný nebo by jej mohl uvést v omyl.
Mírné odchylky počtu jednotek spotřeby nebo porcí v produktu lze vyjádřit pomocí symbolu „~“ nebo „≈“, který se uvádí před počtem porcí nebo jednotek spotřeby. *(Viz také bod 3.22 Q&A)*

IV. 36. Lze pro vyjádření živin nebo energetické hodnoty používat místo slovního spojení vyjádření pouze piktogramy ?

NE. Povinné i dobrovolné výživové údaje musí být poskytovány ve formátu stanoveném v čl. 34 nařízení, který nepřipouští jiné než slovní vyjádření – tedy aby se energetická hodnota a živiny uváděly pod svým názvem (příloha XV nařízení).
Obecná zásada, že se povinné údaje musí uvádět slovy a čísly, se rovněž vztahuje na případy, kdy jsou výživové údaje poskytovány dobrovolně. Vždy musí být dodržen nařízením stanovený formát. Piktogramy a symboly se mohou používat pouze jako doplněk. *(Viz také bod 3.23 Q&A)*

IV. 37. Jsou-li produkty určeny k prodeji ve více zemích, lze kromě výživových údajů, které vyhovují požadavkům nařízení, uvádět i výživové údaje ve formátu vyžadovaném např. v USA a v Kanadě ?

NE. Výživové údaje uváděné ve formátu vyžadovaném v USA a v Kanadě by nesplňovaly požadavky EU, jelikož povinné i dobrovolně poskytované informace musí splňovat pravidla stanovená v nařízení. Takové označování by mohlo také uvést zákazníka v omyl, protože v USA existují rozdílné převodní faktory, které se používají při výpočtu energetické hodnoty a množství obsahu živin. *(Viz také bod 3.24 Q&A)*

IV. 38. Množství soli uváděné mezi povinnými výživovými údaji se vypočítá podle vzorce: sůl=sodík krát 2,5. Musí se do tohoto výpočtu zahrnout veškerý sodík pocházející ze všech složek (např. sacharin sodný a askorbát sodný apod.) ?

ANO. Ekvivalentní obsah soli se bude vždy odvozovat od celkového obsahu sodíku dané potraviny pomocí vzorce:

sůl = sodík krát 2,5 *(Viz také bod 3.25 Q&A)*

Do výpočtu obsahu soli je nutné zahrnout veškerý sodík pocházející ze všech složek potravin (např. hydrogenfosforečnan sodný, sacharin sodný či askorbát sodný atd.). Ekvivalentní obsah soli se bude vždy odvozovat od celkového sodíku dané potravin pomocí výše uvedeného vzorce. Dodavatel solících směsí tak bude povinen dodat PPP všechny údaje nezbytné k výpočtu obsahu soli do výživových údajů.

IV. 39. Na jaké jednotky se musí uvádět výživové údaje na zmrzlinách ? Na ml nebo na g ?

Výživové údaje se ve smyslu čl. 32 nařízení vyjádří v jednotkách na 100 g nebo 100 ml. PPP výživové údaje tedy vztáhne na 100 g nebo na 100 ml v závislosti na tom, v jakých jednotkách uvádí čisté množství. U zmrzliny bude čisté množství vyjádřeno v gramech – jedná se o „*tuhou*" potravinu. Navíc k takovému vyjádření lze uvést ještě výživové údaje v ml – to bude praktické zejména u rodinných balení zmrzlin, které jsou podávány v porcích.

IV. 40. Může se použít grafické znázornění k vyjádření číselné hodnoty výživových údajů ?

Povinné údaje se ve smyslu čl. 9 odst. 2 nařízení uvádějí slovy a čísly, mohou být však rovněž vyjádřeny piktogramy nebo symboly, pokud je jejich cílem např. usnadnit spotřebitelům pochopení příspěvku nebo významnosti potraviny pro obsah energie a živin v jejich stravě (čl. 35 odst. 1 písm. c). Grafické vyjádření pomocí různých symbolů nebo koláčových grafů mohou být použity vždy pouze navíc k číselnému vyjádření a nemůže nahradit informace uvedené v číslech.

IV. 41. Může se použít grafické vyjádření pro určitou živinu při uvádění výživových údajů ?

Povinné údaje se ve smyslu čl. 9 odst. 2 nařízení uvádějí slovy a čísly, mohou být však rovněž vyjádřeny piktogramy nebo symboly, pokud je jejich cílem např. usnadnit spotřebitelům pochopení příspěvku nebo významnosti potraviny pro obsah energie a živin v jejich stravě (čl. 35 odst. 1 písm. c). Symbolické znázornění živin může být použito navíc pouze tehdy, předchází-li takovému vyjádření slovní pojmenování konkrétní živiny podle požadavku nařízení.

IV. 42. Musí být na doplňcích stravy, na nichž je uvedeno výživové nebo zdravotní tvrzení, uvedena také tabulka výživových údajů podle nařízení ?

Výživové údaje se ve smyslu čl. 29 odst. 1 písm. a) nařízení neuvádějí na doplňcích stravy. Nicméně pokud je na potravině uvedeno výživové nebo zdravotní tvrzení, uplatní se obecné pravidlo uvedené v čl. 7 nařízení (ES) č. 1924/2006 o výživových a zdravotních tvrzeních při označování potravin. V případě doplňků stravy se údaje o výživové hodnotě poskytují v souladu s čl. 8 směrnice 2002/46/ES o sbližování právních předpisů členských států týkajících se doplňků stravy, resp. v souladu s vyhláškou č. 225/2008 Sb., kterou se stanoví požadavky na doplňky stravy a na obohacování potravin, ve znění vyhlášky č. 352/2009 Sb.

IV. 43. Ke kterému okamžiku z celkové doby minimální trvanlivosti výrobku by měly být vztaženy výživové údaje ?

Metodický dokument EK *„Pokyny pro příslušné orgány pověřené kontrolou shody s právními předpisy EU k nařízení (EU) č. 1169/2011 a směrnici Rady 90/496/EHS a směrnici Evropského parlamentu a Rady 2002/46/ES s ohledem na stanovení přípustných odchylek od nutričních hodnot uvedených na etiketě"* uvádí v bodě 2.2, že naměřená hodnota by se měla po celou dobu trvanlivosti pohybovat v rozmezí přípustných odchylek od uvedené hodnoty. Výživové složení potravin se však může v průběhu doby trvanlivosti měnit. Některé vitamíny se mohou ztrácet. Voda se může odpařovat a vést k významně vyššímu obsahu všech živin na konci doby trvanlivosti. V těchto konkrétních případech by se tedy výživové údaje měly označovat ke konci doby trvanlivosti potraviny.

IV. 44. Z jakého složení vycházet v případě potravin v nálevu (slaný nálev, olej, sirup apod.) ?

Některé pevné potraviny (např. konzervy tuňáka v olivovém oleji, ovocný salát v sirupu atd.) mohou být uváděny na trh v kapalném médiu. Podle čl. 31 odst. 3 nařízení se údaje o energetické hodnotě a obsahu živin uvedené v čl. 30 odst. 1 až 5 vztahují na potravinu ve stavu, v němž je prodávána. Někteří spotřebitelé konzumují souhrn těchto výrobků, zatímco jiní konzumují jen vybrané části. Zároveň je nutné rozlišovat, kdy se ještě jedná o nálev a kdy už nikoli (např. olej není ve smyslu nařízení nálevem) či zda není ve zvláštním předpise stanoveno jinak (sardinky). V tomto kontextu by měly být tedy výživové údaje vypočteny nejlépe na celkový obsah potraviny - pevné potraviny a kapalného prostředí společně. Taková informace pak může být dobrovolně doplněna o výživové údaje týkající se vybrané části potraviny.

IV. 45. Z jakých hodnot vycházet při stanovení významného množství vitamínů a minerálních látek v případě např. instantních nápojů ?

U potravin, které musí být obnoveny přidáním tekutiny, se významné množství vitamínu nebo minerální látky podle čl. 30 odst. 2 písm. f) nařízení stanoví pro rekonstituovaný nápoj. V těchto případech lze předpokládat, že se nerozpuštěný nápoj běžně nekonzumuje. Např. obsah minerálních látek v kakaovém prášku lze tedy označit pouze tehdy, pokud po rozpuštění nápoj poskytuje minimálně 7,5 % referenční hodnoty příjmu dané minerální látky na 100 ml. V takových případech je však nutné splnit také požadavek uvedený ve druhém odstavci čl. 31 odst. 3 nařízení a připojit podrobné pokyny pro úpravu takového nápoje.

IV. 46. Vztahují se tolerance k výživovým údajům doporučené EK i na povinné údaje vyplývající z národních předpisů ? Musí být např. nejvyšší obsah tuku povinný podle vyhlášky č. 326/2001 Sb. u masných výrobků na horní hranici tolerance pro obsah tuku ? Musí být tento údaj v povinné velikosti písma ?

Metodický dokument EK k tolerancím výživových údajů se nevztahuje na národní vyhlášky členských zemí – např. na vyhlášku č. 326/2001 Sb. V samotném názvu příručky je uvedeno: *„Pokyny pro příslušné orgány pověřené kontrolou shody s právními předpisy EU k: nařízení č. 1169/2011, nařízení č. 1924/2006 a nařízení č. 1925/2006, směrnici č. 90/496, směrnici č. 2002/46“*. Způsob uvádění povinných údajů – požadavky na velikost písma jsou stanoveny v článku 13 odst. 2 a 3 nařízení. Způsob uvádění povinných údajů připouští opatření přijatá na vnitrostátní úrovni podle článku 44 odst. 2, podle něhož členské státy mohou přijmout vnitrostátní opatření pro způsob poskytování údajů nebo jejich částí podle odst. 1 a případně pro způsob jejich vyjadřování a uvádění.

IV. 47. V bodě 5. přílohy V nařízení jsou mezi potravinami osvobozenými od povinného uvádění výživových údajů uvedeny sůl a náhražky soli ? Lze tuto výjimku aplikovat i na sůl s bylinkami nebo sůl aromatizovanou ? Jak budou posuzovány kořenící přípravky ?

Uvedená výjimka se vztahuje na sůl a náhražky soli. Sůl s bylinkami je možno považovat za náhražku soli a uplatnit na ni výjimku. Podle připravovaných nových otázek a odpovědí EK (zatím nejsou oficiální) jsou bylinky, koření nebo jejich směsi osvobozeny od požadavků na uvádění výživových údajů. Bylinky, koření nebo jejich směsi jsou konzumovány v malých množstvích, které nemají významný výživový účinek. Stejně tak jako produkty obsahující aromata a/nebo regulátory kyselosti.
Co se týká kořenících směsí, bude záležet na konkrétním případu – na složení této směsi.

IV. 48. Pokud PPP neuvede mezi výživovými údaji (dobrovolný) údaj týkající se vlákniny, ale potravina ji obsahuje, musí celková energetická hodnota uvedená na obalu zahrnovat i energii z vlákniny ?

ANO. Nařízení jednak neobsahuje výjimku, která by stanovila pro tyto případy možnost vlákninu do celkové energetické hodnoty nezapočítávat a v příloze XIV je uveden i převodní faktor pro vlákninu (8kJ/g – 2kcal/g), jednak by takový údaj byl pro spotřebitele klamavý, jelikož by na obalu byla uváděna energetická hodnota, kterou by výrobek ve skutečnosti ani neměl.

IV. 49. Započítává se hodnota vlákniny do sacharidů ?

NE. Hodnota vlákniny se do sacharidů nezapočítává. Dle zvláštních definic uvedených v příloze I nařízení se *„sacharidy“* rozumí všechny sacharidy, které jsou metabolizovány v lidském organismu, včetně polyalkoholů; *„vlákninou“* se rozumí uhlovodíkové polymery s 3 nebo více monomerními jednotkami, které nejsou tráveny ani vstřebávány v tenkém střevě lidského organismu. Dle těchto definic nelze vlákninu zahrnout do obsahu sacharidů.

IV. 50. Musí být ikonky s % referenčních hodnot příjmu pouze na přední straně obalu ?

ANO. V případě dobrovolného opakování vybraných výživových údajů je možné tyto údaje zopakovat ve smyslu čl. 34 odst. 3 nařízení pouze na přední straně obalu, a to i formou grafického znázornění.

IV. 51. Ikonky s % referenčních hodnot příjmu jsou nepovinným dobrovolným údajem. Platí pro ně také povinnost uvést je ve všech jazycích, ve kterých jsou povinné údaje uvedeny na obalu ?

Opakované informace dle čl. 30 odst. 3 nařízení jsou informace, které PPP dobrovolně pro spotřebitele opakuje. Pokud jsou dodrženy požadavky čl. 30 odst. 3, kdy se takto mohou opakovat jen energetická hodnota nebo energetická hodnota spolu s množstvím tuků, nasycených mastných kyselin, cukrů a soli, vztahuje se na tyto informace čl. 36 nařízení, dle kterého musí dobrovolné informace splňovat požadavky v kapitole IV, oddílech 2 a 3 nařízení, kam nespadají jazykové požadavky uvedené v čl. 15 oddílu 1 kapitoly IV nařízení a informace lze tak uvést i v jiném než v českém jazyce. Stejný přístup je aplikován i v případě ostatních povinných údajů pokud nejsou na konkrétní potravině vyžadovány, tj. pokud jsou uvedeny dobrovolně, povinnost uvádět je v českém jazyce se na ně nevztahuje.

IV. 52. Bude akceptováno spotřebitelům srozumitelnější vyjádření „% z referenční hodnoty příjmu“ ?

ANO. V tomto případě se nejedená o přesnou formulaci, kterou by nařízení uvádělo v uvozovkách. Uvedení „% z referenční hodnoty příjmu“ místo „% referenční hodnoty příjmu“ není porušením požadavků nařízení. Navíc, formulace „% z referenční hodnoty příjmu“ je logičtější.

IV. 53. Skutečně podle čl. 16 odst. 4 nařízení nebo povinné uvádět na lihovinách seznam složek a výživové údaje, a to ani po roce 2016 ?

ANO. Lihoviny jsou vyjmuty z povinnosti uvádění výživových údajů. Čl. 41 nařízení ale umožňuje, že do přijetí předpisů Unie uvedených v čl. 16 odst. 4, mohou členské státy zachovat vnitrostátní opatření pro uvádění složek v případě nápojů obsahujících více než 1,2 % objemových alkoholu. Vzhledem k tomu, že pro lihoviny vyrobené v ČR zůstane povinnost uvádět složení zachována, musí být na lihovinách vyrobených v ČR uvedeno složení. Je potřeba vzít v úvahu i § 18 odst. 9 vyhlášky č. 335/1997 Sb., podle něhož u lihovin nemusí být ve složení uvedena voda.
U lihovin vyrobených v jiné členské zemi EU bude záležet na tom, jak má konkrétní členská země tuto povinnost upravenu ve svých předpisech.

IV. 54. Jestliže není možné ve smyslu nařízení (ES) č. 1924/2006 uvádět na nápojích s obsahem alkoholu vyšším než 1,2 % obj. alkoholu výživová tvrzení v souvislosti s obsahem vitamínů, minerálních látek či jiných biologicky aktivních látek, je možné je uvést dobrovolně ve výživových údajích v souladu s čl. 30 odst. 2 nařízení ?

ANO. Z čl. 16 odst. 4 nařízení vyplývá, že uvádění výživových údajů není pro alkoholické nápoje s obsahem alkoholu vyšším než 1,2 % obj. povinné, ale neznamená to, že je nelze uplatnit za podmínek uvedených v nařízení (na rozdíl od doplňků stravy a přírodních minerálních vod, které jsou vyňaty úplně). Znamená to tedy, že výživové údaje lze na lihovinách uvést, ale přesně v souladu s nařízením, tj. 7 povinných údajů plus event. další dobrovolné plus údaje o vitamínech a minerálních látkách, pokud jich je v potravině alespoň významné množství, tj. v případě nápojů 7,5 % referenční hodnoty příjmu na 100 ml nápoje.
Významného množství vitamínů a minerálních látek by však muselo být dosaženo přirozenou cestou, např. jako součásti ovocné šťávy vzhledem k tomu, že lihoviny se obohacovat ve smyslu čl. 4 písm. b) nařízení (ES) č. 1925/2006 nesmí.

IV. 55. Jak přesné by měly být výživové údaje uváděné na obalu potraviny ?

Bez ohledu na způsob odvození údajů o výživové hodnotě by měli PPP jednat tak, aby zajistili vysoký stupeň přesnosti těchto údajů. Uvedené hodnoty by se měly přibližovat průměrným hodnotám ve více šaržích potravin a neměly by být stanoveny na horní ani dolní hranici rozmezí přípustných odchylek. Naměřená hodnota by se měla po celou dobu trvanlivosti pohybovat v rozmezí přípustných odchylek od uvedené hodnoty.

IV. 56. Musí se PPP řídit metodickým dokumentem, které pro odchylky vydala EK ?

Metodický dokument je právně nezávazný a má povahu vodítek, proto nelze PPP stanovit povinnost postupovat podle něj. Daný postup lze pouze doporučit, a to s odkazem na skutečnost, že dozorové orgány budou při úředních kontrolách posuzovat akceptovatelné rozdíly mezi výživovými údaji uvedenými na obale potraviny a výživovými údaji zjištěnými při úředních kontrolách ve vztahu k údajům o živinách nebo k nutričnímu označování podle přípustných odchylek stanovených v tomto metodickém pokynu.

IV. 57. Je možné uvést výživové údaje lineárně v případě, že na obalu jsou všechny povinné údaje v povinné velikosti písma uvedeny na etiketě, avšak výživové údaje již nelze uvést v tabulce (na tu dostatek místa již není)? Nebo je nutné etiketu zvětšit (obal to dovoluje) a uvést výživové údaje v tabulce ?

Způsob uvádění výživových údajů musí odpovídat požadavkům stanoveným v čl. 30 až 35 nařízení (EU) č. 1169/2011. Pokud to obal umožní, uvedou se primárně výživové údaje v tabulce, tzn. pokud obal umožní zvětšení etikety, aby mohly být uvedeny výživové údaje v tabulce, uvedou se tímto způsobem. Až v případě, že by se výživové údaje uvedené v tabulce na obal nevešly a to ani při zvětšení etikety, uvedou se výživové údaje v řadě za sebou.

N

IV. 58. Pokud balení obsahuje 3 různé kousky pečiva (3 různá složení), postačí výživové údaje uvést jako průměr na celé balení nebo je nutné uvést 3 tabulky výživových údajů zvlášť ?

Dle čl. 32 odst. 2 nařízení (EU) č. 1169/2011 se výživové údaje povinně vyjadřují na 100 g nebo 100 ml potraviny. Dle čl. 33 nařízení je možné navíc k vyjádření na 100 g nebo 100 ml výživové údaje vyjádřit na jednu porci nebo jednotku spotřeby, pokud je to snadno srozumitelné pro spotřebitele a pokud je na etiketě vyznačena velikost porce nebo jednotky spotřeby a je uveden počet porcí nebo jednotek obsažených v balení.
V uvedeném případě tedy lze uvést výživové údaje jako průměr za celé balení vyjádřené na 100 g potraviny.

N

IV. 59. Existují pravidla pro grafické vyobrazení tabulky výživových údajů např. (ne)ohraničení, uvádění nadpisu tučně apod. ?

Ne. PPP tudíž může výživové údaje, pokud dodrží slovní a číselné vyjádření, vyvést v jakékoli grafické podobě.
Vyjádření a způsob uvedení výživových údajů je stanoven v příloze XV nařízení (EU) č. 1169/2011, která nestanovuje v jaké grafické podobě se má tabulka uvést. Je důležité, aby byly splněny požadavky čl. 7 odst. 2 nařízení, tj. aby informace o potravině byly přesné, jasné a spotřebitelům snadno srozumitelné.

Doplňky stravy, tvrzení, obohacování potravin

V. 1. Pokud je na *doplňku stravy* uvedeno výživové nebo zdravotní tvrzení, je povinné uvádět výživové údaje podle nařízení (tj. sedm povinných výživových údajů) ?

NE. Výživové údaje podle nařízení se na doplňcích stravy neuvádí, a to ani když je uvedeno zdravotní nebo výživové tvrzení. Výjimka pro doplňky stravy uvedená v čl. 7 třetím odstavci nařízení (ES) č. 1924/2006 zůstává zachována (tj. v přechodných ustanovení čl. 49 nařízení mění čl. 7 nařízení (ES) č. 1924/2006 tak, že nahrazuje novým textem pouze první dva odstavce), platí však specifická pravidla.
Obecně platí, že se povinnost uvádět výživové údaje nevztahuje ve smyslu čl. 29 odst. 1 písm. b) nařízení na doplňky stravy. Podle čl. 7 třetího odstavce nařízení (ES) č. 1924/2006 se v případě doplňků stravy údaje o výživové hodnotě poskytují v souladu s čl. 8 směrnice 2002/46/ES o sbližování právních předpisů členských států týkajících se doplňků stravy, resp. v souladu s § 3 odst. 1 písm. c) a d) vyhlášky č. 225/2008 Sb., kterou se stanoví požadavky na doplňky stravy a na obohacování potravin, ve znění vyhlášky č. 352/2009 Sb.
Proto i nadále platí, že pokud je na doplňku strav uvedeno výživové tvrzení, např. „*s vysokým obsahem vlákniny*“, musí být množství vlákniny uvedeno (a produkt musí v tomto případě obsahovat alespoň 6 g vlákniny na 100 g nebo alespoň 3 g na 100 kcal), avšak celá tabulka výživových údajů být uvedena nemusí. A stejně tak tabulka výživových údajů nemusí být uvedena v případě použití zdravotního tvrzení, kdy se opět případně uvede pouze živina, ke které se vztahuje zdravotní tvrzení.

V. 2. Lze na obalu *obohacené potraviny* deklarovat vitamíny a minerální látky, které v ní nejsou zastoupeny ve významném množství ?

Nařízení (ES) č. 1925/2006 o přidávání vitamínů a minerálních látek a některých dalších látek do potravin vyžaduje v čl. 6 odst. 6, aby přidání vitamínu nebo minerální látky do potraviny vedlo k přítomnosti vitamínu nebo minerální látky v potravině alespoň ve významném množství. Významné množství definovala směrnice 90/496/EHS a nově jej definuje nařízení v části A bodu 2 přílohy XIII. Pokud je do potraviny přidán vitamín nebo minerální látka, které se v potravině objevují v menším než významném množství, není splněna podmínka pro postup podle nařízení (ES) č. 1925/2006 a postupuje se podle obecných právních předpisů. Pokud bude tedy do potraviny přidávána např. kyselina askorbová (E 300) – vitamín C, bude se jednat o přídatnou látku ve smyslu požadavků nařízení (ES) č. 1333/2008 a bude jako přídatná látka deklarována. Nebude tedy možné, aby byla uváděna mezi výživovými údaji jako vitamín.

V. 3. Lze na obalu *doplňku stravy* deklarovat vitamíny a minerální látky, které v něm nejsou zastoupeny ve významném množství ?

Předně, nařízení (ES) č. 1925/2006 v čl. 1 odst. 2 stanoví, že se nevztahuje na doplňky stravy. Proto je nutné postupovat podle zákona č. 110/1997 Sb. a vyhlášky č. 225/2008 Sb. V příloze č. 5 této vyhlášky je v poznámce uvedeno, že se doporučené denní dávky vitamínů a minerálních látek vztahují na celkový denní příjem vitamínů a minerálních látek. Za zdroj vitamínů a minerálních látek lze považovat doplňky stravy s obsahem alespoň významného množství vitamínů a minerálních látek, za které se považuje nejméně 15 % z hodnot doporučených denních dávek uvedených v tabulce, které je obsaženo ve 100 g nebo 100 ml nebo v jednom balení, pokud toto balení obsahuje jednu porci.
Z uvedeného vyplývá, že i v případě doplňků stravy je stanovena hranice 15 %, a proto i vitamíny a minerální látky v doplňcích stravy v množství menším než významném se uvádí pouze ve složení v souladu s požadavky nařízení (ES) č. 1333/2008.
Pozn.: Podle definice doplňku stravy uvedené v § 2 písm. g) novelizovaného zákona č. 110/1997 Sb. se doplňkem stravy rozumí potravina, jejímž účelem je doplňovat běžnou stravu a která je koncentrovaným zdrojem vitamínů a minerálních látek nebo další látek s nutričním nebo fyziologickým účinkem, obsažených v potravině samostatně nebo v kombinaci, určená k přímé spotřebě v malých odměřených množstvích. I v doplňku stravy tedy musí být množství vitamínů a minerálních látek v takovém množství, by byly jejich zdrojem.

V. 4. Jakými názvy je možné pojmenovávat vitamíny a minerální látky deklarované na obalech potravin a doplňků stravy ?

Názvy schválené pro formy vitamínů a minerálních látek pro doplňky stravy jsou uvedené v příloze II směrnice 200/46/ES a transponované do vyhlášky č. 225/2008 Sb. Pojmenování vitamínů a minerálních látek uvedené v bodě 1 části A přílohy XIII nařízení lze použít pouze na potraviny jiné, než jsou doplňky stravy, protože se nařízení podle čl. 29 odst. 1 písm. b) na doplňky stravy nepoužije. V případě obohacených potravin se použijí názvy uvedené v příloze II nařízení (ES) č. 1925/2006. Mezi výživovými údaji se uvede obecně schválený vitamín (např. vitamín A), zatímco ve složení by to již měla být jeho forma.

V. 5. Kde je povinné u *doplňku stravy* uvádět dovětek *„s cukry a sladidly“* nebo *„se sladidly“* ? Na přední nebo zadní straně ? Je nutné tento údaj opakovat tolikrát, kolikrát se opakuje název *doplňku stravy* ?

Doplňkový údaj *„se sladidly“* nebo *„s cukry a sladidly“* je nutné ve smyslu bodů 2.1 a 2.2 přílohy III nařízení připojit k názvu potraviny, přičemž v tomto případě se názvem potraviny rozumí *„doplněk stravy“*. Jedná se zároveň o doplňkový údaj k názvu potraviny, a proto musí být uveden v povinné velikosti písma.
Nařízení neřeší, kolikrát a kde má být tento doplňkový údaj uveden, je-li označení *„doplněk stravy“* použito vícekrát, doplňkový údaj tedy postačí společně s názvem uvést pouze jednou. Normotvůrce však očividně považoval za nutné, aby spotřebitel byl chráněn před sladidly a cukry již při letmém pohledu, a proto by bylo vhodné tento doplňkový údaj uvádět přímo v hlavním zorném poli u názvu samotného doplňku stravy (k němuž musí být ve smyslu § 3 odst. 1 a) vyhlášky č. 225/2008 Sb. slova *„doplněk stravy“* připojena).

V. 6. Kde je povinné u *doplňku stravy* uvádět údaj *„obsahuje kofein – není vhodné pro děti a těhotné ženy“* ?

V případě doplňků stravy se doplňkový údaj *„obsahuje kofein – není vhodné pro děti a těhotné ženy“* musí uvést ve stejném zorném poli jako název produktu, za nímž v závorkách následuje odkaz na obsah kofeinu vyjádřený na jednu porci doporučenou na označení pro denní spotřebu. Tento doplňkový údaj musí být uveden u označení *„doplněk stravy“*. Jedná se o doplňkový údaj k názvu potraviny, a proto musí být uveden v povinné velikosti písma.
Nařízení neřeší, kolikrát a kde má být tento doplňkový údaj uveden, je-li označení *„doplněk stravy“* použito vícekrát, doplňkový údaj tedy postačí společně s názvem uvést pouze jednou. Normotvůrce však očividně považoval za nutné, aby spotřebitel byl chráněn před sladidly a cukry již při letmém pohledu, a proto by bylo vhodné tento doplňkový údaj uvádět přímo v hlavním zorném poli u názvu samotného doplňku stravy (k němuž musí být ve smyslu § 3 odst. 1 a) vyhlášky č. 225/2008 Sb. slova *„doplněk stravy“* připojena).

V. 7. Lze na obalu uvést označení *„BEZ CUKRU“* nebo *„SUGAR FREE“*, pokud potravina obsahuje mléko (tj. disacharid laktózu) nebo monosacharid fruktózu ?

Podmínky, za kterých lze použít označení *„BEZ CUKRU“*, jsou stanoveny v nařízení (ES) č. 1924/2006. Ve smyslu přílohy tvrzení, že se jedná o potravinu bez cukrů, a jakékoli tvrzení, které má pro spotřebitele pravděpodobně stejný význam, lze použít pouze tehdy, neobsahuje-li produkt více než 0,5 g cukrů na 100 g nebo 100 ml.
Pokud jde o definici pojmu *„cukry“*, odkazuje se nařízení (ES) č. 1924/2006 v článku 2 odst. 1 c) na směrnici 90/496/EHS. Tato směrnice definuje cukry jako *„všechny monosacharidy a disacharidy přítomné v potravině, s výjimkou polyalkoholů“*. Podle přechodných ustanovení nařízení (EU) č. 1169/2011 je nutné vycházet již z bodu 8. přílohy I, které však obsahuje stejnou definici pojmu *„cukry“*. Označení *„BEZ CUKRU“* (v jednotném čísle) je považováno za výživové tvrzení, které má pro spotřebitele pravděpodobně stejný význam jako tvrzení *„BEZ CUKRŮ“*.
Stejně tak označení *„SUGAR FREE“* je považováno za výživové tvrzení, které má pro českého spotřebitele pravděpodobně stejný význam jako tvrzení *„BEZ CUKRŮ“*. Ačkoliv se jedná o anglickou verzi českého údaje *„BEZ CUKRŮ“*, dá se předpokládat, že mu průměrně informovaný český spotřebitel dobře rozumí.
Označení (výživové tvrzení) *„BEZ CUKRU“*, *„BEZ CUKRŮ“*, *„SUGAR FREE“*, lze tedy na obale potraviny určeném pro českého spotřebitele uvádět jen tehdy, když jsou u potraviny splněny požadavky na maximální obsah cukrů, jak stanoví nařízení (ES) č. 1924/2006.

N

V. 8. Pokud je do doplňku stravy přidáván glycerol, který plní funkci plnidla, musí být na obalu uvedeno, že se jedná o *„doplněk stravy se sladidlem“* ?

NE. V tomto případě bude nutné při označování postupovat podle toho, jakou technologickou funkci sladidlo v potravině, tedy v doplňku stravy, plní. V části C přílohy VII nařízení (EU) č. 1169/2011 je uvedeno, že pokud určitá složka náleží do více skupin (přídatných látek), uvede se skupina, která odpovídá její hlavní funkci v dané potravině. Pokud tedy doplněk stravy obsahuje např. glycerol a ten plní hlavní funkci ve výrobku jako zvlhčující látka nebo plnidlo, nikoli jako sladidlo, pak se ve složení uvede funkční třída *„plnidlo“* nebo *„zvlhčující látka: glycerol (E422)“*. Údaj *„se sladidlem/se sladidly“* se nepoužije, protože glycerol plní ve výrobku funkci jinou než sladidlo (je do výrobku přidáván za účelem plnidla/zvlhčení). V opačném případě by to pro spotřebitele mohlo být matoucí, když by ve složení bylo uvedeno „plnidlo: glycerol“ a u názvu „doplněk stravy se sladidlem“, když ve složení žádné sladidlo není.
Analogicky lze použít pravidlo týkající se sorbitolu (E 420), který je uveden ve skupině I v množství quantum satis s podmínkou *„pro jiné účely než přislazování“*. Tzn. že do určitých výrobků, kde je skupina I povolena, je možno použít sorbitol, ale jen jako např. zvlhčující látku, nikoli jako sladidlo. Na obalu tedy nebude uvedeno *„se sladidlem“*, protože tam sorbitol nemá/nemůže mít funkci přislazovací, ale zvlhčující. Není však možné, aby do výrobku bylo přidáno sladidlo a účelově se zařadilo do jiné skupiny, aby se PPP vyhnul povinnosti uvést údaj *„se sladidlem“*.

V. 9. Pokud je v potravině např. 12 % přirozeně se vyskytujícího vitamínu nebo minerální látky a PPP chce uvést např. výživové tvrzení, smí potravinu obohatit o daná 3 %, aby dosáhnul významného množství?

ANO. Podle čl. 6 odst. 6 nařízení (ES) č. 1925/2006 musí vést přidání vitamínu nebo minerální látky do potraviny k přítomnosti takového vitamínu nebo minerální látky alespoň ve významném množství. Tato podmínka tudíž bude „umělým doplněním" byť jen 3 % splněna.
Vzhledem k tomu, že množství přirozeně se vyskytujících vitamínů nebo minerálních látek může kolísat (v závislosti na ročním období apod.), měl by si PPP pohlídat, aby vždy bylo dosaženo významného množství.

V. 10. Na doplňcích stravy se dosud uváděly „*DDD*" nebo „*NRV*", avšak v souladu s nařízením (EU) č. 1169/2011 by měla být uváděna referenční hodnota příjmu. Od jakého data ?

V současné době je nesoulad v právních předpisech týkající se označování referenční hodnoty příjmu u doplňků stravy. Podle nařízení (EU) č. 1169/2011 se oddíl 3 Výživové údaje nevztahuje na doplňky stravy, ty jsou upraveny směrnicí 2002/46/ES. Ve vyhlášce č. 225/2008 Sb., do které je daná směrnice transponována, je uveden pojem „*DDD*". Dokud nebude tato sporná interpretace používání „*DDD*" a „*RHP*" u doplňků stravy upřesněna, mohou PPP používat kteroukoli z těchto zkratek. Tato zkratka musí být na obale výrobku slovně rozepsána – vysvětlena, aby bylo zřejmé, co daná zkratka znamená. V budoucnu by mělo dojít ke sjednocení požadavků na označování referenční hodnoty příjmu u doplňků stravy, a to díky nové vyhlášce MZe pro doplňky stravy (náhrada vyhlášky 225/2008 MZdrav.). Do té doby tedy může být na obale doplňku stravy uvedeno buď „*DDD*" nebo „*RHP*". SZPI doporučuje uvádět zkratku „*RHP*".

V. 11. Lze do potahu doplňku stravy použít přídatné látky: hydroxypropylmethylcelullose phtalate (když je povoleno používat hydroxypropylmethylcelullose), hydroxypropylmethylcellulose acetate succinate a carboxymethyl-high-amylose starch ?

NE. Do potravin je povoleno přidávat pouze ty přídatné látky, které jsou uvedeny v nařízení (ES) č. 1333/2008. Specifikace pro tyto přídatné látky jsou uvedeny v nařízení (EU) č. 231/2012.

Přechodná ustanovení

V. 1. Kdy začnou platit nová pravidla pro označování výživových údajů na potravinách ?

Nová pravidla pro uvádění výživových údajů začnou ve smyslu čl. 54 odst. 1 nařízení platit od 13. prosince 2016. Potraviny uvedené na trh nebo opatřené etiketou před tímto datem mohou být nabízeny k prodeji až do vyčerpání zásob. Pokud se podniky rozhodnou v období mezi 13. prosincem 2014 a 12. prosincem 2016 dobrovolně uvádět informace o výživové hodnotě, musí v takovém případě dodržovat pravidla týkající se prezentace a obsahu, jak je stanoví toto nařízení.
V případě, že by bylo vypracováno výživové nebo zdravotní tvrzení nebo v případě, že potravina byla obohacena vitamíny anebo minerálními látkami, musí povinně uváděné výživové údaje splňovat ve smyslu čl. 49 a 50 nařízení již od 13. prosince 2014. *(Viz také bod 3.26 Q&A)*

V. 2. Mohou PPP upravit své obaly v souladu s novými pravidly pro uvádění výživových údajů před datem 13. prosince 2014 ? Bylo by možné požádat o částečnou úpravu odpovídající novým pravidlům pro uvádění výživových údajů nebo by přijetí jednoho z ustanovení vyžadovalo dodržování všech nových ustanovení ?

ANO. PPP mohou přijmout nová pravidla pro uvádění výživových údajů před datem 13. prosince 2014 místo toho, aby se řídili pravidly stanovenými stávajícími pravidly pro nutriční označování (směrnice, národní vyhláška). PPP, kteří se ve smyslu čl. 54 odst. 3 nařízení rozhodnou pro nová pravidla uvádění výživových údajů, budou muset dodržovat všechna tato pravidla. Pokud se budou např. používat nová pravidla pro určení významného množství vitamínů a minerálních látek, potom budou platit všechna pravidla týkající se uvádění výživových údajů. *(Viz také bod 3.27 Q&A)*

V. 3. Jaké výživové údaje bude nutné uvádět na nealkoholických nápojích a koncentrátech k výrobě nealkoholických nápojů, když v současné době je povinné na těchto výrobcích uvádět pouze údaje o energetické hodnotě ?

Podle § 3 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 335/1997 Sb., kterou se provádí § 18 písm. a), d), h), i), j) a k) zákona č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, pro nealkoholické nápoje a koncentráty k přípravě nealkoholických nápojů, ovocná vína, ostatní vína a medovinu, pivo, konzumní líh, lihoviny a ostatní alkoholické nápoje, kvasný ocet a droždí, ve znění pozdějších předpisů, se *nealkoholický nápoj* a *koncentrát k přípravě nealkoholických nápojů* označí údajem o energetické hodnotě, s výjimkou sodové vody. Podle čl. 30 odst. 1 nařízení by měla být na všech potravinách včetně nealkoholických nápojů a koncentrátů k jejich výrobě uváděna nejen energetická hodnota, ale i množství tuků, nasycených mastných kyselin, sacharidů, cukrů, bílkovin a soli.
Nařízení požaduje uvést do souladu s nařízením (po uplynutí přechodného období 13.12.2014) pouze ty výživové údaje, které jsou poskytovány dobrovolně. Podle vyhlášky se však jedná o povinný údaj, nikoli dobrovolný. Požadavek vyhlášky tedy zůstane nezměněn – v případě nealkoholických nápojů a koncentrátů k jejich výrobě bude i nadále (nedojde-li k novele vyhlášky) až do 13.12.2016 povinným výživovým údajem pouze údaj o energetické hodnotě.

V. 4. Bude podle nařízení povinné uvádět výživové údaje také na nebaleném pečivu ?

NE. Jediným povinným údajem pro nebalené potraviny (tj. i nebalené pečivo), který vyplývá z čl. 44 odst. 1 písm. a) nařízení, je údaj o alergenech. Členské státy si však mohou v rámci svých vlastních národních předpisů stanovit, které další povinné údaje bude nutné u nebalených potravin uvádět. ČR by tedy nejprve musela např. zákonem o potravinách stanovit, že u nebaleného pečiva je povinné uvádět výživové údaje. K tomu však ani poslední novelou zákona nedošlo.
Výživové údaje tedy zatím bude povinné uvádět pouze na baleném pečivu.

V. 5. Kde jsou stanovena pravidla pro označování země původu masa a odkdy se použijí ?

Pravidla pro označování země původu masa jsou stanovena v prováděcím nařízení Komise (EU) č. 1337/2013 ze dne 13. prosince 2013, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení EP a Rady (EU) č. 1169/2011, pokud jde o uvádění země původu nebo místa provenience u čerstvého, chlazeného nebo zmrazeného vepřového, skopového, kozího a drůbežího masa. Nařízení se použije od 1. dubna 2015. Nepoužije se pro maso, které bylo uvedeno na trh EU v souladu s právními předpisy před 1. dubnem 2015, a to až do spotřebování zásob.

V. 6. Umožňuje přechodné ustanovení čl. 54 nařízení (EU) č. 1169/2011 uvádět po 13. 12. 2014 na trh potraviny, které nejsou označeny v souladu s požadavky tohoto nařízení ?

ANO. Přechodné opatření v čl. 54 nařízení je stanoveno z důvodu, aby mohli PPP přizpůsobit označování svých výrobků novým požadavkům stanoveným tímto nařízením. Během přechodného období lze potraviny s etiketami nesplňujícími nové požadavky uvádět na trh a po jeho uplynutí lze potraviny s takovými etiketami, které byly uvedeny na trh před koncem přechodného období, prodávat až do vyčerpání zásob.

Potraviny uvedené na trh nebo opatřené etiketou před 13. prosince 2014, které nejsou v souladu s požadavky tohoto nařízení, smějí být ve smyslu čl. 54 odst. 1 nařízení uváděny na trh do vyčerpání zásob. Z tohoto znění je zřejmé, že po 13. 12. 2014 mohou být nadále uváděny na trh potraviny, které nesplňují požadavky tohoto nařízení, avšak musí se jednat o potraviny, které:

→ byly uvedeny na trh nebo označeny před 13. 12. 2014, a které

→ splňují požadavky předpisů účinných v době, kdy byly uvedeny na trh nebo označeny.

Vzhledem k výše uvedenému je zřejmé, že nařízení nebrání doprodeji potravin uvedených na trh nebo označených před 13. 12. 2014, které byly označeny v souladu s právními předpisy účinnými v době označení (uvedení na trh). Ve vztahu k aplikaci této výjimky však musí být zjištěno, že potraviny, které nejsou v souladu s požadavky nařízení, byly uvedeny na trh nebo označeny před datem 13. 12. 2014.

Příklady

Uvádění výživových údajů

A. Tabulka s povinnými výživovými údaji rozšířená o vitamíny a minerální látky:

Výživové údaje	na 100 g/100 ml
Energetická hodnota	kJ/kcal
Tuky	g
z toho	
- nasycené mastné kyseliny	g
Sacharidy	g
z toho	
- cukry	g
Bílkoviny	g
Sůl	g

Vysvětlivky:
- povinný údaj
- dobrovolný údaj

	na 100 g/100 ml	% * na 100 g/100 ml	% * na porci
Vitamín (např. vitamín C)	µg/mg	%	%
Minerální látka (např. vápník)	µg/mg	%	%

* referenční hodnota příjmu

Referenční hodnoty příjmu pro energetickou hodnotu a vybrané živiny jiné než vitamíny a minerální látky u dospělých osob	
Energetická hodnota	8400 kJ/2000 kcal
Tuky celkem	70 g
Nasycené mastné kyseliny	20 g
Sacharidy	260 g
Cukry	90 g
Bílkoviny	50 g
Sůl	6 g

Vitamíny a minerální látky, které mohou být uváděny, a jejich referenční hodnoty příjmu:			
Vitamín A (µg)	800	Draslík (mg)	2000
Vitamín D (µg)	5	Chlor (mg)	800
Vitamín E (mg)	12	Vápník (mg)	800
Vitamín K (µg)	75	Fosfor (mg)	700
Vitamín C (mg)	80	Hořčík (mg)	375
Thiamin (mg)	1,1	Železo (mg)	14
Riboflavin (mg)	1,4	Zinek (mg)	10
Niacin (mg)	16	Měď (mg)	1
Vitamín B6 (mg)	1,4	Mangan (mg)	2
Kyselina listová (µg)	200	Fluor (mg)	3,5
Vitamín B12 (µg)	2,5	Selen (µg)	55
Biotin (µg)	50	Chrom (µg)	40
Kyselina pantotenová (mg)	6	Molybden (µg)	50
		Jód (µg)	150

Pozn.: celá věta se v případě uvedení % referenčních hodnot příjmu u vitamínů nebo minerálních látek neuvádí)

B. Tabulka s povinnými výživovými údaji rozšířená o dobrovolně uváděné údaje o některých živinách:

Výživové údaje	na 100 g/100 ml
Energetická hodnota	kJ/kcal
Tuky	g
z toho	
- nasycené mastné kyseliny	g
- mononenasycené mastné kyseliny (nebo lze také uvést: monoenové mastné kyseliny)	g
- polynenasycené mastné kyseliny (nebo lze také uvést: polyenové mastné kyseliny)	g
Sacharidy	g
z toho	
- cukry	g
- polyalkoholy	g
- škroby	g
Vláknina	g
Bílkoviny	g
Sůl	g

C. Tabulka s povinnými výživovými údaji rozšířená o dobrovolně uváděné údaje o některých živinách a dále o % podíl referenčních hodnot příjmu na 100 g/100 ml:

Výživové údaje	na 100 g/100 ml	% * na 100 g/100 ml
Energetická hodnota	kJ/kcal	%
Tuky	g	%
z toho		
- nasycené mastné kyseliny	g	%
- mononenasycené mastné kyseliny nebo lze také uvést: monoenové mastné kyseliny)	g	
- polynenasycené mastné kyseliny (nebo lze také uvést: polyenové mastné kyseliny)	g	
Sacharidy	g	%
z toho		
- cukry	g	%
- polyalkoholy	g	
- škroby	g	
Vláknina	g	
Bílkoviny	g	%
Sůl	g	%

* Referenční hodnota příjmu u průměrné dospělé osoby (8400 kJ/2000 kcal)

D. Tabulka s povinnými výživovými údaji rozšířená o dobrovolně uváděné údaje o některých živinách a dále o % podíl referenčních hodnot příjmu na 100 g/100 ml i na porci:

Výživové údaje				
	na 100 g/100 ml	na porci	%* na 100 g/100 ml	%* na porci
Energetická hodnota	kJ/kcal	kJ/kcal	%	%
Tuky	g	g	%	%
z toho				
- nasycené mastné kyseliny	g	g	%	%
- mononenasycené mastné kyseliny (nebo lze také uvést: monoenové mastné kyseliny)	g	g		
- polynenasycené mastné kyseliny (nebo lze také uvést: polyenové mastné kyseliny)	g	g		
Sacharidy	g	g	%	%
z toho				
- cukry	g	g	%	%
- polyalkoholy	g	g		
- škroby	g	g		
Vláknina	g	g		
Bílkoviny	g	g	%	%
Sůl	g	g	%	%

* Referenční hodnota příjmu u průměrné dospělé osoby (8400 kJ/2000 kcal)

1 porce = …. (např. 1 krajíček, 1 plátek nebo 250 ml apod.) Balení obsahuje XY porcí.

Pozn.: uvádí-li se % podíl referenčních hodnot příjmu pouze na porci, nemusí být uvedena celá věta (tato povinnost se vztahuje pouze na vyjádření uváděné na 100 g/100 ml). Ovšem, pokud je použita při vyjádření na porci zkratka či symbol (např. „RHP"), musí být tato zkratka vysvětlena.

Převodní faktory pro výpočet energetické hodnoty:	
sacharidy (s výjimkou polyalkoholů)	17 kJ/g – 4 kcal/g
polyalkoholy	10 kJ/g – 2,4 kcal/g
bílkoviny	17 kJ/g – 4 kcal/g
tuky	37 kJ/g – 9 kcal/g
salatrimy	25 kJ/g - 6 kcal/g
alkohol (ethanol)	29 kJ/g – 7 kcal/g
organické kyseliny	13 kJ/g - 3 kcal/g
vláknina	8 kJ/g – 2 kcal/g
erythritol	0 kJ/g – 0 kcal/g

Vybrané zahraniční databáze chemického složení potravin dostupné na internetu	
FAO	http://www.fao.org/infoods/infoods/tables-and-databases/en/
Finsko	www.fineli.fi
Dánsko	www.foodcomp.dk
Irsko	www.ucc.ie/en/ifcdb
USA	www.nal.usda.gov
Japonsko	database.food.sugiyama-u.ac.jp
ČR	http://www.nutridatabaze.cz

Příklad výpočtu energetické hodnoty:	**Houbové rizoto**
Složení: 150 g uvařené rýže 250 g syrových žampionů 35 g cibule	150 x 5,97 kJ/g (tj. 597 kJ/100 g : 100) = 895,5 kJ 250 x 0,98 kJ/g = 245 kJ 35 x 1,64 kJ/g = 57,4 kJ energetická hodnota celkem: 1 197,9 kJ

Příklady

Označování alergenů

Složení: **mléko**, ochucující složka 20 % (cukr, voda, glukózo-fruktózový sirup, modifikovaný škrob, extrakt z vanilkových lusků, extrakt z mrkve, regulátor kyselosti: kyselina citronová), **mléčná bílkovina.**	nebo např.	Složení: **mléko**, ochucující složka 20 % (cukr, voda, glukózo-fruktózový sirup, modifikovaný škrob, extrakt z vanilkových lusků, extrakt z mrkve, regulátor kyselosti: kyselina citronová), **mléčná** bílkovina.
Složení: **Mléko**, ochucující složka 10% (cukr, banánová dřeň, koncentrát jablečné šťávy, **pšeničná krupice**, **žitné otruby**, aroma), cukr, **mléčná bílkovina**, **živá jogurtová kultura**, probiotická kultura: Bifidobacterium a Lactobacillus acidophilus.	nebo např.	Složení: **Mléko**, ochucující složka 10% (cukr, banánová dřeň, koncentrát jablečné šťávy, **pšeničná** krupice, **žitné** otruby, aroma), cukr, **mléčná** bílkovina, živá **jogurtová** kultura, probiotická kultura: Bifidobacterium a Lactobacillus acidophilus.
Složení: **pšeničná mouka**, pitná voda, **pšeničné otruby**, cereální sladová směs (jedlá sůl, **pšeničná mouka, žitná trhanka**, **ovesné vločky, ječný sladový extrakt, pšeničné klíčky**, emulgátory (E 481, E 471), len, směs koření, regulátor kyselosti uhličitany vápenaté, látka zlepšující mouku kyselina L-askorbová), droždí, rostlinný olej (řepkový/ slunečnicový), **pšeničná bílkovina,** konzervanty (kyselina sorbová, propionan sodný).	nebo např.	Složení: **pšeničná** mouka, pitná voda, **pšeničné** otruby, cereální sladová směs (jedlá sůl, **pšeničná** mouka**, žitná** trhanka, **ovesné** vločky, **ječný** sladový extrakt**, pšeničné** klíčky, emulgátory (E 481, E 471), len, směs koření, regulátor kyselosti uhličitany vápenaté, látka zlepšující mouku kyselina L-askorbová), droždí, rostlinný olej (řepkový/ slunečnicový), **pšeničná bílkovina,** konzervanty (kyselina sorbová, propionan sodný).
Složení: **pšeničná mouka,** náplň ořechová 20 % [cukr, pitná voda, glukóza, strouhanka **(pšeničná mouka,** pitná voda, droždí, rostlinný olej (řepkový,slunečnicový), jedlá sůl jodidovaná, **ječná sladová mouka**, **žitná mouka**, regulátory kyselosti (kyselina octová, octan vápenatý, octany sodné), zahušťovadlo guma guar, emulgátory (E 471, E 472e, **sójové lecitiny**), dextróza, cukr, látky zlepšující mouku (kyselina L-askorbová, L-cystein)**, lískové ořechy** 5,3 %, **sójová drť**, **sušená syrovátka**, **pšeničná krupice, sójová mouka a vločky**, modifikované škroby (E 1412, E 1414), **aroma s lupinou**, jedlá sůl, **pšeničné klíčky**, **ječný sladový extrakt**, kakao, konzervant: kyselina sorbová], pitná voda, cukr, rostlinný olej řepkový, vaječná melanž (**vaječná melanž**, **mléčná bílkovina**, regulátor kyselosti mléčnan sodný), droždí, **sušené mléko,** jedlá sůl jodidovaná, **pšeničná vláknina**, jablečná vláknina, látka zlepšující mouku kyselina L-askorbová.	nebo např.	Složení: **pšeničná** mouka**,** náplň ořechová 20 % [cukr, pitná voda, glukóza, strouhanka **(pšeničná** mouka, pitná voda, droždí, rostlinný olej (řepkový,slunečnicový), jedlá sůl jodidovaná, **ječná** sladová mouka, **žitná** mouka, regulátory kyselosti (kyselina octová, octan vápenatý, octany sodné), zahušťovadlo guma guar, emulgátory (E 471, E 472e, **sójové** lecitiny), dextróza, cukr, látky zlepšující mouku (kyselina L-askorbová, L-cystein)**,, lískové ořechy** 5,3 %, **sójová** drť, sušená **syrovátka**, **pšeničná** krupice**, sójová** mouka a vločky, modifikované škroby (E 1412, E 1414), aroma s **lupinou**, jedlá sůl, **pšeničné** klíčky**, ječný** sladový extrakt**,** kakao, konzervant: kyselina sorbová], pitná voda, cukr, rostlinný olej řepkový, vaječná melanž (**vaječná** melanž, **mléčná** bílkovina**,** regulátor kyselosti mléčnan sodný), droždí, sušené **mléko,** jedlá sůl jodidovaná, **pšeničná** vláknina**,** jablečná vláknina, látka zlepšující mouku kyselina L-askorbová.
Složení: pitná voda, hovězí maso 23 %, vepřové maso 20 %, paprika 7 %, cibule, rajčatový protlak, **pšeničná mouka**, sůl jedlá, stabilizátor: guma guar, cukr, látka zvýrazňující chuť a vůni: glutamát sodný, extrakt z kvasnic a z koření, rostlinný olej, aroma, směs koření.	nebo např.	Složení: pitná voda, hovězí maso 23 %, vepřové maso 20 %, paprika 7 %, cibule, rajčatový protlak, **pšeničná** mouka, sůl jedlá, stabilizátor: guma guar, cukr, látka zvýrazňující chuť a vůni: glutamát sodný, extrakt z kvasnic a z koření, rostlinný olej, aroma, směs koření.
Složení: hořká čokoláda 60 % [cukr, kakaová hmota, kakaové máslo, **sušené mléko**, **odstředěné mléko**, **laktóza**, **mléčný tuk**, emulgátor (**sójový lecitin**), aroma], **pšeničná mouka**, ztužený palmový tuk, cukr, **sušená syrovátka, sušené mléko odstředěné, dextróza**, **sójová mouka, jádra lískových ořechů** 0,7 %, kakaový prášek se sníženým obsahem tuku, rostlinný tuk, emulgátor (**sójový lecitin**), aroma, kypřící látka (E500), jedlá sůl.	nebo např.	Složení: hořká čokoláda 60 % [cukr, kakaová hmota, kakaové máslo, sušené **mléko**, odstředěné **mléko**, **laktóza**, **mléčný** tuk, emulgátor (**sójový** lecitin), aroma], **pšeničná** mouka, ztužený palmový tuk, cukr, sušená **syrovátka,** sušené **mléko** odstředěné**, dextróza**, **sójová** mouka, jádra **lískových ořechů** 0,7 %, kakaový prášek se sníženým obsahem tuku, rostlinný tuk, emulgátor (**sójový** lecitin), aroma, kypřící látka (E500), jedlá sůl.

Pozn.: jako zvýrazněnou složku uvádíme i „**jogurtovou** kulturu“, protože se domníváme, že má základ v alergenu (mléko).

Příklady

Povinná velikost písma a čitelnost povinných údajů

A. Příklady obalů, u nichž je nutné při stanovení velikosti písma vycházet z povrchu celého pláště

B. Příklady obalů, u nichž je rozhodující obsah hranami určené plochy, která je na obalu největší

C. Čitelnost a nečitelnost povinných údajů (příklad na složení potraviny)

Složení: **pšeničná mouka**, pitná voda, **pšeničné otruby**, cereální sladová směs (jedlá sůl, **pšeničná mouka, žitná trhanka**, **ovesné vločky, ječný sladový extrakt, pšeničné klíčky**, emulgátory (E 481, E 471), len, směs koření, regulátor kyselosti uhličitany vápenaté, látka zlepšující mouku kyselina L-askorbová), droždí, rostlinný olej (řepkový/ slunečnicový), **pšeničná bílkovina,** konzervanty (kyselina sorbová, propionan sodný).

Složení: **pšeničná mouka**, pitná voda, **pšeničné otruby**, cereální sladová směs (jedlá sůl, **pšeničná mouka, žitná trhanka**, **ovesné vločky, ječný sladový extrakt, pšeničné klíčky**, emulgátory (E 481, E 471), len, směs koření, regulátor kyselosti uhličitany vápenaté, látka zlepšující mouku kyselina L-askorbová), droždí, rostlinný olej (řepkový/ slunečnicový), **pšeničná bílkovina,** konzervanty (kyselina sorbová, propionan sodný).

Složení: **pšeničná mouka**, pitná voda, **pšeničné otruby**, cereální sladová směs (jedlá sůl, **pšeničná mouka, žitná trhanka**, **ovesné vločky, ječný sladový extrakt, pšeničné klíčky**, emulgátory (E 481, E 471), len, směs koření, regulátor kyselosti uhličitany vápenaté, látka zlepšující mouku kyselina L-askorbová), droždí, rostlinný olej (řepkový/ slunečnicový), **pšeničná bílkovina,** konzervanty (kyselina sorbová, propionan sodný).

Složení: **pšeničná mouka**, pitná voda, **pšeničné otruby**, cereální sladová směs (jedlá sůl, **pšeničná mouka, žitná trhanka**, **ovesné vločky, ječný sladový extrakt, pšeničné klíčky**, emulgátory (E 481, E 471), len, směs koření, regulátor kyselosti uhličitany vápenaté, látka zlepšující mouku kyselina L-askorbová), droždí, rostlinný olej (řepkový/ slunečnicový), **pšeničná bílkovina,** konzervanty (kyselina sorbová, propionan sodný).

D. Příklady skupinových balení a balení, která nejsou určena pro konečného spotřebitele

→ **Balení, která nejsou určena pro konečného spotřebitele (tzv. displej)**

→ **Skupinová balení - tj. balení určená pro konečného spotřebitele – všechny povinné údaje**

→ **všechny povinné údaje podle čl. 9 odst. 1 nařízení (EU) č. 1169/2011 musí být uvedeny přímo na skupinovém obalu**

→ **na skupinovém obalu nemusí být uvedeny pouze v případě, jsou-li vidět (např. skrze folii)**

→ **pokud takové balení není určeno přímo pro konečného spotřebitele, nemusí být uvedeny všechny povinné údaje podle čl. 9 odst. 1 nařízení (EU) č. 1169/2011, ale postačí údaje ve smyslu bodu I. 4**

	Přehled otázek	strana
Část I.	Dostupnost a umístění povinných údajů o potravinách	2
1.	Které povinné údaje musí být uvedeny na přední straně obalu ?	2
2.	Musí se vybrané povinné údaje uvádět ve stejném zorném poli pokaždé, opakuje-li se na obalu vícekrát alespoň jeden z nich ?	2
3.	Informace na balených potravinách mají být uváděny přímo na obalu nebo na etiketě k němu připojené a nesmí být skryté. Jsou přípustné skládačky připojené např. k sezonním figurkám ?	2
4.	Jaké povinné údaje musí být uvedeny na skupinovém balení („*multipack*“), které se skládá z jednotlivě balených výrobků, které PPP prodávají do velkoobchodu/maloobchodu ? Musí být povinné údaje na každém samostatně baleném výrobku v takovém balení ?	2
5.	Kde mají být uvedeny povinné údaje požadované podle čl. 9 a 10 nařízení v případě skupinového balení, které je prodáváno do zařízení společného stravování podle čl. 8 odst. 7 nařízení a které se skládá z jednotlivě balených jednotek ?	3
6.	Lze umístit povinné údaje do míst tzv. přehybu neboli pohyblivého sváru ?	3
7.	Je papírová páska např. přes nebalený chléb považována za obal a musí na ní být uvedeny všechny povinné údaje podle čl. 9 a 10 nařízení ?	3
8.	Nařízení stanoví, že povinné údaje nesmí být zakryty nebo přelepeny. Co se pak rozumí „*jazykem srozumitelným spotřebitelům v členských státech, kde je potravina uváděna na trh*“ ? Mohou být na výrobku, který pochází z jiného členského státu, cizí jazyky přelepeny etiketou s povinnými údaji v českém jazyce ?	3
9.	Bude dostačující uvést povinné údaje na webových stránkách a v průvodní dokumentaci, v dodacím listě nebo faktuře ?	3
10.	Bude nutné uvádět povinné údaje podle čl. 4b prováděcího nařízení (EU) č. 29/2012 o obchodních normách pro olivový olej v hlavním zorném poli i při distribuci v ČR ? Tzn. bude nutné umístit etiketu v češtině s těmito údaji na přední stranu ?	4
Část II.	Povinná velikost písma	5
1.	Jaká je definice „*největší plochy*“ v souvislosti s povinnou velikostí písma ?	5
2.	Které údaje mají být uváděny v povinné velikosti písma ?	5
3.	Vztahuje se na údaje uváděné podle čl. 10 nařízení požadavek povinné velikosti písma ?	5
4.	Jakým způsobem bude prováděna kontrola velikosti písma ?	5
5.	Jedním z povinných údajů, který má být uváděn v povinné velikosti písma, je i údaj o čistém množství potraviny. Vztahuje se povinná velikost písma i na symbol „e“, kterým bývá množství potraviny také některými PPP uváděno ?	5
6.	Jak stanovit největší plochu za účelem stanovení povinné velikosti písma na kelímku, který nelze před a ani po naplnění z technických důvodů potisknout, protože je vytvarován až těsně před naplněním ?	5
7.	Jak se stanoví největší plocha za účelem stanovení povinné velikosti písma na obalech typu pytlíku (ze dvou stran ohraničených svárem) nebo u tyčinek ?	6
8.	Co se rozumí homogenní velikostí písma ve smyslu čl. 4b prováděcího nařízení (EU) č. 29/2012 ?	6
Část III.	Vybrané povinné údaje	7
A.	Označování složek	7
1.	Jakým způsobem se má uvádět seznam složek ?	7
2.	Jak správně vyznačit složení výrobku, na jehož obalu jsou graficky zdůrazněny kousky čokolády ?	7
3.	Musí se v seznamu složek uvádět umělé nanomateriály nebo existují výjimky ?	7
4.	Je možné ve složení používat zkratky jako např. „*pš.mouka*“, „*suš.syrovátka*“, „*zl.přípravek*“ nebo „*čok.poleva*“ ?	7
5.	Je pojem sacharid nebo cukry dostatečnou charakteristikou složky v potravině ?	7
6.	Jak správně označovat sladidla ? Je povinné je uvést pod obecným názvem polyalkoholy mezi výživovými údaji nebo je nutné vyjmenovat konkrétní sladidlo (např. maltitol) ?	8
7.	Musí být ve složení uvedeno v případě označení rostlinného oleje celé označení např.: „*rostlinný slunečnicový olej*“ ?	8
8.	Je možné vynechat ve složených složkách potraviny ty podsložky, které již byly jednou ve složení uvedeny ?	8
9.	Je nutné rozepisovat složenou složku, které je v potravině méně než 2 % ?	8
10.	Jak správně označit složení na potravině, která se sama skládá z více druhů potravin (např. mix různých druhů cukroví nebo různých druhů čokoládových bonbónů ?	8
11.	Za jakých podmínek lze na obalu uvést dovětek „*Ilustrační foto*“, když je graficky zdůrazněna určitá složka (např. u koláče s povidlovou náplní půlené švestky nebo u závinu s kakaovou náplní půlené kakaové plody)?	8
12.	Jak správně označit např. koláč s náplní jahodovou, když se tato náplň skládá z jahod a ze směsi dalšího různého ovoce (např. bezinek, rybízu, višní apod.) ?	9
13.	Je nutné u složky, která byla zdůrazněna v názvu (např. „*žitný chléb*“) a ve složení se objevuje několikrát, uvádět u každého slovního spojení s touto složkou (např. „*žitná mouka*“, „*žitný kvas*“ % zdůrazněné složky?	9
14.	Je povinné u potraviny, která jako jednu ze složek obsahuje strouhanku, uvádět ve složení také složení strouhanky ? Považuje se v těchto případech strouhanka za složenou složku ?	9
15.	Je povinné uvádět na výrobcích balených v ochranné atmosféře také složení balících plynů ?	9
16.	Je povinné označovat ve složení přídatné látky nebo enzymy, které byly do potraviny přidány jako součást některé ze složek, ale ve finálním výrobku již neplní technologickou funkci ?	9
17.	Je povinné označovat ve složení přídatnou látku, která nebyla do potraviny přidána, ale vznikla během výroby potraviny a je tudíž ve finálním výrobku přítomna ?	9
18.	Je povinné uvádět u výrobků označených např. jako „*rohlík slaný*“ nebo „*rohlík sladký*“ procento v názvu zdůrazněné složky (tj. soli, cukru) ?	10
19.	Je při označování složek, které se při výrobě určitých potravin střídají podle toho, jak jsou momentálně dostupné, možné používat kódy tak, aby nemusely být vytvářeny 2 různé obaly ?	10

20.	Je při označování možné použít označení *„přírodní barvivo“* ?	10
21.	Jakým způsobem označovat ve složení suroviny, které se přidávají v různých formách (např. fermentovaná pšeničná mouka, sladová pšeničná mouka apod.) ?	10
22.	Lze použít označení *„palmový olej a palmový částečně ztužený olej v různém poměru“* ?	10
23.	Jak správně uvádět rostlinné oleje, které byly použity samostatně jako složky, a složky skládající se v z více rostlinných olejů ? Které lze seskupovat a které nikoli ? Kdy používat označení *„v různém poměru“* ?	10
24.	Bude akceptováno sloučení rostlinných olejů a tuků následovně: *„rostlinné oleje a tuky (řepkový, slunečnicový, palmový, plně ztužený řepkový“* ?	10
25.	Považuje se cukr nebo (tekutý) invertní cukr za sladidlo ? Je možné označit tekutý invertní cukr pouze jako *„cukr“* ?	11
26.	Je nutné uvádět složení jodidované soli ?	11
27.	Je zatím povinné uvádět množství soli nad 2,5 % nebo bude již tolerována hodnota jen v tabulce výživových údajů ?	11
28.	Je možné pojmenovat tavený sýr, do jehož receptury vstupuje bílý jogurt a po následném tavícím procesu již neobsahuje živé jogurtové bakterie jako *„tavený sýr s jogurtem“* ? Přítomnost jogurtu ovlivní pouze chuťové vlastnosti výrobku.	11
29.	Lze používat aronii (termoplodec černý) do čajových směsí ?	11
30.	Musí být uvedena na obalu informace týkající se obsahu chininu, že výrobek není vhodný pro těhotné a kojící ženy: *„Obsahuje chinin. Nevhodné pro děti a těhotné ženy“* ?	11
31.	Potravina se skládá ze složek a složených složek. Lze uvést složení tak, že se složky, které se ve složení opakují několikrát, seskupí, tj. sečtou ?	12
32.	Jsou povinné= údaje typu *„se sladidly“* (resp. *„s cukry a sladidly“*) považovány za zdůraznění složky a musí být na obalu uvedeno jejich % zastoupení ?	12
33.	Je povinné uvádět u názvu potraviny označení *„s cukry“* a považovat její za zdůraznění složky, tj. uvést i jeho % zastoupení ?	12
34.	Vztahuje se na označení *„s fruktózou a sladidly“* povinnost uvést množství zdůrazněných složek ?	12
35.	Musí být množství složky zdůrazněné slovně, obrazově nebo graficky na obalech lihovin uvedeno v % ? Je možné použít označení „Meruňková vodka“ i v případě, kdy je ve složení pouze: líh, cukr a aroma (nikoli přírodní) ?	12
36.	Je nutné ve složení lihovin uvádět i vodu ?	13
37.	Jakým způsobem uvádět množství složek v případě *„řezané“* lihoviny vzniklé smícháním lihu a destilátu, když množství použitého destilátu je rozdílné podle % obsaženého alkoholu. Je správná varianta rozdělit procentuálně tyto složky podle podílu etanolu, který do finálního výrobku vnesou (např. 70 % slivovice, 30 % etanol), a pak již neuvádět vodu, anebo v případě výrobku o obsahu alkoholu 45 % a výše uvedeného poměru obou složek, uvést ve složení: 55 % voda, 31,5 % slivovice (či dokonce a v podstatě přesněji např. *„etanol ze slivovice“*), 13,5 % etanol) ?	13
38.	Je povinnost uvádět množství složek podle původní suroviny např. švestek při výrobě slivovice (prakticky to není možné z důvodu rozdílné výtěžnosti) ?	13
39.	Vyplývá při použití ovocných koncentrátů či sušeného ovoce do lihovin z bodu 4 přílohy VIII nařízení (EU) č. 1169/2011 nutnost zjistit hmotnost před odstraněním vody a takto i počítat do hmotnostního podílu ve finálním výrobku ?	14
40.	Bod 3. písm. a) přílohy VIII nařízení (EU) č. 1169/2011 uvádí, že se procentuální podíl složky uvede v okamžiku použití. Jak postupovat např. u výrobku, který obsahuje destilát z macerátu ovoce ? Je nutno uvést podíl *„v okamžiku použití“*, tedy podíl lihu a ovoce (případně vody) nebo může být ve složení až finální výrobek, tedy např. *„destilát z macerátu z malin“*, kterého je prakticky 100 % , a tudíž by se ve smyslu čl. 19 odst. 1 písm. e) nařízení ani uvádět nemusel ?	14
41.	Je pravda, že pokud hořká čokoláda obsahuje mléčný tuk, tak ji PPP nesmí nazvat jako *„čokoláda“* ?	14
N 42.	Musí být na potravině uvedeno *„se sladidlem“*, pokud do této potraviny není sladidlo jako složka přidávané, ale je přidávána např. sterilovaná zelenina, v jejímž nálevu sladidlo je ?	14
N 43.	Pokud potravina obsahuje např. sterilovanou zeleninu, musí se uvádět i složení nálevu, ze kterého sterilovaná zelenina pochází, i když se do potraviny nepřidává ?	14
N 44.	Pokud je do potraviny jako složka přidávána fruktóza a zároveň i sladidlo, musí být na obalu uvedeno „s fruktózou a sladidlem“?	15
N 45.	Může být seznam složek uveden slovem „Složení“, které bude uvedeno tučným písmem ?	15
N 46.	Jak uvést množství zdůrazněné složky u výrobků typu pepřenky, matjesy s cibulí nebo nakládaný hermelín, když se poměr jednotlivých zdůrazněných složek mění ?	15
N 47.	Musí se uvést ve složení nezpracovaných produktů rybolovu, ke kterým byla přidána voda v množství menším než 5 %hmotnostních konečného výrobku, voda ?	15
N 48.	Lze se odchýlit od pojmenování skupiny přídatných látek např. uvedením *„konzervační látka“* namísto *„konzervant“* ? Musí se s v tomto případě PPP striktně držet překladu ?	15
N 49.	Je povinné uvádět střívko v seznamu složek, a to včetně určení živočišného, příp. jiného původu ?	15
N 50.	Je nutné uvádět QUID na kandovaném ovoci nebo rozinkách ?	15
N 51.	Lze použít E 520 k přípravě pečiva, když je povolen pouze do tekutého vaječného bílku ?	16
N 52.	Je nutné specifikovat fyzikální stav každé složky, pokud jsou bezprostředně v řadě za sebou ? Např. *„sušené mléko“*, *„sušený jogurt“* a *„sušená syrovátka“* nebo postačí uvést *„sušené mléko, jogurt a syrovátka“* ?	16
N 53.	Musí se složení dražovaných výrobků uvádět slovně tučnost mléka (např. *„sušené mléko odstředěné / plnotučné“*) ?	16
N 54.	Lze na obale zobrazit čerstvé ovoce (např. jahoda), pokud je ve složení prášek z mrazem sušených jahod nebo koncentrovaná jahodová šťáva ?	16
N 55.	Musí se PPP striktně držet terminologie podle nařízení (např. podle nařízení *„sezamová semena“*, ale v naší vyhlášce je uveden termín *„sezam“*) ? Lze v případě *„emulgátoru“*, pokud je jich ve složení více, uvést *„emulgátor: x, y“* nebo *„emulgátory: x,* y“ ?	16
N 56.	Musí se rozepisovat složení jogurtového prášku, pokud je vyroben pouze z mléka a jogurtové kultury ?	16
N 57.	Je nutno uvádět procenta mandlí a hořké čokolády, pokud se jedná o mandle v hořké čokoládě ve směsi (např. s ovocem) a PPP uvede procenta mandlí v hořké čokoládě ?	16
B.	Označování alergenů	17

1.	Jak správně zdůrazňovat alergenní složky potravin ? Musí být jasně odlišen celý název této složky nebo stačí, aby byla odlišena ta část, která označuje látku nebo produkt vyvolávající alergie nebo nesnášenlivost ?	17
2.	Jak zvýraznit alergeny, pokud jsou jimi všechny složky ve složení ?	17
3.	Jakým způsobem vyznačovat alergeny na obalech nebo nádobách, jejichž plocha je menší než 10 cm^2 ?	17
4.	Lze uvádět na obalech větu *„Může obsahovat stopy:..“* nebo *„Vyrobeno v závodě, který zpracovává…“* ?	17
5.	Lze používat označení *„bez alergenů“* ?	18
6.	Jaké jsou tolerance týkající se alergenů a co se považuje za mnohonásobné překročení meze detekce ?	18
7.	Může PPP poskytovat informace o alergenech, které byly použity při výrobě nebo přípravě nebalených potravin, pouze na žádost spotřebitele ?	18
8.	Může PPP poskytovat informace o alergenech, které byly použity při výrobě nebo přípravě nebalených potravin, jiným způsobem než na etiketě např. využívat nástrojů moderní technologie nebo slovního vyjádření ?	18
9.	Mohou členské státy v rámci vnitrostátních opatření povolit, aby byly informace o alergenech, jež byly použity při výrobě nebo přípravě nebalených potravin, poskytovány pouze na žádost spotřebitele ?	18
10.	Je nutné vyznačovat alergeny v případě nápojů podávaných prostřednictvím např. kávových automatů ?	18
11.	Jak budou na lihovinách uváděny alergeny ?	19
12.	Lze prohlášení, které je vyjádřeno větou „Vyrobeno v závodě, který zpracovává vejce, arašídy, seznam“ považovat za jasnou a dostatečně vypovídající informaci pro spotřebitele o tom, že výrobek, který si kupují, může obsahovat takové množství alergenu, že může být pro alergiky nebezpečný ?	19
13	Je povinné uvést na balených potravinách informaci, že alergeny jsou ve složení zvýrazněny ?	19
14	Jak označit alergen, je-li jako složky použit pouze bílek ?	19
15	Jak ve složení označit konzervant oxid siřičitý ? Lze jej uvéstp ouze pod symbolem E 220 ? Je-li uveden pouze pod označením E, vyhovuje to požadavku na správné označení alergenu ?	19
16	Musí se zvýraznit deproteinovaný pšeničný škrob ve složení jako alergen ?	19
17	Pokud je v dobrovolném preventivním označení uvedeno např. *„může obsahovat stopy lepku“*, je povinné uvést z jaké obiloviny?	20
18	Pokud PPP vyznačuje možnou přítomnost alergenů (stopy), je správné vyznačit skupinu podle přílohy II nařízení (EU) č. 1169/2011, tj. např. skořápkové plody nebo obiloviny obsahující lepek ? Nebo je nutné vyjmenovat jednotlivé druhy, např. ořechy, mandle, pistácie, pšenice apod. ?	20
19	Pokud je jednosložková potravina výhradně alergenem (např. jádra lískových ořechů), je nutné alergen ve složení zvýraznit, když samotný název odkazuje na alergen ?	20
20	Je možné označit bezvaječné těstoviny informací, že výrobek může obsahovat stopy vajec ?	20
C.	Údaj o čistém množství potraviny	21
1.	Je možné na mražených krémech uvést současně hmotnost v g a objem v ml	21
2.	Jak pohlížet na hodnoty čistého množství potraviny a hodnoty uvedené symbolem „e“ uváděné najednou na tomtéž obalu?	21
3.	V případech, kdy se uvádí údaj o čistém množství na balených potravinách, které se skládají z několika samostatně balených položek, jejich velikost se může lišit, musí PPP také uvádět celkový počet jednotlivých balení ? Může tento údaj označovat průměrný počet ?	21
4.	Musí se na obalu uvádět čistá hmotnost a čistá hmotnost po odkapání ?	21
5.	Jak správně uvést čisté množství u potravin, které jsou v kapalném médiu – oleji (např. nakládaný hermelín, olivy v oleji, rybičky v oleji apod.) ? Musí se uvést čisté množství odkapaného pevného podílu ?	22
D.	Datum (minimální trvanlivosti, spotřeby, zmrazení potraviny)	23
1.	Musí se povinně na etiketách u nebaleného zmrazeného masa, zmrazených masných polotovarů a zmrazených nezpracovaných produktů rybolovu uvádět datum zmrazení nebo (u produktů zmrazených více než jednou) datum prvního zmrazení ?	23
2.	Jak jsou definovány *„nezpracované produkty rybolovu“* ?	23
3.	Jak má být vyznačeno datum zmrazení ?	23
4.	V souvislosti s uváděním informací o produktech rybolovu, je v nějakém právním předpise stanoveno, jakým způsobem tyto produkty označovat ?	23
5.	Může být na obalu uvedeno *„Minimální trvanlivost do data uvedeného na hrdle láhve“*, pokud jsou na hrdle láhve uvedeny najednou údaje např. *„17.03.2007“* a *„i KA 17/03/08“* ?	23
6.	Údaj o tom, že potravina byla rozmrazena, je povinným údajem, nebylo-li zmrazení použito k technologickým účelům. Pak by se údaj o rozmrazení uvádět nemusel. Vztahuje se tato výjimka i na uzené ryby ?	24
7.	Jak se mají správně předávat informace o správném nakládání s potravinou v B2B vztazích, zejm. co se data minimální trvanlivosti resp. data použitelnosti týká ?	24
E.	Prodej potravin na dálku	25
1.	Jestliže jsou potraviny nabízeny k prodeji na dálku, kdo odpovídá za poskytování informací spotřebitelům a kdo nese odpovědnost za uvádění a správnost informací o potravinách ?	25
2.	Jestliže jsou potraviny prodávány na dálku, jaké druhy informací musí odpovědný PPP poskytnout a v jaké etapě prodeje ?	25
3.	Musí PPP před dokončením nákupu uvádět v souladu se směrnicí 2011/91/EU číslo šarže u balených potravin prodávaných na dálku ?	25
F.	Ostatní	26
1.	Mohou PPP používat v *„návodu k použití“* grafické symboly pánve a trouby bez slovního vyjádření výrazů *„pánev“* a *„trouba“* ?	26
2.	Čeho se týká údaj o přítomnosti vody uvedený v názvu potraviny ve smyslu bodu 6 přílohy VI ?	26
3.	Kdy musí název potraviny obsahovat údaj o přítomnosti vody do ní přidané, pokud množství přidané vody představuje více než 5 % hmotnosti konečného výrobku ?	26
4.	Za jakých podmínek lze uvádět při označování dovětek *„Ilustrační foto“* nebo *„Návod k servírování“* ?	26

5.	Za jakých podmínek lze používat označení „*dětský/á/é*“ ?	26
6.	Pokud se jedná o výrobek, na němž jsou původní údaje v jiném jazyce než v češtině, postačí v českém jazyce uvést pouze povinné údaje ? Pokud originální obal obsahuje výživové údaje, je nutné je rovněž v českém jazyce nebo je možné využít přechodné období až do 13.12.2016 ?	27
7.	Bude akceptována informace „*Skladujte při teplotě od + 2 °C do + 15 °C*“ ? Nebo je nutné se držet striktně překladu, který mluví o uchovávání ?	27
8.	Co je v případě lihovin považováno za zákonný název ? Je tím myšlena i kategorie ve smyslu nařízení (ES) č. 110/2008 ?	27
9.	Platí, že u lihovin není nutné uvádět datum minimální trvanlivosti ani spotřeby ?	27
10.	Jakým způsobem se uvede země původu podle čl. 26 odst. 3 nařízení, když se primární složka (líh nebo ovocný destilát a o to více základní surovina, kterou je ovoce) vyskytují u jednoho a téhož výrobku v různých podílech z více zemí nebo se liší u jednotlivých šarží ?	27
11.	Lze použít termín „*šlehačka*“ v označování výrobků používaných jako rostlinná náhrada smetany ve spreji ?	27
12.	Lze použít označení „*sypaný sýrem*“, pokud při výrobě takové potraviny nebyl použit výhradně sýr, ale zapékací směs, která kromě sýra obsahuje i sýrový analog a další složky ?	28
13.	Lze při označení potravin pocházejících z jiných členských států nebo ze třetích zemí, na nichž je řádně země původu uvedena, na regálu uvést „*český výrobek*“ nebo „*domácí kvalita*“ ?	28
14.	Může PPP označit med vyrobený v ČR jako „*český výrobek*“, ačkoliv na jeho výrobu byla použita surovina ze zahraničí ?	28
15.	Lze na obalu graficky zdůraznit složku, aniž by název této zdůrazněné složky a její množství bylo uvedeno na obalu ?	29
16.	Lze použít na obalu označení „*bez umělých aromat*“ ?	29
17.	Je procentickým obsahem kakaa v „*čokoládě v prášku*“ a v „*čokoládě k přípravě nápoje*“ ve smyslu vyhlášky č. 76/2003 Sb. myšlen obsah kakaa ve výrobku v původním stavu ?	29
18.	Pokud výrobek obsahuje více než 25 % kakaa (příp. 32 % kakaa) a k tomu další látky typu protispékavé látky, mléčné složky apod., lze jej označit jako „*čokoláda k přípravě nápoje*“ (příp. „*čokoláda v prášku*“) ?	29
19.	Pokud směsi nelze zařadit do podskupiny, protože neobsahují jen cukr a kakao, lze je zařadit do podskupiny „*nápoj v prášku*“ podle § 1 písm. g) vyhlášky č. 335/1997 Sb. ?	29
20.	Musí být směsi neobsahující stanovený obsah kakaa zařazeny do podskupiny „*nápoj v prášku*“ a mohou tedy obsahovat i jiné látky než kakao a cukr ?	30
21.	Může vyvolat obchodní název „*čoko*“ u spotřebitele dojem, že se u takto označeného výrobku jedná o „*čokoládu v prášku*“ nebo o „*čokoládu k přípravě nápoje*“ ?	30
22.	Může výrobce použít označení „*čoko*“ pro výrobek, který nesplňuje požadavky stanovené pro „*čokoládu v prášku*“ nebo „*čokoládu k přípravě nápoje*“, ale je správně zařazen do podskupiny „*nápoj v prášku*“ ?	30
23.	Je správný názor, že označení „*čokoládový nápoj*“ je totožné s označením „“ ?	30
N 24.	Jak označit lahůdkářské výrobky, když pro ně neexistuje komoditní vyhláška ?	30
N 25.	Pokud PPP vyrábí lahůdkářský výrobek a označuje jej jako sýrovou pomazánku s česnekem, vztahují se na takový výrobek požadavky vyhlášky č. 77/2003 Sb. a musí obsahovat požadované množství sýra ?	30
N 26.	Je možné použít název sardelová pasta pro výrobky ze sardinek ?	30
N 27.	Je povinné označit přípravek k výrobě pečiva, např. pekařskou směs nebo směs na přípravu krému, zákonným názvem, tj. zařadit jej do skupiny / podskupiny podle příslušného prováděcího právního předpisu ?	31
N 28.	Pokud PPP použije např. pro pečivo zákonný název jako „*pšeničný chléb*“ nebo „*žitno-pšeničný chléb*“, jedná se o zdůrazněno složku a je nutné uvést procento takto zdůrazněné složky i ve složení ?	31
N 29.	Lze použít označení „*kaviár*“ na jikrách jiných ryb, než jsou jikry jesetera ?	31
N 30.	Kdo nese odpovědnost za klamavé údaje na potravině, pokud potravinu vyrobil např. polský PPP, ten je uveden na obalu, avšak do ČR potravinu dovezl český distributor a umístil ji do pronajatého skladu a sám na obalu uveden není ? Může být stíhán sklad, hraje-li pouze úlohu prostředníka s tím, že pronajímá pouze skladovací prostory ?	31
N 31.	Je třeba na obale žvýkaček rozepisovat podsložky žvýkačkové báze ?	31
N 32.	Je povinné uvádět zemi původu u drobů, kostí nebo sádla ?	32
N 33.	Pokud je na obrázku (např. jogurt s lesní směsí, směs zeleniny na obalu polévky / hotového pokrmu apod.) vyznačena směs ovoce / zeleniny, je nutné vyznačovat množství každé složky ? V případě ovoce, kdy se jedná o směs ovoce a koncentrátu, musí být uvedeno zvlášť % ovoce odděleně od koncentrátu ?	32
N 34.	Podle české legislativy se směs obsahující koření a ještě další složky (sůl, zeleninu, hořčici, celer atd.) označuje jako „*kořenící přípravek*“, ale na ten se nevztahuje výjimka 2 % a je tedy nutné jej rozepsat na podsložky. Výrobci v EU ale běžně označují složku jako „*koření (obsahuje hořčici, celer)*“ bez uvedení podsložek. Jaký je přístup kontroly ?	32
Část IV.	Výživové údaje	33
1.	Vztahuje se povinnost uvádět výživové údaje na všechny potraviny ?	33
2.	Které výživové údaje se musí povinně uvádět ?	33
3.	V jakém pořadí se povinné výživové údaje musí uvádět ?	33
4.	V jakých jednotkách se výživové údaje musí uvádět ?	33
5.	Mohu označit „*energetickou hodnotu*“ pouze jako „*energie*“ a mohu ji vyjádřit pouze v „*kJ*“ ?	33
6.	Jak správně nazvat tabulku s výživovými údaji ?	34
7.	V jaké velikosti písma se uvádí povinné výživové údaje ?	34
8.	Kdy už musím uvádět výživové údaje v tabulkové formě a kdy postačí je uvést lineárně ?	34
9.	Jaké platí výjimky z povinného uvádění výživových údajů ?	34
10.	Jaké další živiny lze na obalu uvádět ?	34
11.	Které vitamíny a minerální látky a v jakých jednotkách lze na obalu uvádět ?	35

12.	Lze na obalu deklarovat jakékoli vitamíny a minerální látky, které jsou v potravině obsaženy ?	35
13.	Jaký pojem používat pro deklaraci vitamínů a minerálních látek – *„referenční hodnota příjmu“* nebo *„denní referenční hodnota příjmu“* ? Lze použít označení *„DDD“* ?	35
14.	Které údaje lze uvádět, kromě vitamínů a minerálních látek, v % podílu referenčních hodnot příjmu ?	35
15.	Které údaje lze uvádět na porci ?	35
16.	Je velikost porcí stanovena nějakým předpisem ?	35
17.	Jaké výživové údaje se mohou na obalu opakovat ?	36
18.	Jestliže jsou opakované výživové údaje v hlavním zorném poli (na přední straně) vyjádřeny jako % podíl referenční hodnoty příjmu, musí se tato informace opakovat v povinných výživových údajích (tj. na zadní straně balení) ?	36
19.	Může se pro označení „referenční hodnota příjmu“ používat zkratka *„RI“* nebo *„RHP“* ?	36
20.	Může se používat zkratka *„GDA“* ?	36
21.	Musí se vždy v těsné blízkosti výživových údajů uvádět prohlášení *„Referenční hodnota příjmu u průměrné dospělé osoby (8400 kJ/2400 kcal)“* ?	36
22.	Referenční hodnoty příjmu jsou stanoveny pro dospělé. Lze dobrovolně uvádět energetickou hodnotu a množství živin i jako % podíl referenčních hodnot příjmu pro děti – a to buď jako informaci, která doplňuje referenční hodnoty příjmu pro dospělé nebo je nahrazuje ?	37
23.	Mohou se používat další způsoby vyjadřování a uvádění údajů ?	37
24.	Jak lze určit obsah živin určité potraviny ?	37
25.	Jak lze vypočítat energetickou hodnotu určité potraviny ?	37
26.	Má se obsah živin dané potraviny uvádět ve stavu po úpravě nebo ve stavu, v němž je potravina prodávána ?	38
27.	Kdy lze použít formulaci uvádějící, že sůl je v potravině obsažena výlučně v důsledku přirozeně se vyskytujícího sodíku ?	38
28.	Lze v případě, že jsou výživové údaje dobrovolně zopakovány v hlavním zorném poli, uvádět údaje o energetické hodnotě pouze v kcal ?	38
29.	Lze označit obsah základních součástí dobrovolně uváděných živin (např. *„mastné kyseliny omega-3“* jako součásti polynenasycených mastných kyselin ?	38
30.	Musí se také uvádět množství živin nebo jiných látek, k nimž se vztahuje výživové nebo zdravotní tvrzení ? Lze tyto živiny nebo látky uvést v rámci výživových údajů ?	38
31.	Jestliže produkt obsahuje zanedbatelné množství povinně uváděných živin nebo jestliže má zanedbatelnou energetickou hodnotu, musí se takové živiny nebo taková energetická hodnota uvádět v tabulce s výživovými údaji ?	38
32.	Kde najdu, co se rozumí *„zanedbatelným množstvím“* ?	38
33.	Musí být zachováno pořadí výživových údajů i v případě, že se některé živiny vyskytují v potravině v zanedbatelném množství?	39
34.	Kde jsou stanovena pravidla pro zaokrouhlování výživových údajů ?	32
35.	Co znamená jednotka spotřeby ? Mohou se k definování porce použít piktogramy ? Může se pro označení počtu porcí v balení použít symbol „~“ nebo „≈“ (ve významu *„rovná se přibližně“*) ?	39
36.	Lze pro vyjádření živin nebo energetické hodnoty používat místo slovního spojení vyjádření pouze piktogramy ?	39
37.	Jsou-li produkty určeny k prodeji ve více zemích, lze kromě výživových údajů, které vyhovují požadavkům nařízení, uvádět i výživové údaje ve formátu vyžadovaném např. v USA a v Kanadě ?	39
38.	Množství soli uváděné mezi povinnými výživovými údaji se vypočítá podle vzorce: sůl=sodík krát 2,5. Musí se do tohoto výpočtu zahrnout veškerý sodík pocházející ze všech složek (např. sacharin sodný a askorbát sodný apod.) ?	39
39.	Na jaké jednotky se musí uvádět výživové údaje na zmrzlinách ? Na ml nebo na g ?	40
40.	Může se použít grafické znázornění k vyjádření číselné hodnoty výživových údajů ?	40
41.	Může se použít grafické vyjádření pro určitou živinu při uvádění výživových údajů ?	40
42.	Musí být na doplňcích stravy, na nichž je uvedeno výživové nebo zdravotní tvrzení, uvedena také tabulka výživových údajů podle nařízení ?	40
43.	Ke kterému okamžiku z celkové doby minimální trvanlivosti výrobku by měly být vztaženy výživové údaje ?	40
44.	Z jakého složení vycházet v případě potravin v nálevu (slaný nálev, olej, sirup apod.) ?	40
45.	Z jakých hodnot vycházet při stanovení významného množství vitamínů a minerálních látek v případě např. instantních nápojů ?	40
46.	Vztahují se tolerance k výživovým údajům doporučené EK i na povinné údaje vyplývající z národních předpisů ? Musí být např. nejvyšší obsah tuku povinný podle vyhlášky č. 326/2001 Sb. u masných výrobků na horní hranici tolerance pro obsah tuku? Musí být tento údaj v povinné velikosti písma ?	41
47.	V bodě 5. přílohy V nařízení jsou mezi potravinami osvobozenými od povinného uvádění výživových údajů uvedeny sůl a náhražky soli ? Lze tuto výjimku aplikovat i na sůl s bylinkami nebo sůl aromatizovanou ? Jak budou posuzovány kořenící přípravky ?	41
48.	Pokud PPP neuvede mezi výživovými údaji (dobrovolný) údaj týkající se vlákniny, ale potravina ji obsahuje, musí celková energetická hodnota uvedená na obalu zahrnovat i energii z vlákniny ?	41
49.	Započítává se hodnota vlákniny do sacharidů ?	41
50.	Musí být ikonky s % referenčních hodnot příjmu pouze na přední straně obalu ?	41
51.	Ikonky s % referenčních hodnot příjmu jsou nepovinným dobrovolným údajem. Platí pro ně také povinnost uvést je ve všech jazycích, ve kterých jsou povinné údaje uvedeny na obalu ?	41
52.	Bude akceptováno spotřebitelům srozumitelnější vyjádření *„% z referenční hodnoty příjmu“* ?	42
53.	Skutečně podle čl. 16 odst. 4 nařízení nebo povinné uvádět na lihovinách seznam složek a výživové údaje, a to ani po roce 2016 ?	42
54.	Jestliže není možné ve smyslu nařízení (ES) č. 1924/2006 uvádět na nápojích s obsahem alkoholu vyšším než 1,2 % obj. alkoholu výživová tvrzení v souvislosti s obsahem vitamínů, minerálních látek či jiných biologicky aktivních látek, je možné je uvést dobrovolně ve výživových údajích v souladu s čl. 30 odst. 2 nařízení ?	42

55.	Jak přesné by měly být výživové údaje uváděné na obalu potraviny ?	42
56.	Musí se PPP řídit metodickým dokumentem, který pro odchylky vydala EK ?	42
57.	Je možné uvést výživové údaje lineárně v případě, že na obalu jsou všechny povinné údaje v povinné velikosti písma uvedeny na etiketě, avšak výživové údaje již nelze uvést v tabulce (na tu dostatek místa již není) ? Nebo je nutné etiketu zvětšit (obal to dovoluje) a uvést výživové údaje v tabulce ?	42
58.	Pokud balení obsahuje 3 různé kousky pečiva)3 různá složení), postačí výživové údaje uvést jako průměr na celé balení nebo je nutné uvést 3 tabulky výživových údajů zvlášť ?	43
59.	Existují pravidla pro grafické vyobrazení tabulky výživových údajů např. (ne)ohraničení, uvádění nadpisu tučně apod. ?	43
Část V.	Doplňky stravy, tvrzení, obohacování potravin	44
1.	Pokud je na *doplňku stravy* uvedeno výživové nebo zdravotní tvrzení, je povinné uvádět výživové údaje podle nařízení (tj. sedm povinných výživových údajů) ?	44
2.	Lze na obalu *obohacené potraviny* deklarovat vitamíny a minerální látky, které v nejsou zastoupeny ve významném množství ?	44
3.	Lze na obalu *doplňku stravy* deklarovat vitamíny a minerální látky, které v něm nejsou zastoupeny ve významném množství ?	44
4.	Jakými názvy je možné pojmenovávat vitamíny a minerální látky deklarované na obalech potravin a doplňků stravy ?	44
5.	Kde je povinné u *doplňku stravy* uvádět dovětek *„s cukry a sladidly“* nebo *„se sladidly“* ? Na přední nebo zadní straně ? Je nutné tento údaj opakovat tolikrát, kolikrát se opakuje název *doplňku stravy* ?	45
6.	Kde je povinné u *doplňku stravy* uvádět údaj *„obsahuje kofein – není vhodné pro děti a těhotné ženy“* ?	45
7.	Lze na obalu uvést označení *„BEZ CUKRU“* nebo *„SUGAR FREE“*, pokud potravina obsahuje mléko (tj. disacharid laktózu) nebo monosacharid fruktózu ?	45
8.	Pokud je do doplňku stravy přidáván glycerol, který plní funkci plnidla, musí být na obalu uvedeno, že se jedná o *„doplněk stravy se sladidlem“* ?	45
9.	Pokud je v potravině např. 12 % přirozeně se vyskytujícího vitamínu nebo minerální látky a PPP chce uvést např. výživové tvrzení, smí potravinu obohatiti o daná 3 %, aby dosáhnul významného množství ?	46
10.	Na doplňcích stravy se dosud uváděly *„DDD“* nebo *„NRV“*, avšak v souladu s nařízením (EU) č. 1169/2011 by měla být uváděna referenční hodnota příjmu. Od jakého data ?	46
11.	Lze do potahu doplňku stravy použít přídatné látky_ hydroxypropylmethylcelullose phtalate (když je povoleno používat hydroxypropylmethylcelullose), hydroxypropylmethylcellulose acetate succinate a carbocymethyl-high-amylose starch ?	46
Část VI.	Přechodná ustanovení	47
1.	Kdy začnou platit nová pravidla pro označování výživových údajů na potravinách ?	47
2.	Mohou PPP upravit své obaly v souladu s novými pravidly pro uvádění výživových údajů před datem 13. prosince 2014 ? Bylo by možné požádat o částečnou úpravu odpovídající novým pravidlům pro uvádění výživových údajů nebo by přijetí jednoho z ustanovení vyžadovalo dodržování všech nových ustanovení ?	47
3.	Jaké výživové údaje bude nutné uvádět na nealkoholických nápojích a koncentrátech k výrobě nealkoholických nápojů, když v současné době je povinné na těchto výrobcích uvádět pouze údaje o energetické hodnotě ?	47
4.	Bude podle nařízení povinné uvádět výživové údaje také na nebaleném pečivu ?	47
5.	Kde jsou stanovena pravidla pro označování země původu masa a odkdy se použijí ?	47
6.	Umožňuje přechodné ustanovení čl. 54 nařízení (EU) č. 1169/2011 uvádět po 13. 12. 2014 na trh potraviny, které nejsou označeny v souladu s požadavky tohoto nařízení ?	48
Část VI.	Příklady	49
-	Uvádění výživových údajů	49
-	Označování alergenů	51
-	Povinná velikost písma a čitelnost povinných údajů	52

Užitečné odkazy

Evropská komise - DG SANTE – sekce potravin

→ http://ec.europaeu/food/food/index_en.htm

Nařízení (EU) č. 1169/2011 o poskytování informací o potravinách spotřebitelům

→ http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:304:0018:0063:CS:PDF

Opravy nařízení (EU) č. 1169/2011 o poskytování informací o potravinách spotřebitelům ze dne 22. listopadu 2014

→ http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32011R1169R%2806%29&qid=1420719355296&from=CS

Trojjazyčný pracovní text nařízení (EU) č. 1169/2011 o poskytování informací o potravinách spotřebitelům

→ stránky PK ČR

Otázky a odpovědi týkající se aplikace nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1169/2011 o poskytování informací o potravinách spotřebitelům („Q&A")

→ http://ec.europa.eu/food/food/labellingnutrition/foodlabelling/docs/qanda_application_reg1169-2011_cs.pdf

Prováděcí nařízení Komise (EU) č. 1337/2013 ze dne 13. prosince 2013, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení EP a Rady (EU) č. 1169/2011, pokud jde o uvádění země původu nebo místa provenience u čerstvého, chlazeného nebo zmrazeného vepřového, skopového, kozího a drůbežího masa

→ http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:335:0019:0022:CS:PDF

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1379/2013 ze dne 11. prosince 2013 o společné organizaci trhů s produkty rybolovu a akvakultury a o změně nařízení Rady (ES) č. 1184/2006 a (ES) č. 1224/2009 a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 104/2000

→ http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:354:0001:0021:CS:PDF

Kapesní průvodce novým označování ryb a produktů akvaktultury / A pocket guide to the EU's new fish and aquaculture consumer labels

→ http://ec.europa.eu/fisheries/documentation/publications/eu-new-fish-and-aquaculture-consumer-labels-pocket-guide_en.pdf

Metodický dokument EK *„Pokyny pro příslušné orgány pověřené kontrolou shody s právními předpisy EU k nařízení (EU) č. 1169/2011 a směrnici Rady 90/496/EHS a směrnici Evropského parlamentu a Rady 2002/46/ES s ohledem na stanovení přípustných odchylek od nutričních hodnot uvedených na etiketě*

→ http://ec.europa.eu/food/food/labellingnutrition/nutritionlabel/guidance_tolerances_december_2012_cs.pdf

Metodický dokument EK týkající se deklarace vlákniny (pouze v angličtině)

→ http://ec.europa.eu/food/food/labellingnutrition/nutritionlabel/guidance_methods_analysis_fibre_dec2012.pdf

Metodický dokument EK k implementaci pravidla QUID

→ http://ec.europa.eu/food/food/labellingnutrition/resources/fl02_en.pdf

Rozhodovací strom pro přidávání vitamínů a minerálních látek do potravin

→ stránky PK ČR